

ПОЛИТИКИН

20
динара

БРОЈ
1542

ЗАБАВНИК

17. 7. 1981. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLII

Birdy

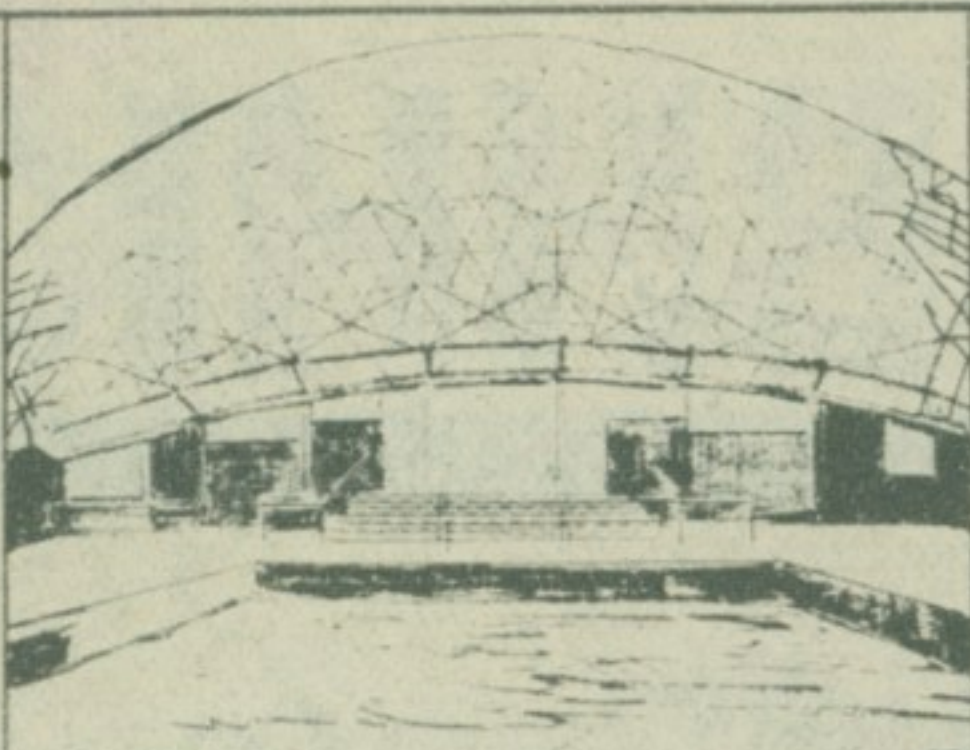
Веровати или не!

ЖУНСКОГ КРАЈА АТИЛУ

(УМРО 453.)

ЊЕГОВИ СЛЕДБЕНИЦИ
ТОЛИКО СУ ОПЛАЏИВАЛИ
ДА СУ У ЗНАК ЖАЛОСТИ
СЕКЛИ ОБРАЗЕ, А ОНИ КОЈИ СУ
ГА САХРАНИЛИ БИЛИ СУ
УБИЈЕНИ ТАКО ДА СЕ НЕ
БИ САЗНАЛО ГДЕ ЈЕ
АТИЛИН ГРОБ.

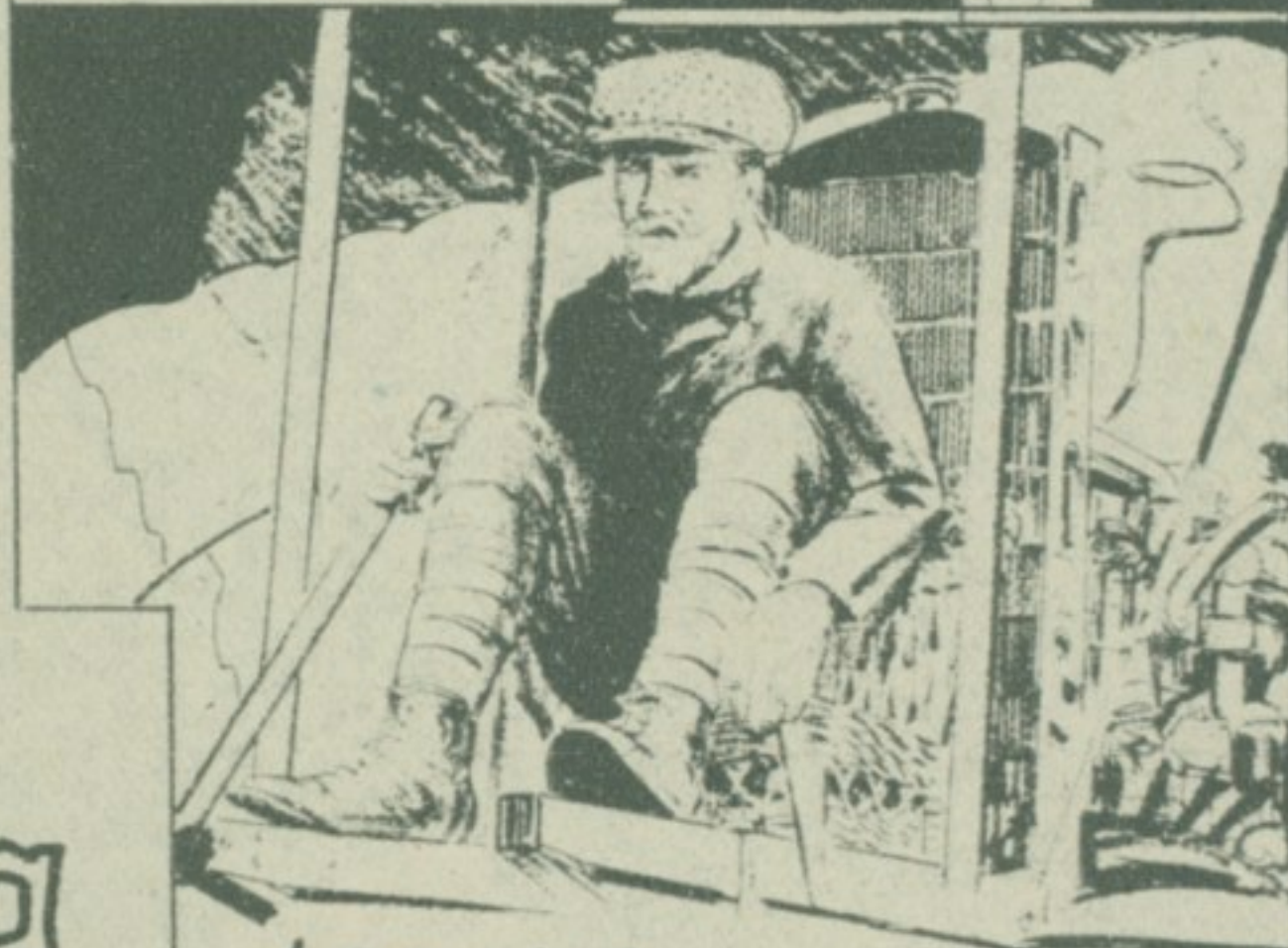

У КЛИМАТРОНУ

БОТАНИЧКОЈ БАШТИ У
СЕНТ ЛУИСУ (САД)
ТАЈИ СЕ ВИШЕ ОД 1000
ВРСТА БИЈАКА КОЈИМА
СУ ОБЕЗБЕЂЕНИ
РАЗЛИЧИТИ
КЛИМАТСКИ
УСЛОВИ.

У ТАНТА

БУРМАНСКОГ
ДИПЛОМАТУ И
ГЕНЕРАЛНОГ
СЕКРЕТАРА ОУН
СВИ СУ ЗВАЛИ „У“
ШТО НА БУРМАНСКОМ
ЗНАЧИ „ЧИКА“ И
УКАЗУЈЕ ВЕЋЕ
ПОШТОВАЊЕ
НЕГО
„ГОСПОДИН“.

ФРАНЦУЗ РОЖЕР СОМЕР

ГОДИНЕ 1909. ПОСЛЕ
САМО 35 ДАНА ТРЕНИНГА
НАДМАШИО ЈЕ РЕКОРД У
ЛЕТЕЊУ КОГА ЈЕ ПОСТАВИО
ВИЛБУР РАЈТ.

ЛЕТЕЌА ВЕВЕРИЦА

КОЈА ЖИВИ У СЕ-
ВЕРНОЈ АМЕРИЦИ,
ЕВРОПИ И АЗИЈИ
ИМА СЛУПАНЕ КОЖНЕ
ОПНЕ РАЗАПЕТЕ
ИЗМЕЂУ УДОВА ШТО
ЈОЈ ОМОГУЋАВА ДА
ПРАВИ СКОКОВЕ
ДУГАЧКЕ И ПО
45 МЕТРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● тимацит је минерал чије је
име изведено од назива реке
Тимок. Пронашао га је мине-
ралог Брајтхаупт код Гамзи-
града у Србији.

● Жорж Санд, француска спи-
сатељка, никако није могла да
ради дању. Сандова је сва сво-
ја многобројна дела написала
у зору.

● У Бечу је недавно установ-
љен „телефон за децу“, за-
право служба информација на-
мењена деци (и одраслима) која
има задатак да одговара на сва
питања везана за васпитање
деце. У главном граду Аустри-
је, са милион и шесто хиљада
становника, деца испод четрна-
ест година има око 139 хиља-
да.

● иако је пума крволочна звер
у Сједињеним Америчким Др-
жавама избрисана је недавно
са листе штетних животиња
јер доприноси равнотежи у
природи. Како је установљено,
она напада и лови само старе и
болесне лосове и јелене.

● реч чамац постала је од
турске речи „чам“ која значи
„јела“. Чамцима су некада
Турци називали барке начиње-
не од јелових дасака.

● према подацима америчког
друштва љубитеља мачака нај-
дуговечнија мачка је сиријска
која може да живи и преко
тридесет година. Рекордер је
извесна Пуси која је утинула
1958. у својој 37. години.

● према процени једног биоло-
га сваке године око 25 милиона
јегуља сели се из слатких ев-
ропских вода и одлази у мора
ради размножавања.

● фотографија снимљена из
сателита са висине од 110 хи-
љада километара може да за-
бележи бројеве регистарских
таблиц аутмобила.

● један суперлаки авион по-
кретан само Сунчевом енерги-
јом готово два часа летео је
изнад пустиње у Аризони све
док га олуја није приморала на
спуштање. Авионом је упра-
вљала тридесет двогодишња
Џенис Браун, стручњак за пи-
лотирање летелицама на со-
ларни погон.

● Американке које саме ноћу
путују аутомобилом, а боје се
да их неко не заустави и на-
падне, недавно могу да купе
и на седиште до возача сместе
гуменог лутка у оделу, са ка-
пом на глави, брковима и нао-
чарима. Овај гумени „заштит-
ник“ показао се као веома
ефикасан.

КАКО ЈЕ РАЗДВОЈЕНО НЕРАЗДВОЈИВО

Ернест Орландо Лоренс, звани Лоренс од Америке, био је од оних људи који изазивају спонтану антипатију где год се појаве. Осим деспотског карактера, што се евентуално и могло занемарити, имао је на души и један велики грех — као научник залагао се из све снаге да се крајем другог светског рата на Јапан баце прве атомске бомбе уз гесло „да је губитак неколико стотина хиљада људских живота ситница у поређењу с напретком науке!“.

Лоренс је још 1930. у двадесет деветој години постао редован професор Универзитета Беркли у Калифорнији, а 1936. директор Лабораторије за радијацију која је после његове смрти бројала преко пет хиљада намештеника. Професор Лоренс није нимало личио на класичног научника и према општем мишљењу теоријски је био слабо поткован. Славни италијански физичар Енрико Ферми рекао је једном да је, у разговору с Лоренсом о теоријским основама његових открића, био принуђен да промени тему јер се испоставило да су за Лоренса то права „шпанска села“.

Али, тај исти Лоренс који је стално журио финансијере за своје подухвате имао је и два крупна и неоторива квалитета: умео је савршено да организује рад у научној лабораторији и поседовао је изузетну интуицију. Захваљујући овој феноменалној научничкој интуицији Лоренс је готово нехотице учинио огромна открића на пољу атомске физике. „Шесто чуло“, а не знање, дошапнуло му је како да оствари свој најзначајнији изум, такозвани честични акцелератор (убрзивач).

КАО У ДЕТЕКТИВСКОЈ ПРИЧИ

Како није постојао довољно моћан микроскоп кроз који би могли да се

виде атоми, о њиховим бескрајно сићушним језгрима да се и не говори, атомска истраживања су током првих четрдесет година после открића радијума личила на детективску причу у којој се трага за злочинцем кога нико живи никада није видео. Само експериментални рад — постављање замке злочинцу — могао је да покаже да ли су научне теорије тачне или не.

Прву замку поставио је 1919. године Ернест Радерфорд бомбардујући атоме азота језгрима хелијума и претварајући на тај начин неке од њих у атоме кисеоника. Неутрон, који је 1932. године пронашао Џејмс Чедвик, показао се касније као врло добар „пројектил“.

Енергија која међусобно везује елементарне честичке материје је огромна и, да би јој се доскочило, требало је наћи средство које

Лоренс од Америке са својим првенцем „цепним“ циклотроном у рукама.

би их бомбардовало брзином од милиона и милиона km на час. Све до 1930. ниједан од испробаних метода није успео да изазове толику брзину и раздвоји нераздвојиво.

Тада се појавио Ернест Орландо Лоренс са својим честичним акцелератором. Први модел, направа којом

се хиљадама и хиљадама пута повећавала енергија честича, састојао се од врсте „цеви“ где су се стварала снажна електрична или магнетна поља која су атомима за „испаљивање“ давала велике брзине.

Пошто је дужина „цеви“ ипак била ограничена, Ло-

рон-волтима). Тада се сноп честича скреће помоћу магнета и упућује у мету.

Следећи Лоренсови циклотрони били су све већи и већи. Године 1938. направљен је други од 225 тона, 1942. трећи, а и сви остали подигнути у Америци током другог светског

електромагнетни апарат који разбија атомска језгра и производи наелектрисане честичке нечувених брзина које имају својство да врше хемијске трансмутације — претварају један хемијски елемент у други!

Највећи циклотрон подиже се на француско-швајцарској граници у близини Женеве. Пречник му износи готово 5 километара, а производиће честичке енергије 300 хиљада милиона електрон-волта. Тако је испало да се за проучавање најсићушних делова материје морају употребити највећи „микроскопи“!

ЧУДАН КРАЈ ЛОРЕНСА ОД АМЕРИКЕ

А шта се догодило с Лоренсом од Америке? Он је неуморно наставио да прави све веће и веће цикло-троне и, наравно, да жури

ЗАМКА ЗА НЕВИДЉИВЕ

ЧАША МОЖЕ ДА СЕ РАЗБИЈЕ НА ДВА НАЧИНА: ДА СЕ ТРЕСНЕ О ЗЕМЉУ ИЛИ ДА СЕ ПОСТАВИ КАО МЕТА, УЗМЕ КАРАБИН, НАНИШАНИ И РАЗНЕСЕ. ДРУГИ НАЧИН ЈЕ МНОГО ЕЛЕГАНТНИЈИ.

рата грађени су под његовим надзором. Лоренс је за рад на циклотрону добио Нобелову награду за физику 1939.

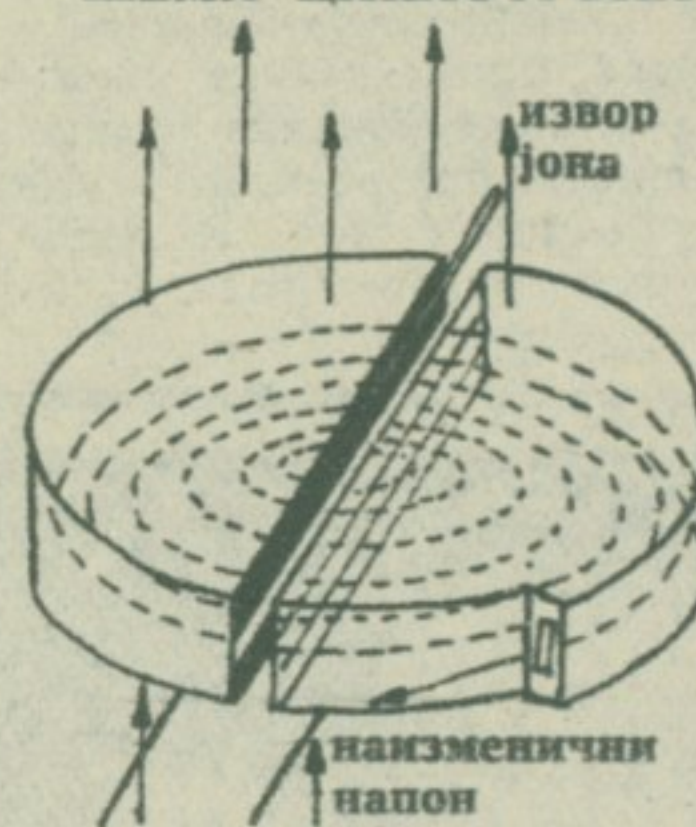
Научници су, најзад, могли да завире у атом и открију како најмања честичка материје није ни случајно најмања јер се и сама састоји од још мањих честича, ове од још мањих, и тако у бесконачност. Ниједна од њих не може се до данас сматрати најмањом последњом недељивом честичком од које су начињена језгра, атоми, па и сама васиона. У потрази за тајнама материје циклотрон и његови потомци још увек су незамењиви.

РОМАНТИЧНИ ТРИСТАН И НЕЖНА ИЗABELA

Данас су циклотрони цивилска постројења, права челична чудовишта чији пречници често прелазе пола километра. Раштркани су свуда по свету где год постоје велике лабораторије за нуклеарну физику. За дивно чудо ови челични „монструми“ носе нежна идилична имена као Адонис, Изабела, Дорис, Тристан... Ко би икада помислио да је романтични Тристан у ствари огроман

новац за њихову реализацију. Организовао је и лабораторију у којој је окупио најбриљантније атомске умове да раде из чисте љубави према науци без икакве новчане награде. И сам је, уосталом, сваку парцу улагао у атомску физику. Лоренс је био члан екипе која је 1952. године направила прву хидрогенску бомбу.

ШЕМА ЦИКЛОТРОНА

Иронијом судбине овај необичан човек који је више него ико други утицао на америчку владу да прва на свету испроба атомску бомбу на насељеном месту умро је непосредно после учешћа на конференцији о разоружању одржаној у Женеву 1958. године.

Лоренсов честични акцелератор из 1930. године имао је комору пречника свега 11,28 центиметара. Код данашњих средње величине пречник износи преко пола километра.

НОБЕЛОВА НАГРАДА ЗА ЦИКЛОТРОН

Године 1931. Лоренс је поносно држао у руци свој „цепни“ циклотрон, елегантну направу пречника 11,28 cm који је убрзавао честичке до енергије од 1,25 милиона електрон-волта. Већ 1933. на Универзитету Беркли направљена је, по његовим нацртима, велика машина од 80 тона за убрзавање нуклеарних честича по кружним путањама.

Принцип рада био је, отприлике, као код дечије љуљашке чије се кретање појачава узастопним потискивањима: честичке при проласку између полова јаким електромагнетима добијају „потиске“ док не достигну највећу могућу брзину (односно енергију која се обично мери елек-

ЧУДЕСНО ОТКРИЋЕ СНИМАТЕЉА САНДВЕДА

Л Е Т Е Ћ А

А

Б

Е

Ц

Каква невероватна подударност! Лептирови већ миленијумима на крилима носе истоветне знаке које људи употребљавају као слова и бројеве.

Све, кажу почиње јединицом...

Амерички фотограф Кјел Сандвед једном је претраживао таван Природњачког музеја у Вашингтону где су се на зидовима налазиле гомиле кутија и картона препуних екзотичних лептирова. Сасвим горе, уз помоћ мердевина, у једној кутији од цигарета прекривеној прашином, Сандвед је открио редак примерак лептира из Кине. Ништа необично да се на његовим крилима са унутрање стране није јасно очртавало светлоцрвено „1“!

Овај случајан проналазак пробудио је радозналост код Сандведа. Познати фотограф животињског царства већ је пропутовао читав свет да би снимио ретке врсте лептирова. Ипак, број као шара на крилима до тада му није запао за око — нити у бразилској прашуми, нити у дивљини Нове Гвинеје. Сада је сву своју пажњу и знање усредсредрио на овај и сличне случајеве. Убрзо је на својим даљим фото-експедицијама открио нове примере лептирских бројева и слова. Временом се његова професионална радозналост претворила у сакупљачку страст. И после пуних петнаест година са-

купљања, пронашао је и фотографисао читаву абецеду укључујући и све бројеве од нуле до девет, на крилима лептирова.

МУКЕ СА ЧЕТВОРНОМ И СЛОВОМ Е

Највише муке Сандведу је задао трагање за бројем „4“ и словом „Е“. Наиме, линије које се правоугаono састављају једна за другом у природи су врло ретке. Насупрот томе, савршене овалне линије, полукругови, тачке и појединачне црте врло је лако пронаћи на крилима више од 100 хиљада врста лептирова. Зато никакаво чудо ако неке шаре случајно запањујуће наликују и једном „1“, једном „Ц“ или „О“.

Један добар пример за лептира украшеног бројним шарама је такозвани „адмирал“, врста која живи широм Европе. На доњим странама крила овог око седам центиметара дугачког лептира који се у јесен радо спушта на опало воће, код пажљивијег посматрања могу да се препознају кривудае линије које у средини образују број „18“ или „98“.

Ове случајне шаре у ви-

ду бројева, као и остали браон-жуто-црни цртежи на крилима „адмирала“, резултат су процеса противуречним захтевима, процеса који траје већ више милиона година! О каквим се то противуречним захтевима, заправо, ради? Једноставно, с једне стране дневни лептир треба да буде довољно упадљив, да би мужјаци и женке могли да се нађу при парењу, а с друге стране, да не би био лак плен за птице лептир не сме да буде толико упадљив.

Природа се при свему овом користи чудесном чинијеницом да и најшаренија крила могу да буду невидљива?!

Наиме, обојене пруге, тачке и линије — неправилно распоређени — рашчлањују површину крила једног лептира за обично око у мале, поједи-

начне делиће који се пред позадином нешто шареније ливаде тешко распознају. Сличним ефектом користе се и сви војници света када браон и зеленим шарама камуфлирају авионе, бродове и униформе.

ШАРЕН НИЈЕ И УКУСАН

Једно такво „оптичко разлагање контура“, како ову појаву воле да називају зоолози, довољно је већини врста европских лептирова за заштиту од главних природних непријатеља: птица. Јер, на нашем континенту не постоје никакви инсектоједи који су се специјализовали искључиво за хватање лептира. За црвендаћа или неке наше друге птице лептири су само лакша ужина и ништа више.

Сасвим је другачија ситуација у тропима. Тамо живе птице које искључиво лове лептирове, па није довољно бити само „неупадљиво шарен“ да би се преживело пред оштрим птичјим видом. Због тога су неке врсте тропских лептирова готово невидљиве.

Индијски листаст лептир, на пример, када склопи крила, безмало се не разликује од увелог листа — са свим оним рупицама које су направиле гусенице и квржицама.

У Јужној Америци, опет, постоје ситни мољци — они су лептирска врста — који могу у случају нужде да изгледају као обична гомила птичјег измета. И лептир са стакленим крилима постаје невидљив истог тренутка када вез украсног праха попут неког духа полети кроз џунглу.

Амерички сниматељ Кјел Сандвед пуних петнаест година је трагао да би доказао да лептири „знају“ слова.

По свему судећи, лептири више воле арапске него римске бројеве: јединица је, на пример, пронађена у Јапану, четворка у Кенији, нула у Перуу.

Ово су увеличана прва три слова абетеце у природи, она се налазе на сасвим супротним крајевима света.

врсте живих бића на великом простору) у шумарству и земљорадњи допринело је да биљне врсте којима се прехранују лептири и њихове гусенице постану ретке. Исушивањем земљишта, пак, све више нестају барице, влажне ливаде и сви они природни

последњем конгресу СЕЛ-а стручњаци су изразили велику забринутост за будућност најлепших дејих другара са њива и ливада. У многим виноградарским областима, некада тако богатим лептирским врстама, „захваљујући“ убитачним монокултурама лептири једва да могу — на прсте — да се изброје.

Многих врста већ одавно нема у Европи. А последње области насељене ратким примерцима зоолози више не смеју никоме да одају јер би оно мало преосталих крилатих лепотана пали као жртве несавесних

Насупрот овим примерима, већина тропских лептирова не тражи спас у камуфлажи него у бекству. А са шарамата најфантастичнијих боја и, по птице раздражујућем, дугом лету они су управо свесни да ће одмах бити уочени.

Али, птицу која јури за упадљиво црвено-жуто-црним лептиром (Heliconiiden) чека грдно изненађење. Једва да је прогутала свој плен, а желудац ће јој се „превртнути“: ова врста шарених лептира, са још неким, отровна је. Једно овакво непријатно искуство довољно је птицама да у будуће избегавају ову врсту хране.

Наравно, захваљујући овоме прождрљивцима лептирова често промакну и укусније лептирске врсте. Јер, у природи постоји још неколико породица лептирова толико сличних Не-

Можда овај лептир из Бразила воли рагби? Зашто би иначе на „дресу“ носио број 80!

lioniideni — да и сами зоолози имају много муке да разликују отровне од неотровних врста.

ОПАСНОСТ ОД ИСТРЕБЉЕЊА

Овакви трикови да се сачува живот уврстили су лептире међу најбројнију

врсту инсеката на нашој планети. Ипак, данас 60 милиона година пошто је полетео први лептир — човек озбиљно прети овом лепом „шареном колу“.

Масовна употреба инсектицида и средстава за уништавање корова озбиљно је запретила лептировима. Форсирање монокултура (систем гајења само једне

животни простори за ове крилате лепотане.

Последица свега тога: од око 1400 врста домаћих лептирова у европским земљама готово половину (тачније 40 одсто), тврде стручњаци Европског друштва за науку о лептирима (Societas Europaea Lepidopterologica), СЕЛ прети изумирање. На

ловаца. Међутим, од ове године лептирови су, бар што се сакупљача тиче, сигурнији у неким земљама. Тако је, на пример, у СР Немачкој донет закон којим се већина лепотана ставља под заштиту државе. Једино мољци могу и даље слободно да се лове!

М. Ш.

ТРАГОМ СЕРИЈЕ
»СТВАРАЊЕ ТИТОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ«

БОРБА

ЗА ЗЕЛЕНИМ СТОЛОМ

...Идемо у сусрет великим данима, великим данима слободе, али и великим данима наших напора нове борбе у стварању наше нове Југославије — говорио је маршал Тито 12. септембра 1944. године, у жеку борби за ослобођење Србије, када је већ припремано ослобађање Београда. Тито је наставио:

— Ја сам увјерен да ће наши борци, борци Народноослободилачке војске и партизанских одреда, знати не само побједом дократи ову тешку борбу него да ће знати и убудуће за наше народе сачувати ове тековине, како им нико не би могао одузети оно што су сами извојевали...

Ове речи Врховног команданта НОВЈ, које данас поново могу да значе истоветну поруку и позив свим југословенским народима као у тренутку док их је изговарао пре тридесет седам година, изражавале су да је јесени 1944. године тек почела једна нова борба, друкчија од оне која се води оружјем и која још није била окончана. Била је то борба за међународно признање нове Југославије, дипломатска — за „зеленим столом“.

ЧЕТВРТА ВОЈСКА НА СВЕТУ — НАША!

Југословенско ратиште било је те јесени 1944. године од изузетног, можда и пресудног значаја у завршници другог светског рата. Немци су на нашем тлу непрестано трпели огромне губитке и нису се могли пребацити ни на један од суседних савезничких фронтана. Немачки командант Балкана фелдмаршал фон Вајкс изјавио је 21. септембра 1944:

„Величина, наоружање, организација и операције партизанских јединица оспоравају немачко мишљење да их сматра као непријатеља који је на истом степену с регуларним снагама других народа с којима је Рајх у рату.“

Како и не би, кад је у том тренутку Немачка на југословенском тлу ратовала са 19 дивизија! А на њеној страни против партизанске Народноослободилачке војске борило се и 16 дивизија НДХ. Што се тиче четника, њихове су снаге биле тада у потпуном расулу. Краљ Петар II разрешио је Дражу Михаиловића дужности и распустио четничку врховну команду, упутивши позив патриотима да ослобађају земљу под командом маршала Тита. Дража Михаи-

Кабинет Маршала НОВЈ био је лета 1944. године смештен у овој пећини на Вису — у то време најживљем острву Јадрана: на њему су радили и Врховни штаб и Централни комитет и НКОЈ, ту су долазили војни команданти из свих крајева земље, слетали су савезнички авиони, пристајали бродови...

ловић је са остацима четника напустио Србију и бежао кроз Босну према западу, а Недић и Љотић са најближим сарадницима такође су били у бекству.

Септембар 1944. године је био и месец у којем су се на нашој граници с Румунијом сусреле јединице НОВЈ са Црвеном армијом. Требало је да отпочну заједничке операције за ослобођење Београда. У то време НОВЈ је већ имала око 450 хиљада бораца и била сматрана четвртом савезничком армијом! Ипак, битка се савезницима за признавање Титове Југославије тек је предстојала.

У ноћи између 18. и 19.

септембра један авион узлетео је са Виса: Тито је путовао у Москву, на састанак са Стаљином. Био је то сусрет у најстрожој тајности. Састанак су тражили Совјети, како би се закључио споразум о уласку совјетских трупа на југословенску територију. Совјетска команда обавезала се да ће повући своје јединице чим изврше оперативне задатке, а једна клаузула уговора садржавала је и услов да на југословенској територији на којој буду деловале совјетске јединице делује „цивилна администрација Националног комитета народног ослобођења Југославије (НКОЈ-а)“.

Био је то показатељ како је јаку подлогу Тито већ имао у рукама за спровођење и успостављање народне и независне Југославије, то јест политике која ће много година доцније постати правац за велики део света. Јер, не само да је НОВЈ била призната и јака армија, него је кроз цело трајање рата, упоредо са јачањем војске, Тито систематски развијао и облике народне власти. Потписивање оваквог споразума у Москви значило је у ствари признавање НКОЈ-а.

КРАЉ КАО ТРОЈАНСКИ КОЊ

Ипак, савезници су имали друкчију рачуницу у погледу Југославије. Месец дана после Тита, Стаљина је у Москви посетио Черчил. „Велика двојица“ до-

Како се рат
ближио крају
све грозничавије
водила се
дипломатска игра
око Југославије, у
коју је краљ
хтео да се врати
са круном
на глави... О тим
данима борбе
за међународно
признање нове
Југославије
говори
епизода за коју је
текст написао
пуковник Војмир
Кљаковић а
режирао је
Светислав Штетин

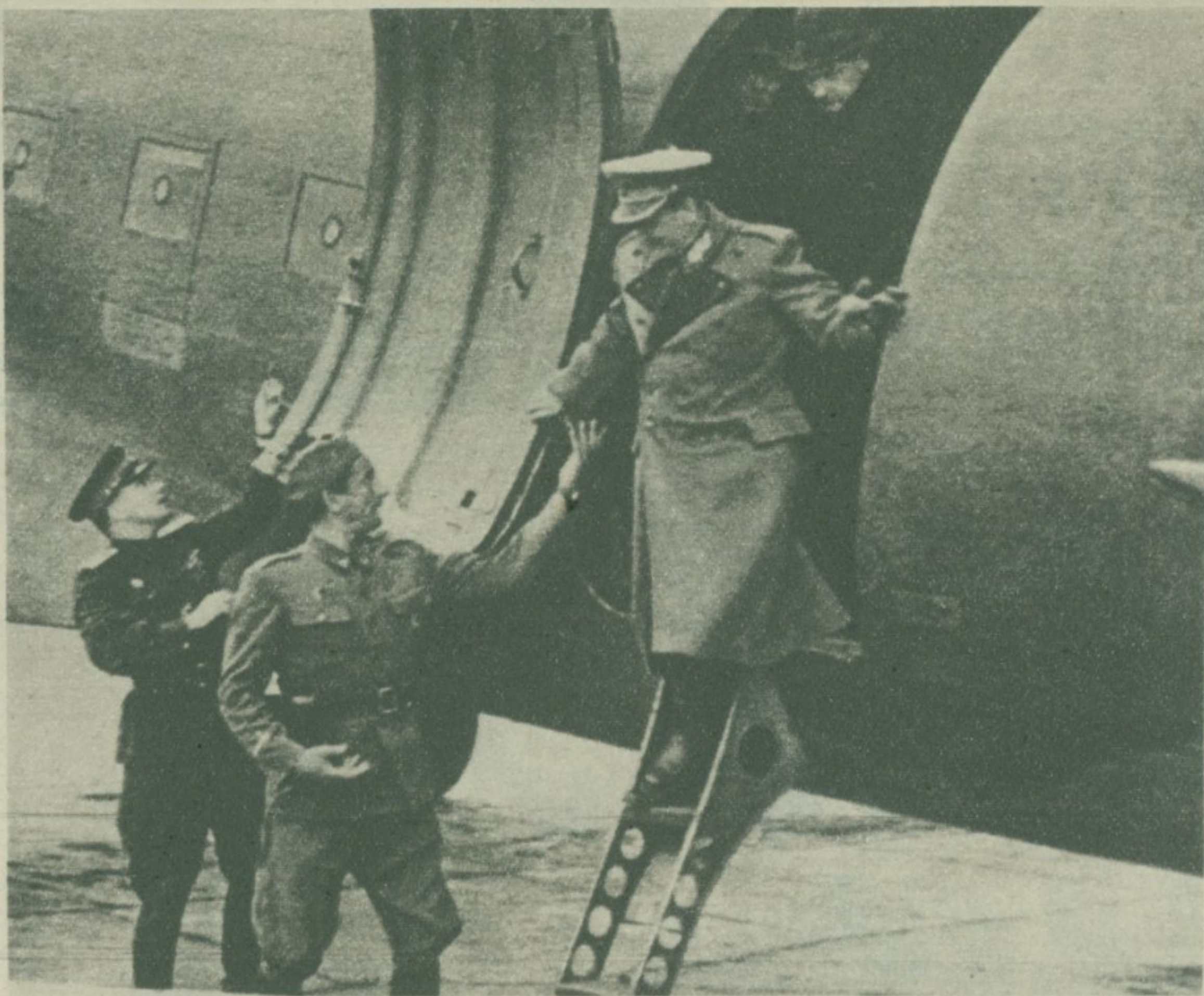
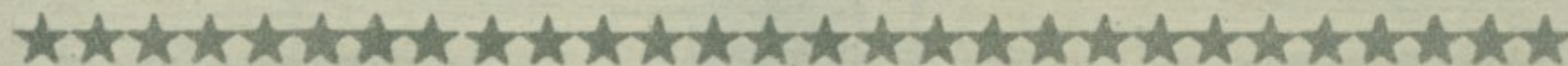
говорила су се да њихов утицај у Југославији буде подједнак. Средином Југославије. Сваком по пола...

Овим је почела нова серија разговора између Тита и др Ивана Шубашића, изасланика краљевске владе из Лондона, о образовању јединствене југословенске владе. Један такав споразум између Тита и Шубашића већ је био постигнут јуна 1944. године на Вису. У ствари, био је то притисак који су савезници вршили да се краљ Петар врати у Југославију. Тито је доцније овако објаснио своје пристајање на разговоре са Шубашићем:

...Ми смо морали пристати на овај споразум на упоран захтев западних савезника. Они су нам хтели, свом силом, поново наметнути краља, дакле стару дискредитирану монархију, а с њом и сав онај баласт око њега, то

Маршал Тито састао се 12. августа 1944. године са британским премијером Черчилем у Напуљу.

Тито излази из авиона по повратку из Москве септембра 1944. године.

јест најгоре реакционаре. Краљ би био нека врста тројанског коња преко кога би се полако поново враћало на старо, а у најбољем случају народ би поново морао да се лати оружја и извојује оно што је већ једанпут имао. Према томе, ми смо се ријешили на тај споразум због тога што смо познавали своју снагу, што смо знали да је огромна већина народа уз нас и да ће нас он увијек подржавати кад то затреба...

КО БИ ТО ПРЕДВИДЕО!

Нови преговори са Шубашићем трајали су десетак дана и завршили се у Београду 1. новембра 1944. године. Тито је био поставио услов да владу коју би образовали он и Шубашић морају да признају сви савезници. Ево шта је о томе записао доктор Јосип Смодлака, један од тадашњих Титових најближих сарадника:

„У Коцани, у четвртак 9. новембра 1944.

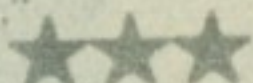
Добио сам шифровану депешу од маршала Тита, којом ми јавља да је постигнут споразум између Националног комитета и дра Шубашића под предвиђеним и познатим ми условима, то јест краљ се неће вратити у земљу.

мјесто њега ће привремено вршити краљевску власт три регента, који ће саставити нову заједничку „краљевску“ владу, а кад рат сврши Уставотворна скупштина (а не плебисцит) одлучит ће хоће ли Југославија бити монархија или република. Маршал ми јавља да ће регенти бити поуздане личности предложене за то мјесто од Националног комитета, да ћемо ми имати у „заједничкој влади“ предсједника и већину министара, али да се таква заједничка влада неће образовати док све три велике силе не изјаве да ће ју признати као једину закониту владу Југославије...

Два и по месеца касније доктор Смодлака је у Београду записао у свој дневник:

„Криза у Лондону је ријешена. Краљ је потписао декрет, именовао намјеснике, а добио је за то мршаву задовољштину: Шубашић је демисионирао... По разговорима што сам имао ових последњих дана по вароши, и они који су се држали резервирано, све се више загријавају за маршала Тита и народно-ослободилачки покрет. То је примјетио и Енглец Харисон, који је казао јуче Маршалу: „Оне Београђане који су ми пред два мјесеца говорили против Вас и партизана сад сам нашао с црвеном звијездом на капи“. Маршал је ванредно добре воље након што је

дознао да је Споразум коначно одобрен. Чудно се развијају ствари: сад ће Маршал бити „министар предсједник краљевске владе“ бар по имену. Тко би то предвидио! Ипак је добро што је овако, и овако је најбоље испало. Краљ је заувјек покопан, а Маршал је добио највиши ауторитет у свијету, и Југославија ће сад моћи да у пуној мјери прима од савезника помоћ која јој је тако нужно и хитно потребна.

Са чувене конференције на Јалти, где су се састали Стаљин, Рузвелт и Черчил 11. фебруара 1945. године министри Молотов и Идн, упутили су Титу и Шубашићу телеграме у којима се даје пуна сагласност да се одмах спроведе у дело београдски споразум и образује нова југословенска влада. У вечерашњој епизоди видећемо филм с формирању те владе, коју је саставио маршал Тито. Његова листа усвојена је 7. марта. Само пет дана после овога у Југославију је већ стигао британски амбасадор, а до краја марта у Београд су допутовали и амбасадори СССР и САД. Нова Југославија тиме је и званично добила међународно признање и положај који јој је обезбедила снага НОП-а. А да је тај положај био сасвим друкчији од оног какав су јој наменили савезници, сведочи писмо које је Чер-

чил послао Стаљину већ у априлу 1945:

„Морам такође истаћи да је ток догађаја у Југославији такав да не видим да је однос интереса наших земаља 50 одсто према 50 одсто. Маршал Тито је потпуно узео власт...“

жалио се британски премијер шефу совјетске државе. Али, велике силе ни удружене нису могле да измене независан положај нове Југославије, уједињене снагом заједничке борбе свих народа.

М. К.

КО КОМЕ ДОДАЈЕ

Два енглеска психолога који су низ година посматрали понашање играча за време утакмица недавно су објавили резултате својих истраживања. У напетим ситуацијама, закључили су они, нарочито у оним које захтевају веома брзе одлуке, готово сви фудбалери подсвесно се руководе симпатијом или антипатијом према својим саиграчима стављајући њихове играчке способности на друго место. Лопту најчешће добија играч који у тиму ужива највеће симпатије и највећи ауторитет који не мора да буде везан за његове спортске способности. Играчи при том често долазе у противречност са саветима и наређењима својих тренера. Да би се то избегло, научници предлажу што већу примену телевизијских камера које би забележиле игру свих чланова екипе. Више пута гледан снимак једне утакмице и пажљива анализа игре, уз обавезно учешће психолога, могу помоћи играчима да објективније оцјењују поједине ситуације у току утакмице.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

САМО ЧОВЕК СНАЖНЕ ВОЉЕ, ВИЗИОНАРСКИХ ЧУЛА И МАШТЕ ТАКО БУЈНЕ ДА СЕ ГРАНИЧИЛА С БЕЗУМЉЕМ МОГАО ЈЕ, ПРЕ СВИХ ДРУГИХ, ДА СЕ ОТИСНЕ У МОРЕ МРАКА И БУДЕ СИГУРАН ДА ЋЕ С ДРУ-

ВЕЛИКИ ИСТРАЖИВАЧИ: КРИСТОФОР КОЛУМБО

ОН ЈЕ ПРОМЕНИО ЛИЦЕ СВЕТА

Овај портрет Кристофора Колумба чува се у његовој родној Бенови

ГЕ СТРАНЕ НАћи КОПНО. ПРИ ТОМ НИЈЕ ВАЖНО ДА ЛИ ЈЕ ТО КОПНО БИЛА ИНДИЈА ИЛИ НЕПОЗНАТИ КОНТИНЕНТ И ДА ЛИ ЈЕ ДОБИЛО ИМЕ ПО ОНОМЕ КО ГА ЈЕ ОТКРИО ИЛИ ПО НЕКОМ ДРУГОМ.

КОЛУМБОВЕ КАРАВЕЛЕ

„Санта Марија“ насукана 1492. на дан Божића

„Пинта“ са којом је утекао капетан Пинсон

„Ниња“ у којој се адмирал океана тријумфално вратио у Шпанију

Леп висок риђокос младић поносио је клечао пред португалским краљем Жоаном нудећи му невероватне, помало магловите, поморске услуге и тражећи, заузврат, да буде проглашен за витеза, великог адмирала и вицекраља свих земаља које буде открио као и да му припадне десетина вредности свега што тамо нађе. Португалски двор је, после размишљања од неколико година, одбио да финансира експедицију и због те брзоплете одлуке кајао се следећих неколико векова.

Младић се звао Кристофор Колумбо и био син ткача из Бенове. Служио се искључиво шпанским језиком и раније у родном граду и касније кад је пишао кући, па се претпо-

ставља да је припадао породици шпанских Јевреја настањених у Италији. На море се отиснуо у четрнаестој години и стекао прилично искуства. Школован није био, али је гутао књиге, нарочито филозофске и космографске расправе.

Године 1476. налазио се са француском гусарском флотом када је брод на коме је био, усред битке с италијанским лађама, захватио пожар. Колумбо је скочио у море и срећно допливао до обале Португалије, баш код рта Сагрес где је португалски принц Енрике Мореploвац основао чувену поморску академију. Колумбо, увек склони да у свему види „прст Божији“, био је више него уверен да је он „изабраник“ на кога се односи

пророчански одломак из Сенекине „Медеје“. „Доћи ће време када ће велики део Земље бити откривен, када ће један нсови човек... пронаћи нови свет...“

Десет година касније, почетком 1492, клечао је Кристофор Колумбо (или Кристобал Колон, како се звао у Шпанији) пред шпанским суверенима краљем Изабелом и краљем Фердинандом. На аудијенцији се није справљало о појединостима Колумбовог плана већ о цени његових услуга које су му овога пута они тражили, пошто га је једном раније специјална дворска комисија одбила.

Колумбова превисска цена и бескомпромисно држање запрепастили су краљевски пар. Било је

јасно да он жели славу и богатство и то баш тим редоследом. Веома речито али опрезно, да му не би украли идеју, нудио је Шпанији нове земље, поморски пут до Индије, силно злато и благо, а тражио племићку титулу, наследно звање адмирала океана и вицекраља Индије, десетину робе која ће се из нових земаља извести у Шпанију, власништво над осмином земље коју открије и приходе са те земље.

После пријема на двору Колумбо је напустио Шпанију и претпоставља се да му је у Енглеску стигао хитан позив да се што пре врати и почне припреме за велико путовање.

За далеку и тајанствену експедицију одређене су три лађе типа каравеле.

Највећом, адмиралском „Санта Маријом“ (200 т, 22,6 м дугачка, 7,8 широка) заповедао је сам Колумбо. Хрсничари тога доба називали су „Санта Марију“ најславнијом лађом после Нојевог ковчега!

Заповедник „Пинте“ (140 т, 25 м дугачка, 7 широка) био је Мартин Алонсо Пинсон, један од тројице браће Пинсон који су организовали експедицију и били одлични Колумбови пријатељи. Каравела „Ниња“ била је најмања (100 т, 24 м дугачка, 7 широка), а њен заповедник Винсенте Јањес Пинсон.

„Санта Марија“ је имала три катарке са четвртстим једрицама, „Пинта“ је била слично грађена, мања, али знатно бржа, а „Ниња“ је имала уобичајена троугласта једра.

пријатељи, краљевски официри и слуге. Правих помораца било је око дездесет. Једну петину посаде чинили су затвореници којима је краљ поклонио слободу да би пристали да пођу.

САБОТАЖА НА „ПИНТИ“?

У зору 3. августа 1492. три каравеле испловиле су из луке Палос. Био је то први од седамдесет једног дана који ће променити лице света — толико је трајало најзначајније путовање у историји човечанства. На Канарска острва стигли су 12. августа и ту се задржали готово месец дана оправљајући „Пинту“ којој се двапут ломила крма. У последње време појавиле су се теорије да је у питању била саботажа, али тада на то нико није помишљао.

Мала флота напустила је Канарска острва 6. септембра и прва на свету (не рачунајући викиншке лађе) отиснула се далеко од обала загњуривши се у огромно неиспитано пространство Атланског океана.

Колумбо је са собом носио писмо шпанских владара Великом китајском (кинеском) кану, пошто је био убеђен да плови према Азији, земљи злата и зачина, западним путем.

Плановима о путовању на Далеки исток преко запада почео је Колумбо да се бави годинама раније

Његову пажњу привукла су дела из космографије, пре свега »Imago Mundi« (слика света) папе Пија II Пиколоминија и чувени »Милион« великог путника по Азији Марка Пола. На страницама тих књига исписао је Колумбо многе белешке и потцртавао места где су биле наведене географске дужине и ширине.

Најзначајније су белешке на 13. страни »Imago Mundi« где Колумбо помиње путовање Бартоломеа Дијаса који је опловио најјужнији рт Африке (Рт Добре Наде), а ипак није стигао у Индију (што ће, нешто касније, успети Васку да Гама).

СКРАТИО ЕКВАТОР

Правећи план за путовање на Далеки исток преко запада Колумбо је имао на уму неколико полазних тачака стечених познавањем дотадашњих достигнућа из којих је извукао сопствене закључке. Ови, углавном погрешни закључци, одвели су Колумба, човека снажне воље и интуиције, до Новог света, док би неког мање безумног и одважног по свој прилици одвели право у пропаст.

Колумбо је, пре свега,

прихватио следеће чињенице: 1. Земља је вероватно округла; 2. Растојање, идући копном од ивице запада (Шпанија) до ивице истока („Индија“, односно Азија) веома је велико; 3. Растојање морем између Шпаније и „Индије“ је, према томе, сасвим мало; 4. Дужина једног степена износи 56 и две трећине миља.

Али, ове „миље“ нису биле арапске (1975,5 м) што би дало прилично тачно растојање већ италијанске (1477,5 м) што је „скратило“ екватор за око једну четвртину. Тако је Колумбо израчунао да растојање, идући копном, између Шпаније и „Индије“ износи 2820 географске дужине и да, према томе, за поморско растојање преостаје свега 780 (пошто је обим Земље 3600). Крајњи резултат ових грешака био је да је „Индија“ удаљена од Канарских острва око 3900 миља, где се, ето, налазила — Америка!

Рачуница се лепо укло-

пила у апокрифно веровање које каже: „Трећег дана бог заповеди да се све воде скупе на једној седмини Земље; тако је бог исушио шест делова земље...“ Значи, копна Европе, Африке и Азије заједно узимају шест седмина Земљине кугле док на сва мора отпада свега једна седмина! Према томе, закључио је Колумбо, Море Мрака (тадашњи назив за неиспитани Атлантски океан) не може никако да буде сувише велико.

НО ЛАЖЕ: СЕВЕРЊАЧА ИЛИ КОМПАС?

Док су каравеле пловиле према југозападу, Колумбо је водио дневник — први писани бродски дневник у историји поморства — у који је уносио податке о-

преваљеном путу и курсу као и остале занимљивости. Овај дневник сачуван је у рукопису Лас Касаса, који, истина, пред собом није имао оригинал него препис, али ипак, представља драгоцен извор података јер није нимало преплављан већ само нешто скраћен.

У ствари, мудри Колумбо водио је две бродске књиге, једну тајну у коју је бележио тачне податке и другу приступачну свима са даљинама мањим него што су заиста сваког дана преваљивали. Овим поступком адмирал је осујетио панику међу морнарима који су ионако живели у самртном страху чим им је за леђима остала последња обала. Плашили су се чудовишта Кракен из морнарских прича, отвореног мора, јаких струја и таласа. Изгледа да је од свих чланова експедиције само Колумбо био спокојан.

На путу
кроз
Море Мрака...

Тридесетак чланова посаде чинили су Колумбови чврсто уверен, као и сви фанатици, да ће стићи на циљ.

Колумбо је наредио да се плови даноноћно све док не превале 700 лига (3500 km), после чега ће пловити само дању. Људима није обећао да ће одмах затим угледати копно јер се плашио побуне уколико га не угледају. Сем тога и сам је веровао да их од Чипанга (Јапана) дели добрих 1000 лига. Да би добио у времену и одржао морал посаде на висини, „фризирао“ је бродски дневник.

Пловили су дуж 28^о географске ширине. Адмирал је из књиге Марка Пола закључио да баш на тој ширини лежи огромно острво Чипанго. Избор је био срећан пошто су се тако налазили у појасу повољних ветрова.

Већ забринуте морнаре је 17. октобра исненада успаничила невероватна појава: магнетна игла компаса није више показивала север! Како се игла после девет часова поново „нормализовала“, Колумбо је закључио да се Поларна звезда не налази тачно на Полу него кружи око њега. Касније је приметио да игла упорно показује одступања на запад у односу на правца севера и тако био први човек који је открио и схватио промену магнетске деклинације.

Како остали чланови посаде нису били дорасли таквом објашњењу, Колумбо је разгласио да прешка није у компасу него у звезда Северњачи! Посада је и даље морала да верује компасу, али се сам Колумбо отада више управљао према Северњачи.

»TIERRA!«

Када после месец дана од копна није било ни трага, заповедник „Пинте“ је предложио да скрену ка југу. Колумбо у први мах није пристао сумњајући да Пинсон припрема подвалу, али је већ сутрадан променио мишљење и наредио да се скрене ка југозападу — према јатима птица и грању које је носило море било је јасно да копно више није далеко.

Колумбо је 11. октобра са палубе видео удаљена светла, али се са њим сложио само један морнар са „Санта Марије“. Сутрадан, у цик зоре, морнар Родриго де Тријана угледао је са катарке „Пинте“ копно и уз узвик: »Tierra!« (шпански: земља) ушао у историју. Са „Пинте“ се огласио топ и настало је славе.

Ујутро 12. октобра адмирал океана ступио је на једно од Бахамских острва, око 900 km јужно од данашње америчке државе Флориде. Острво су домороци звали Гуанахани, Колумбо му је дао име Сан Салвадор, а данас се зове Ватлинг. Острво је проглашено власништвом шпанске Круне. Колумбо је забележио да се налази на 28^о северне географске

ширине док се, у ствари, налазило четири степена јужније. Положаје свих новооткривених земаља Колумбо је намерно бележио северније како се не би нашле у португалском уговорном подручју.

Једрећи даље мала флота откривала је једно за другим рајски лепа острва Бахамског архипелага. Нису се задржавали јер се адмиралу журило у Чипангу и Китај. Крајем октобра отпловили су до југоисточног дела северне Кубе. Убеђен да је најзад стигао до азијског континента и то близу престонице Квинсеј Великог кана Колумбо је, држећи се крутог шпанског протокола, послао Великом кану изасланика с писмом краљице Изабеле и краља Фердинанда.

КОЛОНИЗАТОР НОСИ КРСТ

Убрзо је био принуђен да увиди како се преварио и окренуо је лађе назад према југоистоку чувши да се у том смеру налази велико острво Бабекуе, односно Хаити. Неколико дана потом, новембра 1492,

нестао је Мартин Алонсо Пинсон, а с њим и каравела „Пинта“. Колумбо је исправно претпоставио да Пинсон жели да га претекне и побере ловорике ако у Шпанију први донесе вести о великом открићу.

Колумбо се због тога није претерано узбудио и мирно је стигао до северозападне обале Хаитија коме је дао име Ла Еспањола (касније искривљено у Хиспаниола). Наравно, био је поново уверен да је стигао у Јапан.

У ноћи између 25. и 26. децембра насукала се адмиралска каравела „Санта Марија“ тако да јој није било спаса. Пошто „Ниња“ није могла да прими све чланове посаде, саграђена је утврда Ла Навидад у којој су остала 43 човека са задатком да истраже унутрашњост, склопе савезе с домороцима, преобрате их у католичку веру и, пре свега, трагају за златом.

Колумбо је свуда где је стижао победао крстове, симбол хришћанства, а истовремено је мотрио где би могло да буде злато и чак је приметио да би домороци били одлични робови. Игром случаја његово шпанско име Кристобал

Колон значило је Онај Који Носи Крст и Колонизатор.

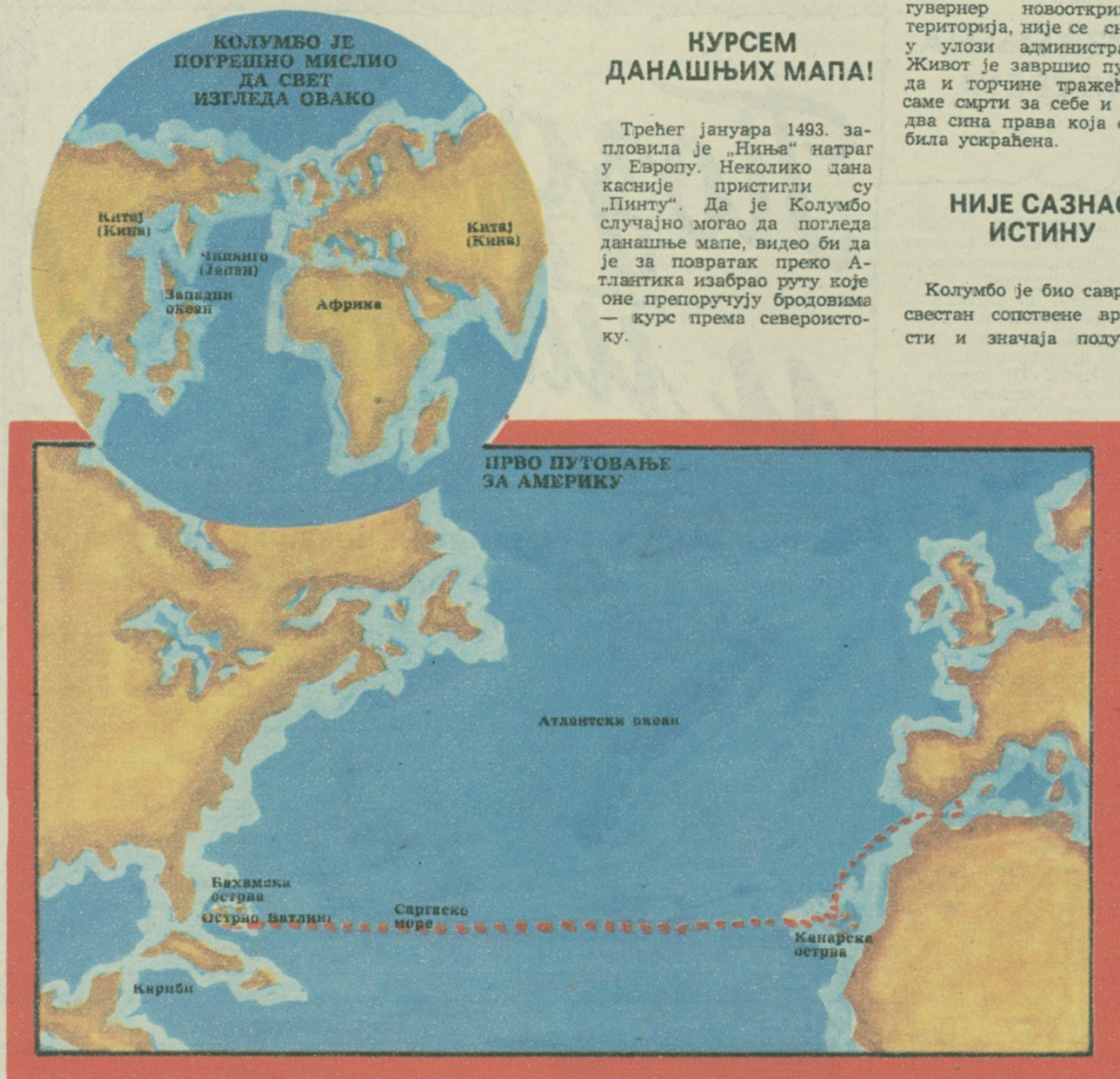
КУРСЕМ ДАНАШЊИХ МАПА!

Трећег јануара 1493. запловила је „Ниња“ натраг у Европу. Неколико дана касније пристигли су „Пинту“. Да је Колумбо случајно могао да погледа данашње мапе, видео би да је за повратак преко Атлантика изабрао руту које оне препоручују бродовима — курс према североистоку.

вечанство је од Колумба, генијалног поморца, „добило“ Америку, а Колумбо, гувернер новооткривених територија, није се снашао у улози администратора. Живот је завршио пун једа и горчине тражећи до саме смрти за себе и своја два сина права која су му била ускраћена.

НИЈЕ САЗНАО ИСТИНУ

Колумбо је био савршено свестан сопствене вредности и значаја подухвата

Тај повратак није протекао без проблема — циклони су бацили „Нињу“ према Азорима, било је чарки с Португалцима, „Пинта“ и „Ниња“ су се поново изгубиле, али се све срећно завршило. Колумбо је 15. марта 1493. тријумфално упловио у луку Палос где је дочекан уз велике почести. „Пинта“ је стигла неколико часова касније.

Шпански владари Изабела и Фердинанд примили су адмирала океана одевеног у скромну фрањевачку ризу, одушевили се непознатим стварима које је донео из „Азије“ — дуваном, слатким кромпиром, папагајима и седморицом Индијанаца. Обасули су Колумба почастима и новцем и замолили га да што пре организује нову експедицију.

Још четири пута пловио је Колумбо преко Атлантика. Открио је многе земље, основао безброј насеља којима је дао шпанска имена, прокрстарио је источну обалу Средње Америке од данашњег Хондураса до Панаме.

Оно што се потом догодило више је Колумбов лични проблем него податак битан за историју. Чо-

који је извео мада, наравно, није знао да је, уместо да стигне у Азију, открио нови континент, нити је могао да сања какве ће невероватне последице то откриће имати убрзо после његове смрти, па све до данас.

Кристофор Колумбо је умро 1506. године у Валадолиду не сазнавши колико се преварио и истовремено учинио за светску историју. Његови остаци пренети су из Шпаније у Санто Доминго и сахрањени у тамошњој катедрали.

Нови свет добио је 1507. године, на предлог хуманисте Валдсемилаера, име Америка према познатом трговцу и поморцу из Фиренце Америгу Веспучију који је још пред крај Колумбовог живота истраживао обале Јужне Америке и тамо учинио значајна открића. Предлог је прихваћен спонтано и брзо се оломаћео.

Упркос томе Кристофор Колумбо је остао далеко познатији и популарнији од човека чијим је именом крштен његов континент. Само једна држава на северозападу Јужне Америке добила је, у спомен на великог морепловца, име Колумбија.

ИЗМЕЊЕНА ПОСВЕТА

Кнез Милош је изишао 1839. из Србије у Влашку. После неког времена остао је у Букурешту, пређе у Беч, купи кућу, и настани се онде да живи. На крају 1846. године боравио је у Бечу и црногорски владика Раде (Петар II) песник и баш тада написао свој знаменити спев „Горски вијенац“.

Кнез Милош и владика Раде нешто су врчали један на другог. Све су један другог нешто кривили. Кнез Милош би за владика:

— Хоће и да је владика, и да није владика? Владика а не носи владичанских хаљина и никад не иде у цркву? Зашто се не држи својега чина?

Владика Раде опет би за кнеза рекао:

— Шта се тај човек стварно толико? Које чува оно небројено благо? Да је оно у другим рукама, вас би народ наш имао користи, а и толики појединци...

У оно време у Бечу је живео српски уметник Анастас Јовановић, питомац кнеза Милоша и велики поштовалац владике песника. Знајући за омразу између кнеза и владике, г. Јовановић науми склонити два велика Србина да омекну један спрема другог и да се измире сасвим. Г. Јовановић је долазио врло често кнезу Милошу, и старац би, знајући да он иде владици понекад упитао:

— А море, Молерчићу, шта ти ради владика?

— Здрав је, Господару, и поздравио вас је.

— А не море бити!

— Богме јесте — одговори Јовановић — тек ја не смем да Вам кажем: видим нешто сте љути на њега што се не влада као други владика.

— Е, чиниш оволико, хвала му, од бога му здравље. Кад му, море, одеш, поздрави и ти њега од моје стране.

— Хоћу, Господару.

— Е, господине Јовановићу, шта вам ради Шумадинац — упитаће владика Раде кад му је г. Анастас дошао после ових речи с кнезом Милошем.

— Захваљујем Господару, здрав је и рекао ми је да вас поздравим од његове стране.

— Збиља велите, или се шалите?

— Не шалим се, одиста ми је рекао да дођем и да вам изручим његове поздраве.

— Хвала му — рече владика сасвим задовољан. — Много му хвала!

После неколико оваквих

Поздрав и ми њега!

Сликара Анастас Јовановић покушао је да измири кнеза Милоша и владика Рада, али се испречио »Горски вијенац«

поздрава они зажеле и састати се. Владика је хтео бити први, али кнез уграби те први походи песника.

— Нека се он влада како хоће — рекао је тада г. Јовановићу — за своје држање он има коме одговарати, али за мене то је свештено лице и ја хоћу први њему да одем.

И одиста оде. Кад су се

састали, загрлили су се, пољубили, и — старац је истински заплакао. Г. Јовановић је био срећан и као патриота и као пријатељ.

Владика је, међутим, сваки дан писао свој славни спев. Што би дању написао, то би увече читао Вуку Караџићу, г. Јовановићу и још неким Србима који су к њему долазили.

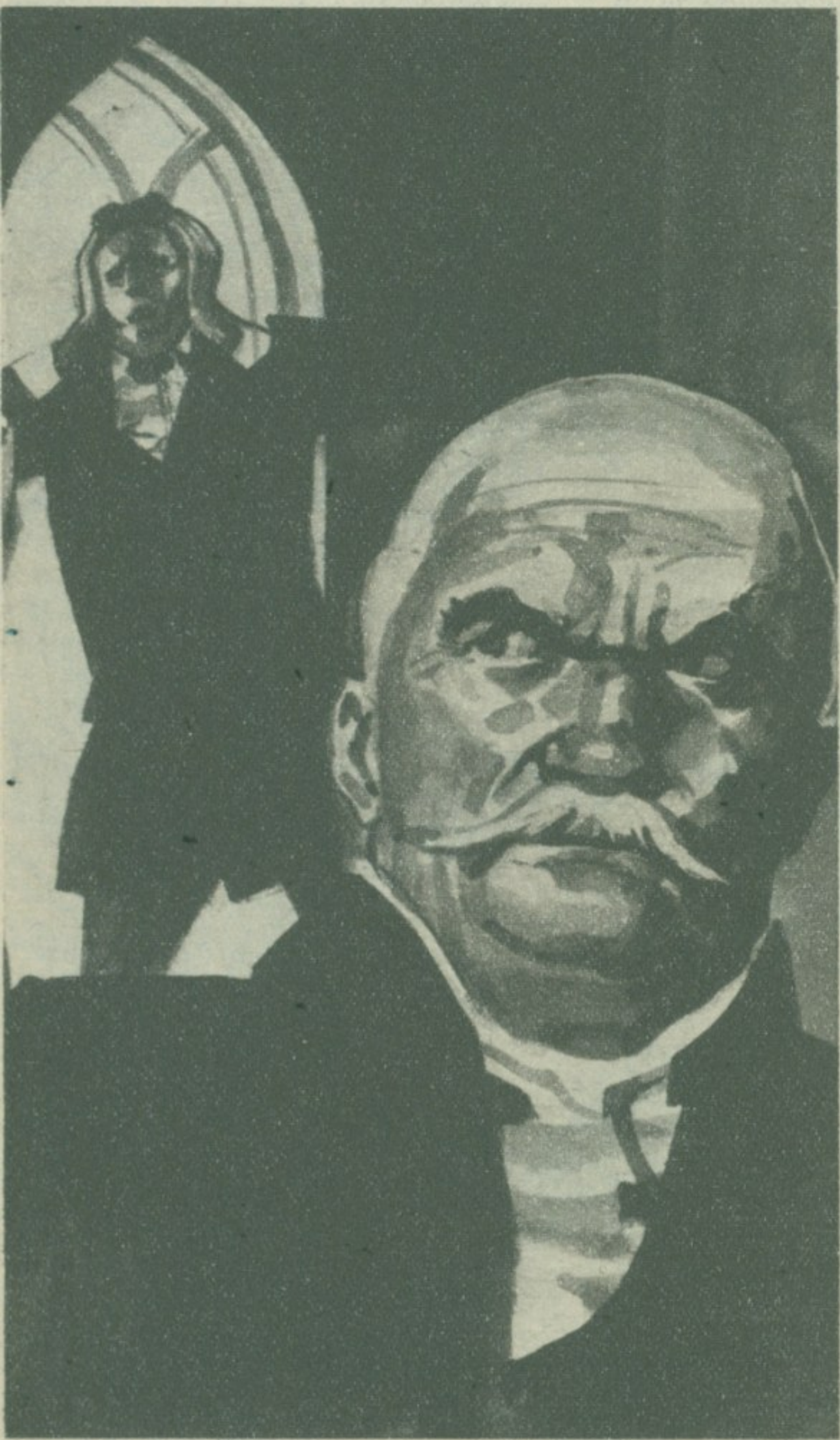
Кад је „Горски вијенац“ био готов, писац га посвети имену кнеза Милоша. Намена, управљена Милошеву имену, била је најдивнији састав који је икад изишао из пера Његошева.

Кнез Милош, добивши од писца готов за штампање рукопис, био је веома задовољан. Одмах заповеди да се спреме кола па, заједно са својим Молерчи-

ВИКОНТ ЧУВЕН ПО БИФТЕКУ

О бурном животу Франсоа Ренеа виконта од Шатробријана (1768—1848) неколико писаца написало је узбудљиве романе. Каријеру је почео као официр у француској војсци. Годину дана живео је међу америчким Индијанцима. Дипломатску службу је напустио због неслагања са Наполеоном. Кад је Наполеон оборен, вратио се дипломатији, убрзо је напредовао до положаја амбасадора и представљао своју земљу у Берлину и Лондону. После неколико година постао је министар спољних послова.

Три ствари су га учиниле чувеним: што је неколико пута мењао своје политичко опредељење, његова велика љубав према госпођи од Рекамијеа и „шатобријан“ који је измислио његов шеф кухиње Монмирели. У првобитној верзији то је био нарезани филе са пикантним надевом, а данас је то

врста двоструког бифтека обложеног поврћем.

За „шатобријан“ је потребно: 500 грама говеђег филеа (средњи део), свињска маст, со и бибер. Као прилог поврће по жељи.

Са меса пажљиво скинемо кожицу, оперемо га и обришемо. У посуду за печење печемо га 8 до 10 минута са обе стране на врелој масти. Може се пећи и на роштиљу, на јакој ватри. Месо треба да је изнутра ружичасто и сочно. Пошто га скинемо са ватре, посолимо га и добро побиберимо. Оставимо га да мирује десетак минута на топлотом месту и тек онда можемо да га режемо. На сто га износимо на загрејаном тањиру окруженог прженим кромпирима, печеним парадајзом, шаргарепом, грашком, гљивама, шпарглама... По жељи може да се послужи и сос од мирођије.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

њем, седне и оде право јерменском митрополиту којем је, предајући рукопис, рекао:

— Господине, дошао сам да ми ово трукујете у типографији вашег манастира, а шта кошта ја ћу платити! Митрополит љубазно прими рукопис, зовне управитеља штампарије, и преда му га да се ради. — Кад један кнез књигу пише — рекне на то владика Раде — а други кнез на њу трошак плаћа — та књига мора бити особите лепоте. За то нареди да хартија буде крута, фина, да слова буду крупна, да текст буде оперважан и да у књигу уђу 34 слике! Никад боље!

Почекајте шта сад долази! Турци су били отели од Црногораца: Врањину и Лесандро у Скадарском језеру. Још се скадарски паша много мешао у послове црногорске. Владика, желећи та места повратити и Турке заварчити да се у црногорске послове не мешају, једнога дана дође кнезу Милошу, и рече:

— Ваша свјетлости, није друге него да ми помогнете: да ми дате 10—12 хиљада дуката да начиним неколико лађица те да она мјеста вратим од Турака.

Милош се скамени кад то чује. — Врло ми је жао, али вам новаца не могу дати.

— Не зборите тако ако невољу знате — рече владика: — Ако ми нећете помоћи ви, а да други ко ће.

— Није да нећу, брате — одговори Милош — него не могу, управо не смем.

— Од кога се бојите? — упита владика суво.

— Ево од кога се бојим: из Влашке су ме протерали што, веле, спремам буну у Србији и Турској, а није, бог и душа! Сад да дам Црној Гори новаца раишчуће се одмах и Порта ће овај час тражити да ме одавде уклоне. Па куда ћу ја овако стар а језика не знам... Не могу, не могу, не могу.

Владика се диже и оде врло незадовољан кривећи кнеза да је тврдица преко сваке мере.

„Горски вијенац“ се је дотле већ био почео слагати, а и слике су се спремале. Кнез Милош, чувши да ће штампа, према овим новим наређењима која њему нису помињана, бити скупља, рекне да се штампа како је говорено први пут. Сад владика, чувши за то, одбије сваку помоћ, и намену управљену Милошеву имену подера у комаде, па свој спев посвети „праху оца Србије“ — Карађорђу — као што се види у „Горском вијенцу“ првог издања 1847. године.

Ето тако се састаше и тако се за свагда расташе ова два велика Србина, два важна историјска човека, кнез Милош и владика Раде.

(Из књиге: „Књаз Милош у причама“ М. Милићевић — 1891. године Београд).

ЗАНИМЉИВА ИМЕНА

ЗВАЋУ СЕ ИНАТ

Као што обично чине илегалци и борци против постојећег поретка, и учесници октобарске револуције 1917. узимали су „конспиративна имена“ да би лакше измакли полицијском надзору. За нека од њих сасвим је јасно како су постала, док друга представљају проблем за историчаре и језикословце.

Јосиф Висарионович Џугашвили заменио је своје грузијско презиме презименом Стаљин које несумњиво потиче од руске речи стаљ — челик. Слично томе његов пријатељ Вјачеслав Михаилович Скрјабин прозвао се Молотов, од молот — чекић. Као да су обојица желели да истакну да су присталице снага и „чврсте руке“, што су касније, кад је Стаљин стекао неограничену власт у СССР, показали исувише добро.

Теже је утврдити одакле је Владимир Илич Уљанов узео псеудоним под којим је ушао у историју — Лењин. Углавном се сматра да је то изведеница од имена реке Лене у Сибиру, на чијим обалама је Лењин једно време живео као изгнаник. Ипак, неке романтичне душе тврдиле су (без икаквих доказа) да је Лена име неке девојке у коју је велики револуционар у младости био заљубљен! Занимљиво је напоменути да је Лењин у својим списима употребљавао још равно 99 других псеудонима, међу којима је један гласио Лењивцин, од руског лењивец — лењивац. Будући да је у стварности био неуморан радник, тај псеудоним може се схватити као потврда Лењиновог смисла за хумор.

Највећу загонетку представља псеудоним Лава Давидовича Троцког, који је испрва заузимао једно од водећих места у болшевичкој партији, да би касније дошао у сукоб са Стаљином и био приморан да напусти Совјетски Савез. Његово право презиме било је Бронштејн. Откуда „Троцки“? Биографи су помињали неку речницу Троцу, градић Троки у Литванији, или село Троцке у Украјини; али за сва та места није сигурно ни да постоје, а камоли да је Троцки имао везе с њима. Најзанимљивије објашњење — мада нимало поузданије од осталих — пружа анегдота по којој је Троцки, када се јавила потреба да изабере конспиративно име, дохватио прву књигу која му се нашла под руком, а био је то немачки речник. Отворио га је насумце и наишао на немачку реч Trotz (што се изговара троц). Тада је, наводно, рекао:

— Ово ми потпуно одговара: Trotz значи пркос или инат. Зваћу се Троцки!

НАЈРЕЋЕ РИБЕ НА СВЕТУ

НИ ЗМИЈА НИ ПТИЦА

Примерци које видите права су ремек-дела природе.

Неке од ових риба дугачке су преко десет метара, да не говоримо о њиховим запањујућим навикама.

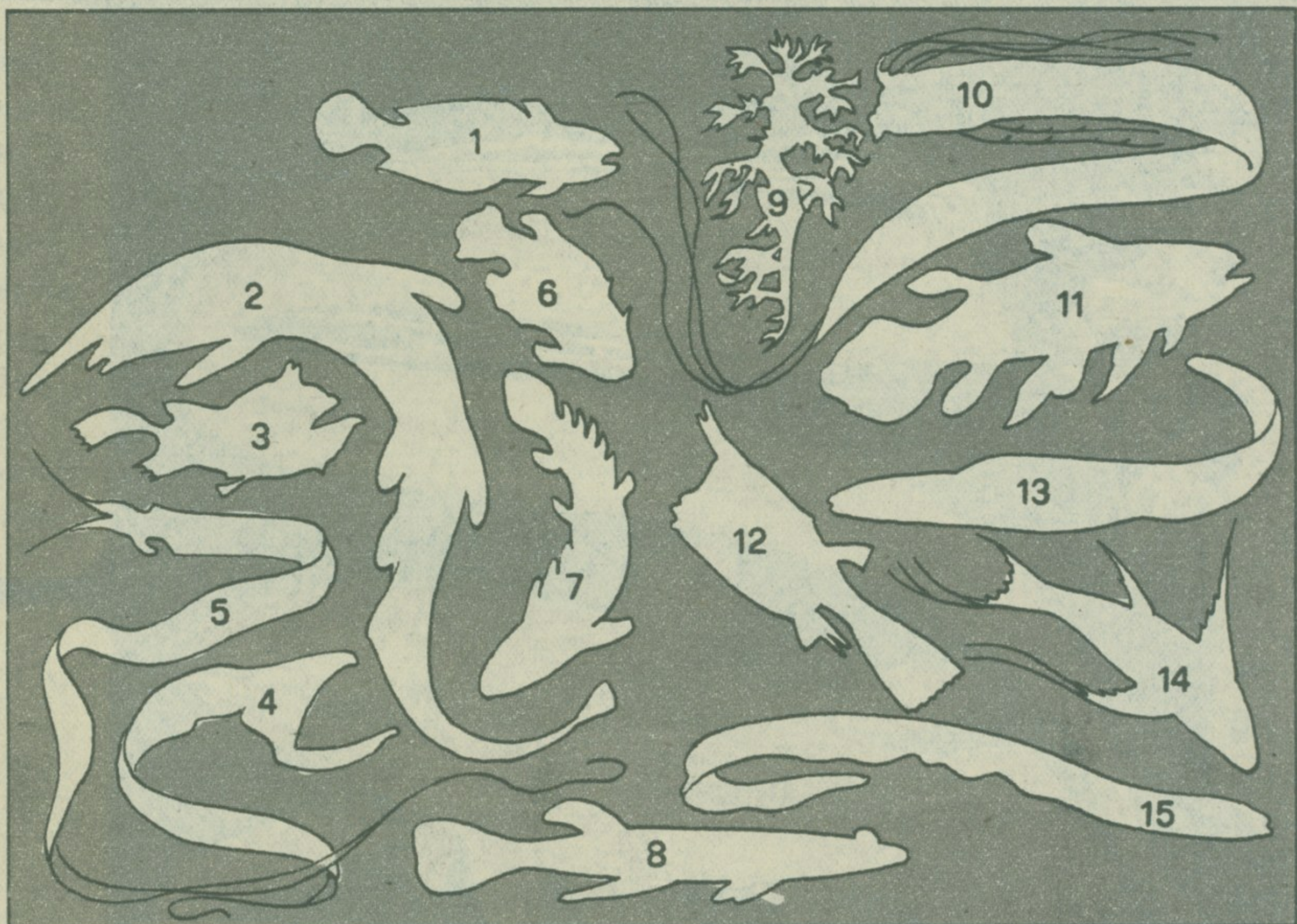
У тврђено је да у природи постоји преко двадесет хиљада врста риба. Ових најстаријих кичмењака има свуда: у рекама, језерима, морима — у планинским водама на висини од више хиљада метара, у океанским дубинама, тропским мочварама, испод поларних ледника. Све оне, може се слободно рећи, заслужују да буду запажене и да им се дивимо. Разлози су многоструки: облик, величина, боја, начин кретања, начин исхране, размножавања...

Особина по којој се рибе међусобно највише разликују је прилагодљивост. Ова одлика рибљег света, у зависности од животних услова, изражава се на хиљаду начина. Понекад је то савршена замаскираност бојом, некад само начин исхране или заштите, средство за борбу против непријатеља, нарочита анатомска грађа или нека посебна физиолошка особина која риби омогућује да се одржи и у најтежим условима...

Ево акваријума, или боље рећи суперакваријума о којем љубитељи егзотике, а нарочито људи од науке, могу само да сањају. Јер, осим што су злата вредне, за неке од ових риба технички је немогуће обезбедити амбијент на који су искључиво навикнуте процесом прилагођавања који је трајао хиљадама година. Петнаест најређих примерака на нашој илустрацији стручњаци називају драгуљима икhtiологије, науке о рибама.

На страници која следи наћи ћете детаљни опис — неку врсту личне карте за сваку врсту риба, са необичним, у сваком случају занимљивим па и невероватним подацима које, можда, нисте знали.

НИ ЗМИЈА НИ ПТИЦА

1

Антарктик: под сталним леденим покривачем — у води чија температура никад не прелази 1,9 степени испод нуле — рађа се, расте и размножава *Trematomus bernacchii*. Чини се да само једна ствар може да јој загорча живот, а то је и најмање загревање воде изнад уобичајене вредности.

2

Узмите једну „нормалну“ ајкулу и на главу јој насадите нешто попут прамца. Добићете *Mitsukurina owstoni* која управо таквом „њушком“, а рекло би се и да су две главе, у дубинама Јапанског мора претражује песак у потрази за љускарима.

3

На боку овог становника океанских дубина, у науци познатог под именом *Edriolychnus schmidtii* или „жаба риболовац“, оштро око ће лако запазити „пришипетљу“ налик на паразита. Међутим, овде се сасвим сигурно не ради о непожељном госту већ о призору љубави и привржености: велика жена води са собом мајушног мужјака.

4

У тмбини подводног света, на дубини од преко триста метара, широм отворена уста рибе *Gastrostomus bairdii* гутају све што до њих дође. Догоди ли се да је залогај нешто већи, потребан је незнатан напор па да он ипак заврши у стомаку са безброј еластичних набора.

5

Nemichthys avocetta или кристална фигура из Мурана? Ово поређење неодрживо се намеће док посматрамо невероватну тананост „кљуна“ рибе иза којег се протеже дугачко змијолико тело. Не зна се, међутим, како успева да се не „поломи“ боравећи на дубини од хиљаду, па чак и две хиљаде метара.

6

— Баш је лепа ова риба на грани! — може да се чује у Индији, на Филипинима, или у Малезији, кад у влажна јутра риба *Anabas testudineus* крене из воде у шетњу стижући узгред да се вештим покретима пераја попне чак и на неко дрво.

7

Сви знамо да постоје рибе које захваљујући специфичној грађи могу да користе кисеоник из воде и из атмосфере. Риба *Polyphterus bichir* отишла је још даље: ако бисмо овом становнику афричких вода онемогућили да повремено удахне чист ваздух, убрзо би угинуо...

8

Док изнад воде лепршају инсекти који је привлаче јер су њена омиљена храна, доле би могао да се нађе и неки непријатељ. Зато је природа удесила да јужноамеричка риба *Anableps tetraphthalmus* може истовремено да контролише и једно и друго: очи су јој хоризонтално подељене у два дела

потпуно различите грађе, при чему јој горња половина искључиво служи за гледање ван воде и увек вири из ње.

9

Ево једног правог шампиона у маскирању. Реч је о „морском коњићу“ становнику аустралијских вода — *Phyllopterus eques* — који је ову вештину развио до праве уметности. У неком жбуну морских алги заиста је тешко препознати га.

10

Ко тврди да „морске змије“ не постоје? *Regalecus glesne* ипак није змија него риба, али сасвим је сигурно да је ово десетак метара дугачко створење, вијугаво попут неке траке и са лепршавом „ћубом“, као створено за испредање најразноврснијих легенди.

11

Југ Африке, 1938. година: рибари из дубине извлаче нешто што није само риба. Зоолози су ову нарочиту врсту назвали *Latimeria chalumnae*. Утврђено је да припада једној подгрупи која је живела пре педесет милиона година и веровало се да је потпуно истребљена.

12

„Плива као секира!“ — каже се за особу која нема појма шта је краул прсно или батерфлај пливање. Па ипак, *Ostracion quadricornis* је најбољи доказ да и „секира“ може да плива. Готово је немогуће замислити да постоји једно такво

круто и робусно, геометријски обликовано тело, херметички обложено оклопом од коштаних плочица. Слободно је само репно пераје.

13

Simenchelys parasitica личи на доброћудну јегуљу сићушних уста. Али, у дубинама мора вешто се прикрада рибама одговарајуће величине и својим малим устима, пуним ситних зуба, за трен ока одгризе им комад меса. То је, на жалост, само почетак једног прилично окрутог поступка нападача: рањену рибу, парче по парче, практично поједе жиљу.

14

У неким областима југозападне Француске људи су за кретање по мочварним теренима, дуго времена користили незграпне штуле. Сличан начин кретања по муљевитим наслагама на дну мора много раније усвојила је риба *Bathypterois mediterraneus*. Штуле у њеном случају представљају продужене и нешто чвршће кости пераја које још имају и ту особину да могу да „намиришу“ храну.

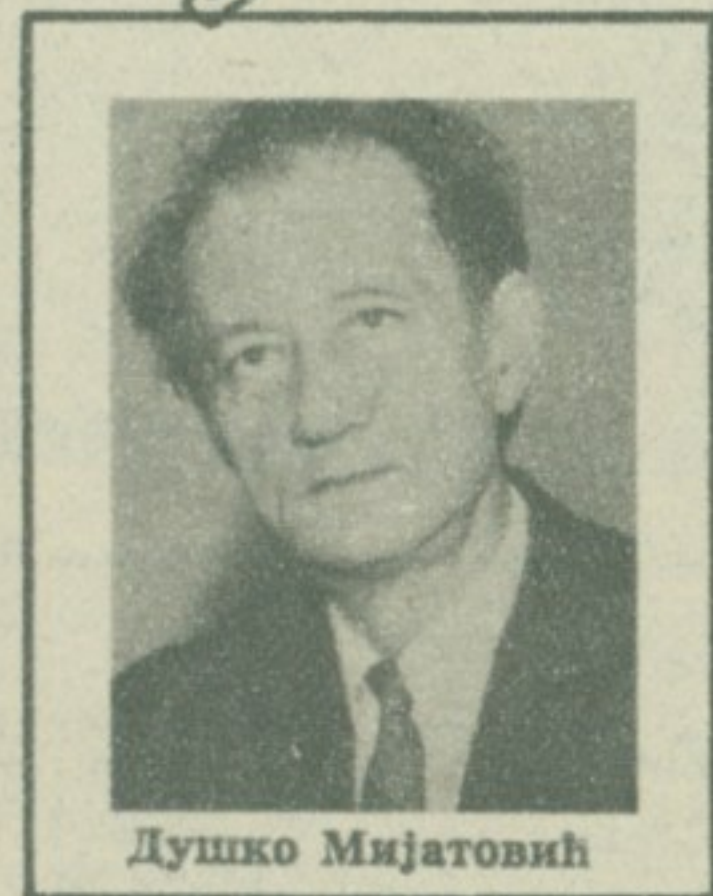
15

Знамо да несмотреност са оголелим проводницима електрицитета доводи од удара струје који може бити и смртоносан. Најчешће се ради о струји напона 220 волти. Замислите како изгледа удар струје од 600 волти коју емитује *Electrophorus electricus*, огромна врста јегуље која живи у јужноамеричким водама.

ДОЖИВЉАЈИ
ЈЕДНОГ ЛОВЦА

ФАЗАН

ИЗ БУНДЕВЕ

Душко Мијатовић

Година 1956. Једна од тешких, за све па и за ловце. Од прибоја ко је шта сачувао од пре рата, то је и имао.

Београђани који су кретали на ситну дивљач нису морали далеко: неколико ритова у околини града нудило је богат животињски свет. Железничари такозване Дунав станице већ су се били навикли да недељом ујутру натронтани ловци испуне дрвене вагоне маленог „ћуре“ који је тешко дахнући грабио према Глогоњском и Јабучком риту и даље.

Возић није стајао у близини шуме већ су ловци морали да се враћају неколико километара од железничке станице. Понекад је машиновођа имао разумевања па је за који динар успоравао на отвореној прузи да би ловци искочили. При том им је љутито довикивао да је ово последњи пут и „да ће га шеф одере“ ако сазна да је примио новац!

ПУЦАЊ У МАГЛУ

Једног децембарског јутра те педесет шесте обрели су се у Јабучком риту београдски ловци Тодоровић, Лехнер и Мијатовић. Сви се данас примичу старости, Мита Тодоровић је умро. Душко Мијатовић није имао богзна какво ловачко искуство, али је зато инжењер Тодоровић важио за ненадмашног ловца. Душко је често слушао о његовим ловачким подвизима. Ипак, од сваке приче половину је „бацао у воду“.

Полако су корачали кроз шуму и ослушкивали. Ловачки керови ишли су испред њих и њушили. Магла је притискивала

земљу. Шумска стабла која су се назирала још више су појачавала утисак сабласности.

— Браћо моја, језиво! — огласио се у неко доба Мијатовић. — Онај ко је тишину назвао гробном, мора да је овде био!

Нико му није одговорио. Једини шум и то слаб изазвали су керови у коду. Мита Тодоровић сав се претворио у ухо. Изненада, однекуд је гакнула дивља гуска. Мита се тр-

Тиса Бела
је била керуша
изванредних
ловних
особина.
Међутим,
тог тренутка
чинио се да
је и сеоски
џукац бољи
од ње.

гао: гуске лете у јату, значи има их још.

Ловци су застали. Дивља гуска опет се зачула, за њом друга, трећа... Мита је подигао пушку и држао је припремљену, спреман да сваког тренутка опали према небу.

Мијатовић се изненадио. Слушао је о Мити као ловцу, али ово је претерано. Нити се у магли виде дивље гуске, нити се зна где су и када ће надлетети ловце, нити је могуће проценити одакле уопште њихово гакање долази. Подигао је поглед. Ништа! Само магла, бели-

часта, непрозирна. Хтео је да каже Мити да се не замлаћује.

— Пссст! — тихо је изустиио инжењер и почео да „шета“ цев окренуту небу као да прати покретну мету по најсунчанијем дану!

После неколико тренутака проломио се пуцањ из његове сачмарице. Одмах га је сменио фијук предмета који пада према земљи и тресак о тле. Керови су залајали и јурну-

ли у оближњи густиш. Када су се вратили, један је у зубима носио дивљу гуску!

ЗАСЛУЖИЛА ДА ЖИВИ

Четири године касније Мијатовић се са двојицом пријатеља нашао у лову у Глогоњском риту. Керови су нађушили лисичју јазбину. Унутра су били младунци. Била је и женка. Лисица обично бежи. Тог дана, међутим...

— Хоћемо ли да јамаримо? — упитао је Мијатовић.

Пријатељи су се сложили.

Керови су улетели у јазбину, а ловци се прихватили откопавања. Нису јамарили ни неколико минута кад је кроз замаскиран отвор на другом крају јазбине излетела лисица. У зубима је носила младунче.

Ловци су застали. И животиња је посматрала њих. Затим је брзо окренула главу лево-десно од-

глески сетер. Ловац ју је купио као штене. Расла је у Мијатовићевој породици, живела у стану, укућани су је пазили, а она је свима узвраћала умиљатошћу.

НИЈЕ ПОГРЕШИЛА

Паметна је била Тиса Бела. Кад је Мијатовић оболео од шећерне болести и први пут донео у кућу шприц и принео га да себи убризга инсулин, Тиса Бела, која је дотле лежала на поду и жмиркала, почела је да се врти у круг и жалосно цвили!

Није трпела прекоре. На њих је одговарала љутњом, одбијала по неколико дана да узме храну од оног ко ју је „увредио“, трудила се да га не „примећује“! А најтежи прекор доживела је баш од самог Мијатовића. Било је то једне зиме у лову на ситну дивљач на обали Саве у Срему.

Шесторица ловаца кренули су фронтално на извесном одстојању један од другог. Испред сваког ишао је кер чији је задатак био да кад нађуши дивљач, стане испред ње, блокира је и лавезом обавести ловца.

Душко Мијатовић се поносио ловним особинама Тисе Беле, али када је стала испред бундеве на њиви и почела да лаје, дошло му је да пропадне у земљу од срамоте.

— Где си купио тог елегантнот цука! — задиркивали су га ловци.

Грохотан смех орио се пољем. Душку је прекипело. Позвао је Тису Белу и изгрдио. Животиња се покуњила и вратила на обалу у чамац и шћућури-ла. Узалудна су била његова дозивања и претње, за Тису Белу лов је био завршен.

Истог часа из бундеве се извукао фазан и одлетео. Ловци су се запрепашћено згледали. Тиса Бела није погрешила: бундева је била шупља, али се због траве око ње то није примећивало. Мијатовић је брже-боље пожурио да одбровији керушу и изглади „неспоразум“. Неколико дана није хтела да чује за њега.

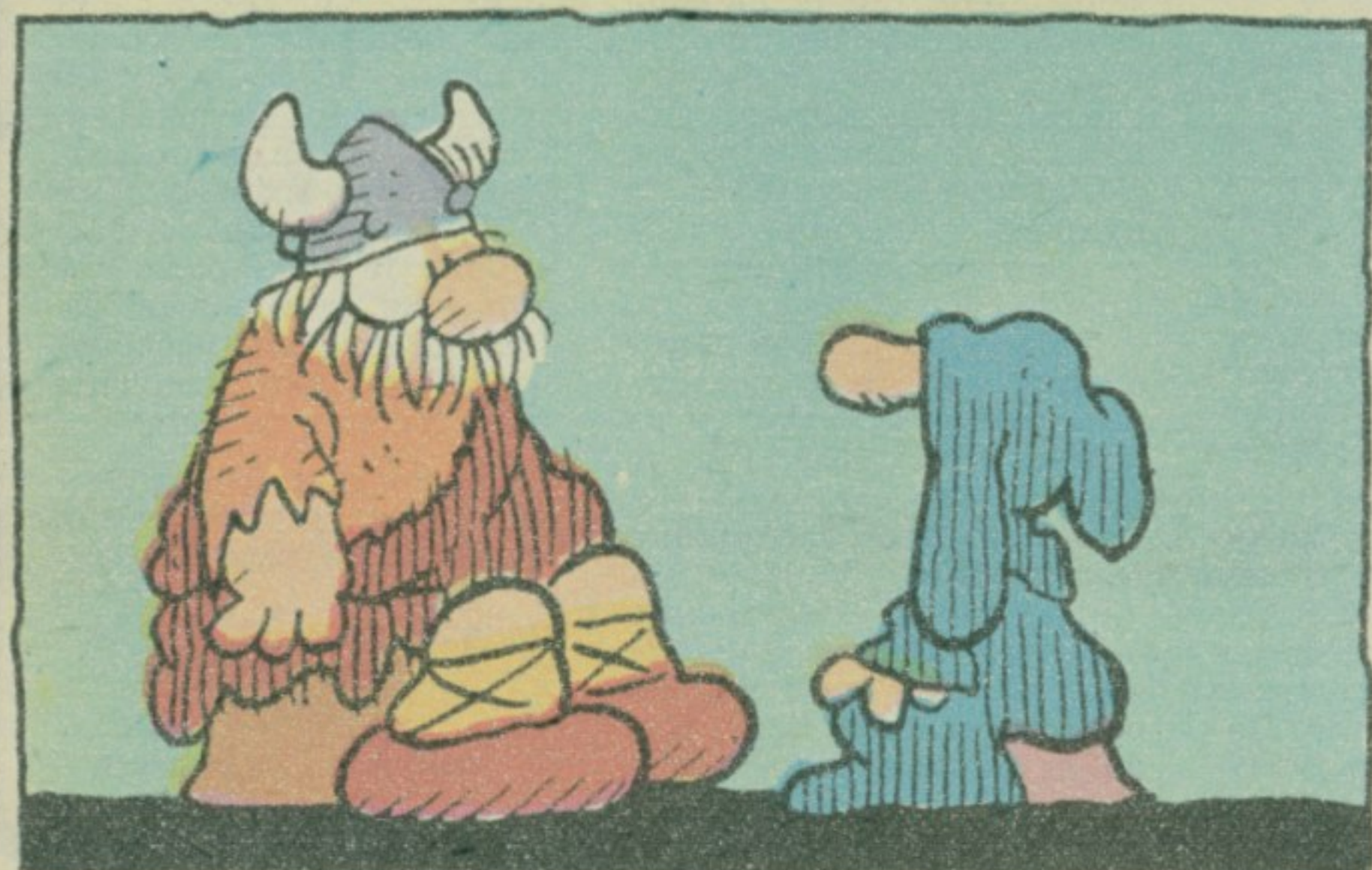
Дочекала је дубоку старост. Кад је Мијатовић приметио да неће још дуго, однео ју је у Врчин пријатељу да тамо у сеоском дворишту заврши тихо и природно.

Миленко Тодоровић

Dik
Browne

ХОТАР

СТРАШНИ

КОД ИНВЕСТБАНКЕ, ИМАТЕ ВИШЕ, НЕГО ШТО ВАМ У ШТЕДНИМ КЊИЖИЦАМА ПИШЕ... УВЕК ВИШЕ, НЕГО ШТО ПИШЕ...!

Још једно пријатно изненађење за штедише Инвестбанке:

ПРИВРЕМЕНА КАРТОНСКА ШТЕДНА КАСИЦА У ЛИКУ РОБОТА

ИНВЕСТБАНКА
INVESTBANKA

Кад стижу Роботи

„Инвазију“ Робота 3. генерације на наше шалтере очекујемо почетком септембра. Овако дуг рок за њихов долазак тражио је произвођач. И поред нашег захтева и жеље да Роботе имамо што пре, нажалост морали смо да прихватимо оправдане разлоге произвођача и да заједно са вама, овако дуго чекамо њихов долазак. Каже, производња је компликована, касице морају да буду лепе и функционалне, итд. итд. а да за то треба времена. И ето, шта смо могли? Да вас не бисмо разочарали, пало нам је напамет да за вашу привремену употребу произведемо картонску штедну касицу у лику Робота. То је наше пријатно изненађење за вас, а надамо се да верујете да смо учинили оно најбоље, што смо у оваквој ситуацији могли.

Привремена картонска штедна касица

Ова врло укусно урађена касица у боји и лику нашег Робота добија се у омоту, већ скројена и са обележеним местима где је треба још мало просећи, савити, како склопити и залепити, што је веома лако и што може да уради сваки наш штедиша. Практична, лепа, па и функционална, моћи ће корисно да послужи, додуше привремено и првенствено за прикупљање папирног новца, али засад, шта је — ту је. Уосталом, наше штедише ће практично добити две касице — прво картонску, а доцније и праву, што је више него што смо обећали.

Ко може да добије касицу

Природно, штедну касицу **бесплатно и искључиво на нашим шалтерима** моћи ће да добију само штедише наше Банке, што доказују својим штедним књижицама и својим штедним улогом. Зато позивамо све оне наше пријатеље који још нису почели да штеде, да се обрате најближем нашем шалтеру и траже да им отворе штедне књижице и дају штедне касице за даљу штедњу. Значи, немојте нам писати, већ се обраћајте нашим шалтерима јер вам једино они могу отворити штедне књижице и дати штедне касице. За све што ћете уштедети — честитамо.

ШАЛТЕРСКЕ ЈЕДИНИЦЕ ИНВЕСТБАНКЕ

БЕОГРАД, Теразије 7—9, Трг М. и Енгелса 10, 29. новембра 118—120.

Његошева 72, Сарајевска 22, Цара Душана 24, Војводе Степе 259, Војводе Степе 38, Пожешка 16, Џорџа Вашингтона број 28, Таковска 10, Македонска 29, Нови Београд, Народних Хероја 30, Нови Београд, Јурија Гагарина 94, Борча, Б. Радичевића 32, Глогоњ, М. Тита 4, Н. Пазова, Лењина 4, Н. Бановци, М. Тита 83, Сремчица, Београдска 68, Овча, Б. Кидрича 52, Качарево, М. Тита 38, Обреновац, Боре Марковића 2, Кучево, зграда „Хомолски мотиви“, Раброви, Кучевски пут б.б.

АРАНЂЕЛОВАЦ,

М. Тита 200,

БАЈИНА БАШТА,

Миленка Топаловића 1

ВЕЛИКА ПЛАНА,

М. Тита 79, Жабаре, Баточина, Лапово, Лозовик, Марковац

ВРАЊЕ,

М. Тита 20, Бујановац, Влаче

ВРБАС,

Палих бораца 18/5, Куцура, Руски Крстур, Црвенка,

ГУЧА,

Републике 55, Лучани,

ЗАГРЕБ,

Јуришићева 24/II, Цвијете Зузорић 25,

ОСИЈЕК,

Бул. ЈНА 35/I, Биље

ПАРАЋИН,

М. Тита 4 и М. Тита 200, Ражањ, Витошевац, Рашевац, Дреновац, Поповац, Бачина,

ПРИШТИНА,

ЈНА 2/I и Трг Републике 4, Пећ, Ђаковица, Ђиљане,

УЖИЧКА ПОЖЕГА,

Хероја Радовановића 2, Ариље, Косјерић,

САРАЈЕВО,

Врзоса 9, Краља Томислава 13 и Загребачка 2, Добој, Илијаш, Вареш,

СВИЛАЈНАЦ,

27. марта 4 и Лењина 55, Петровац на Млави,

СКОПЈЕ,

Градски зид, блок 4, локал 13

СМ. ПАЛАНКА,

М. Тита 53, Француска 55, М. Тита 16 и М. Тита 1, Азања, Кусадак, Голобок,

ТИТОГРАД,

Лењинов Бул. 5, Бар, Улцињ, Голубовци, Вирпазар, Владимир,

ТУЗЛА,

Рударска 61, Скојевска 18, Титова 96, Слатина модна кућа „Центротекстил“, Грачаница, Зворник, Теслић, Градачац, Оџак, Котор Варош, Бановићи, Сребреница, Братунац, Лукавац, Теочак, Јелах, Забрђе, Врбањци, Трамошница, Прибинић, Пелагићево, Масловаре, Поточари, Сапна, Пилица, Растошница

ЧАЧАК,

М. Тита 14 и Кужељева 20,

НИШ,

С. Пауновића 39, Меровина, Тешица,

НОВИ САД,

Булевар М. Тита 4, М. Горког 2, Св. Марковића 14 и „Путник“ Н. Хероја Хоргош 8, Кањижа, Сента, Ада, Бечеј, Жабаљ, Инђија, Бешка, Мол, Војка, Голубинци, Нови Сланкамен, Турија, Белегиш, Темерин, Бачко Петрово Село, Чуруг, Надаљ, Србобран.

ЉУБЉАНА,

Градишче 12,

КРУШЕВАЦ,

Чолак Антина 55, Брус, Коњух,

КРАЉЕВО,

Трг. М. Тита 2, Трстеник, Сјеница, К. Митровића, Витановац, Љиљци, Лађевци, Подунавци.

БИМ И БУМ

СВЕМИРОНИЧАРИ

КАВГАЦИЈА

I ДЕО

ФУДБАЛСКА СЕЗОНА ЈЕ ВЕГ УШЛА У ЧЕТВРТУ НЕ-
ДЕЉУ, А ПРВОЛИГАШКИ ТИМ РЕДБРИЏ СИТИ НИЈЕ
ЗАБЕЛЕЖИО ЈОШ НИЈЕДНУ ПОБЕДУ. У ПРОТЕКЛЕ ДВЕ
СЕЗОНЕ ТИМ ЈЕ
ЈЕДВА ИЗБЕГАО
ПРЕСЕЉЕЊЕ У
ДРУГУ ЛИГУ, ПА
СУ ДИРЕКТОРИ
КЛУБА УПОЗОРИ-
ЛИ МЕНАџЕРА
ЏОША КЕРБИЈА
ДА СТВОРИ ДО-
БАР ТИМ ИЛИ
ДА СЕ ПАКУЈЕ.
СРЕКОМ ПО ЏО-
ША, РЕДБРИЏ
ЈЕ ИМАО ПРВО-
КЛАСНОГ ГОЛ-
МАНА - ТЕДА
СТОПА...

ДИВНА ОДБРАНА, ТЕ-
ДЕТ ШТА БИ МИ БЕЗ ТЕ-
БЕ? ОДБРАНА СУ ОПЕТ
УХВАТИЛИ НА СПАВА-
ЊУ?

ЕВО, ДИК,
КРЕНИ!

САД ЈЕ РЕД НА НАС ДА
ИМ ПРИРЕДИМО ИЗНЕ-
НАЂЕЊЕ, ПОКУШАЈУ ВО-
ЛЕЈОМ...

ОХ, НЕТ КАКАВ
БАКСУЗЛУК?

ПОЛУВРЕМЕ СУ ЗАВРШИЛИ БЕЗ ПО-
ГОТКА...

ЏОША СРЕБА, МОМКИ, ДА-
ЛИ СТЕ СВЕ ОД СЕБЕ?

ХВАТА, ШЕФЕ, ЖЕ-
ЉА НАМ ЈЕ ДА ВЕГ ЈЕД-
НОМ СТВАРИ ОКРЕНЕМО
У НАШУ КОРИСТ?

АТИ, ДИРЕКТОР МАКС
ПЕНАРД НИЈЕ БИО ОДУ-
ШЕВЉЕН...

ЈОШ ЈЕДНА ПАТЕТИЧНА
ПРЕДСТАВА, КЕРБИ? СВИ НАШИ
ИГРАЧИ КАО ДА ИМАЈУ ДВЕ ПЕ-
ВЕ НОГЕ? ЗАПАМТИ ШТА СТОТИ
РЕКЛИ? ИЛИ НЕ СТВАРИ КРЕКУ-
ТИ НА БОЂЕ, ИЛИ...?

ШЕФ ЈЕ УВЕК УЗ НАС И У НАЈ-
ТЕЖИМ СИТУАЦИЈАМА? ЗАСТУЖУ-
ЈЕ ДА ГА ОБРАЗЛОЖИМО? МОРАМО
ДА ДАМО СВЕ ОД СЕБЕ У ДРУ-
ГОМ ПОЛУВРЕМЕНУ?

ДИК, ИМАШ ПРАВО
КАЈДЕ ДА ПОКАЖЕМО
ПЕНАРДУ ШТА МОЖЕМО
СА НАШИМ ЛЕВИМ НОГА-
МА?

НА ПОЧЕТКУ ПОЛУ-
ВРЕМЕНА...

ДА ВИДИМО МОЖЕ
ЛИ ЧАРЛИ ДА ПОДМЕТНЕ
ГЛАВУ ПОД ОВУ...

БРАВО,
МОМКИ, НАЈ-
ЗАД ЈЕ КРЕ-
КУЛО?

ОН ЈЕ БИВШИ ИРСКИ ИНТЕРНАЦИОНАЛНАК? КОРТОН ИГРА У УТОРАК? ТАДА БЕМО УРЕДИТИ СВЕ ОКО ТРАНСФЕРА?

МАК МИЧЕЛ? МОРА ДА ЈЕ ПОЛУДЕО?

ИДУЋЕГ УТОРКА НА ИГРАЛИШТУ КОРТОН ТАЧНА...

ОНО ЈЕ МАКС ПЕНАРД ИЗ РЕДБРИЦА И НИХОВ МЕНАџЕР? АКО БУДЕМО ПАЖЉИВИ, МОЖЕМО ДАЗАРАТИ МО НЕКОЛИКО ХИЉАДА ФУНТИ ПОЗОВИ МИЧЕЛА?

ОДМАХ, ГОСПОДИНЕ СКРАС?

ПАВИ МАК МИЧЕЛ БИО ЈЕ ПОЗНАТ КАО ПРЗНИНА И ЖЕСТОК ИГРАЧ, АЛИ ДОВОЉНО ДОБАР ДА ОБУЧЕ ДРЕС СВОЈЕ ЗЕМЉЕ. ИЗОСТАВЉЕН ЈЕ ЈЕР СЕ ДОШЛО ДО ЗАКЉУЧКА ДА НЕ МОЖЕ ДА ОБУЗДА СВОЈ ТЕМПЕРАМЕНТ. ИАКО ЈЕ ЈОШУ БИЛА ПРЕКО ПОТРЕБНА ЗАМЕНА ЗА ПОВРЕЂЕНОГ ТЕДА СТОЛА, БИО ЈЕ ДУБОКО УБЕЂЕН ДА ЋЕ МАК МИЧЕЛ ДОНЕТИ КЛУБУ ВИШЕ ШТЕТЕ НЕГО КОРИСТИ...

НЕ БРИНИТЕ, ШЕФЕ? КАД ГА ПЕНАРД ВИДИ НА ТЕРЕНУ, ПРОМЕНИЋЕ МИШЉЕЊЕ?

ИГРАО ДОБРО И ЧИСТО, МИЧЕЛЕ, И ДОБИКЕШ БОНУС ОД СТО ФУНТИ?

СТОТКУ, КАЖЕШ? ДОБРО?

УСКОРО ЈЕ МАК МИЧЕЛ БИО У АКЦИЈИ...

СПАЖЕМО СЕ ДА ЈЕ ДОБАР ГОЛМАН, АЛИ ЧЕКАЈ ДОК МУ НЕКО СТАНЕ НА ЖИЉ?

КАКВА ОДБРАНА! ПРАВИ ЧОВЕК ЗА НАС, КАЖЕМО ТИ?

КОЈИ МИНУТ КАСНИЈЕ...

АЛИ, ДЕСЕТ МИНУТА ПРЕ КРАЈА...

ИЗВИНИ, ДРУГАР?

УОПЛАТИКЕШ МИ ЗА ОВО?

У СЛЕДЕЋОЈ ГРУПИ...

ААХ?

ИЗВИНИ? НИСАМ НАМЕРНО!

ХАЈДЕ, МОЛЧЕ, НА НОГЕ? НЕ МОЖЕМО ДОЗВОЛИТИ ДА НАШИ ГОСТИ СЕДЕ У БЛУЗУ, ЗАР НЕ?

ТИПИЧАН МАК МИЧЕЛОВ ТРИК?

ГЛУПОСТИ, КЕРБИ? БИЛО ЈЕ СЛУЧАЈНО? СУДИЈА НИЈЕ СВИРАО НИ ФАУЛ?

ИГРАЧ ЗНА ДА ЈЕ ТО УРАДИО НАМЕРНО...

ПОСЛЕ УТАКМИЦЕ...

ЧЕСТИТАМ, МАК МИЧЕЛЕ? САДА СИ У ПЛАН РЕДБРИЦ СТИЖА?

НАПРАВИЛИ СТЕ ДОБАР ПОСАО, ПЕНАРДЕ?

ШТА МИСЛИТЕ, ШЕФЕ, ХОРЕ ЛИ ИГРАТИ ОНАКО КАКО ВИ ЖЕЛИТЕ?

СУПЊАМ? ОВО ЈЕ ИРНИ ДАН ЗА РЕДБРИЦ СТИТИ? ЗАПАМТИ ШТА САМ ТИ РЕКАО, ДИК?

ЈА БИХ ТО НАЗВАО ПЉАЧКОМ...

ИНЦИДЕНТ ЈЕ БРЗО ЗАБОРАВ-
ЉЕН ЈЕР ЈЕ СИТИЏЕВ ЧЕНТАР-
ФОР, ЧАРЛИ ВАЈС, ПОСТИГАО
ДВА ГОЛА...

ЧОШ ЈЕ
БИС У
ПРАВУ...

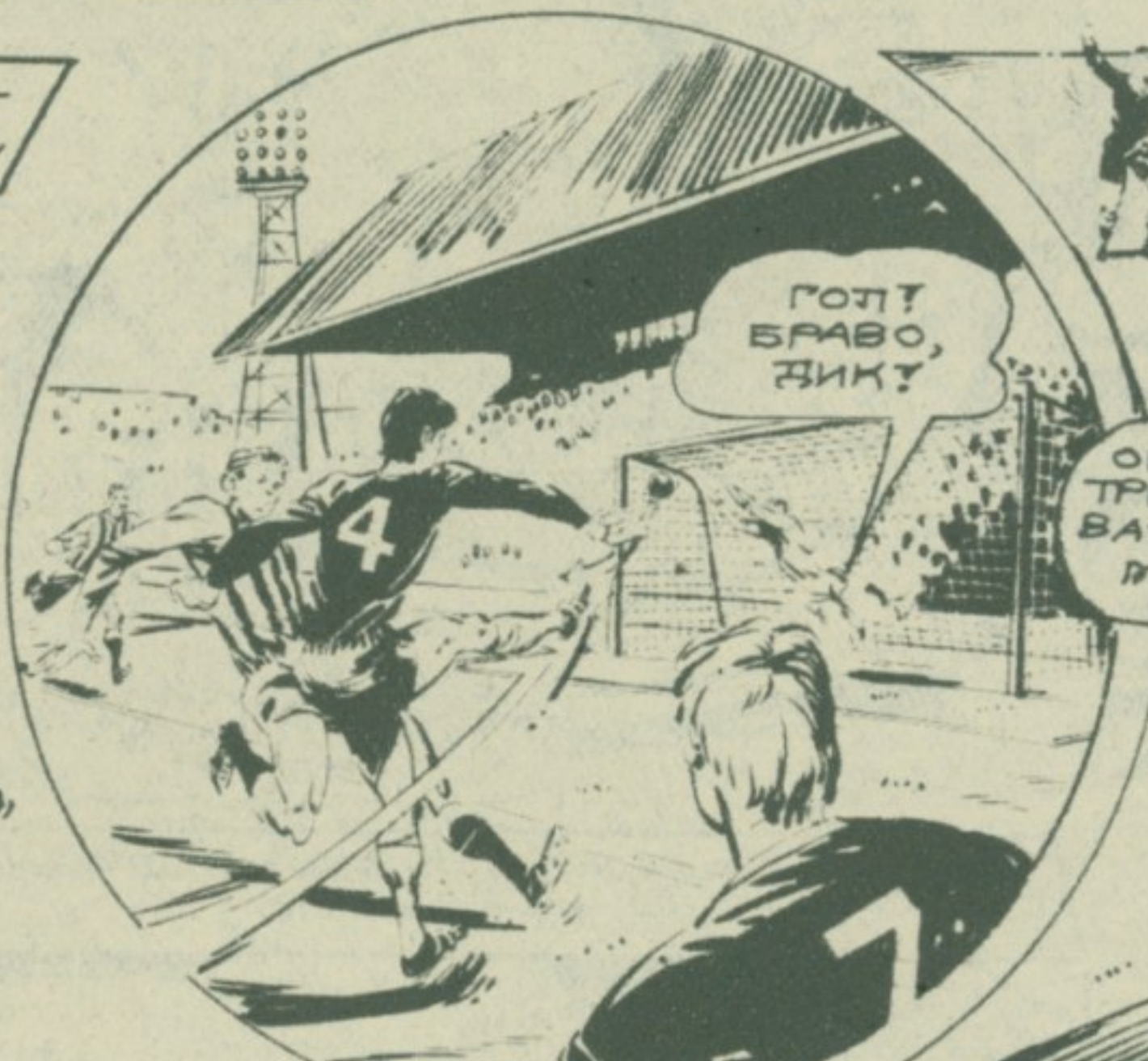
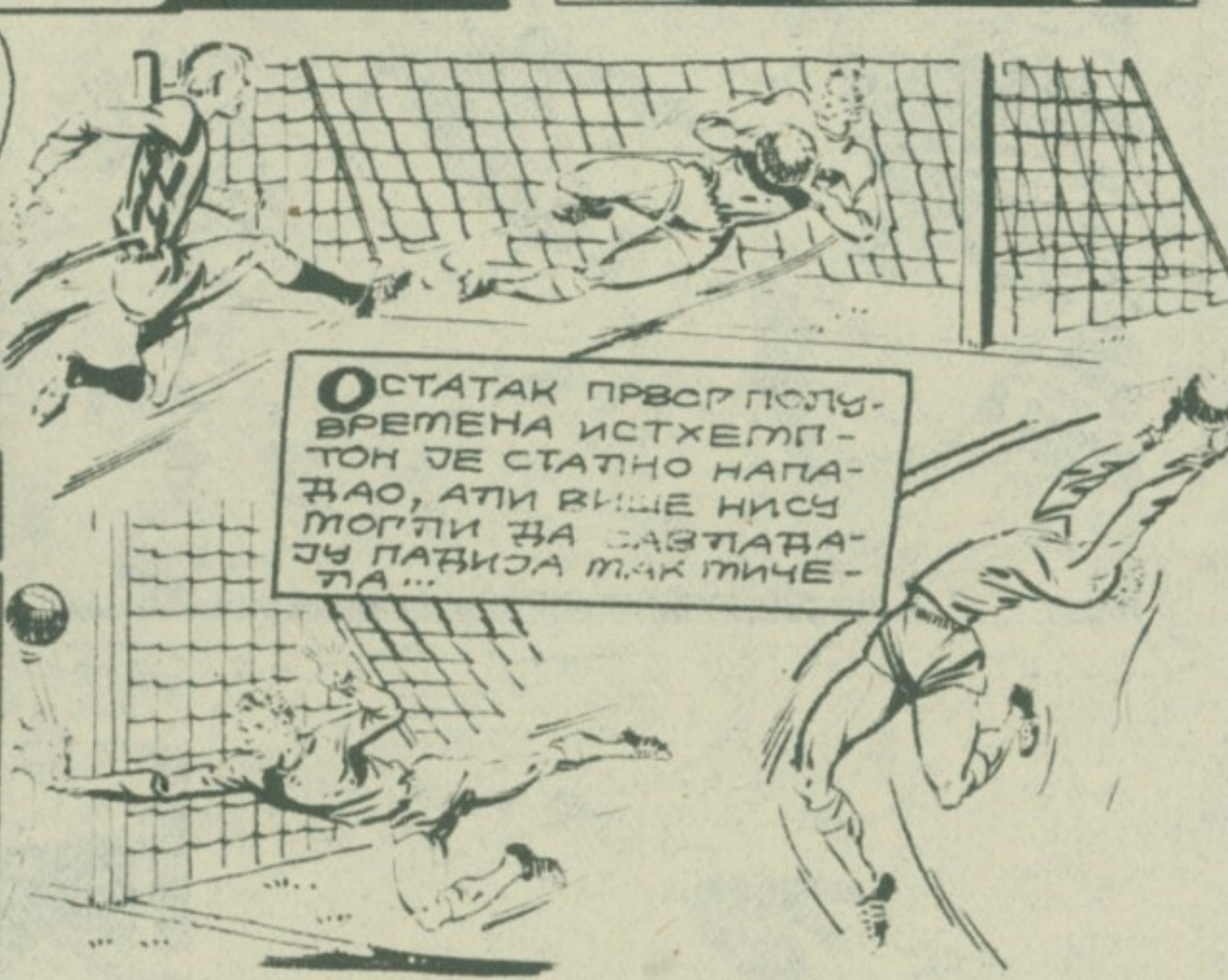

АЛИ ТАК МИЧЕЛ СЕ НИЈЕ НИ
ПОМЕРИО С МЕСТА...

ЗБУЊЕН ТАК МИЧЕЛОВИМ ПОВИКОМ,
БРУС БАНС ЈЕ ПРОМАШИО...

БРАЧН ПРОДИРЕТ ЈОШ САМО ДВА МИНУТА ДО КРАЈА? МОРА БИТИ ИЗЈЕДНАЧЕЊЕ, ХОЋЕ ЛИ РЕДЕРИЦ ИЗГЛУБИТИ БОЈ У ПОСЛЕДЊИМ МИНУТИМА МЕЧА?

ОСТАЛО ЈЕ САМО НЕКОЛИКО МИНУТА ДО КРАЈА МЕЧА...

ОХ, НЕТОПЕТ ЈЕ ОДБРАНИО!

МИНУТ КАСНИЈЕ МЕЧ ЈЕ ЗАВРШЕН...

ЕТО, КЕРБИ! ЈОШ ОВА БОЈА, ЗАХВАЉУЈУКИ ТАК МИЧЕЛУ?

ОН ДОБРО ИГРА, ПЕНАРДЕ? СЛАЖЕШ СЕ СА ТИМ, АЛИ ПРАВИ ПЧНО ГУЖВЕ?

ХЕЈ? ПАЗИ КУД ИДЕШ?

СКАЉАЊАЈ МИ СЕ СПУТА, АНДЕРСОНЕ!

ПОКАЖИ МЪ, ЦОК?

СТУЧИЛО МИ СЕ КАКО ИГРАШ НА ПЕВОН КРИТУ? СРЕГА ЈЕ ДА САМ ЈА У ТИМУ, ИНАЧЕ БИСТЕ СВИ БИЛИ РАСТУРЕНИ?

УОБРАЖЕНКО, А? ЕВО ТИ...

АУХ?

ЧМЕТ И ЈА ДА УЗВРАТИМ УДАРАН?

ПРЕКИНИТЕ? ШТА СЕ ОВДЕ ДЕШАВА?

УОБРАЖЕНКО? ЗАБОРАВЉАШ ДА НА ОВОЈ СТРАНИ ИМА ЈОШ ЈЕДНАЕСТ ИГРАЧА, ТАК МИЧЕЛЕ?

ЈАО МИ ЈЕ, МИСТЕР ПЕНАРДЕ? АНДЕРСОН МЕ УВРЕДИО, ИНАЧЕ ГА НЕ БИХ УДАРИО?

ТИ СИ ПРВИ ПОЧЕО?

ТИ СИ ОБИЧАН ПАЧОВ, ТАК МИЧЕЛЕ?

СТИРИ СЕ, ЦОК? ЈОШ МАЛО, ПА РЕТЕД СТОП БИТИ МЕБУ НАМА?

ДОСТА, АНДЕРСОНЕ? ЧКИ-ДАМ ТИ БОНУС ЗА ОВУ НЕДЕЉУ? МОЖДА РЕ ТЕ ТО НАУЧИТИ ДА ОБУЗДАШ СВОЈ ТЕПЕРАМЕНТ?

НАРЕДНОР ДАНА...

ТАК МИЧЕЛЕ, КАКВО
ЈЕ ТО УПАДАЊЕ У МОЈУ
КАНЦЕЛАРИЈУ БЕЗ
КЊИЋА?

ЗБОГ ОВОГ ЧЛАНКА
У НОВИНАМА КОЈИ
КАЖЕ ДА ЋЕ НАМ У
КУП МЕЧУ ПРОТИВ
ВАЈТФОРДА
СУДИТИ ХЕР-
БЕРТ СТИМ-
СОН?

ШТА БЕТЕ САД,
ШЕДЕ? ПОТРЕБНЕ
СУ ЈОШ ТРИ НЕДЕ-
ЉЕ ДА МИ СЕ РУ-
КА ОПОРАВИ?

НЕ ЗНАМ, ТЕ-
ДЕ? НИКАДА
НИСАМ РАЗМИ-
ШЉАО О ТОМЕ
ДА КЛЕКНЕМ
И МОЛИМ ТАК
МИЧЕЛА ДА ИГРА
ЗА НАС, АЛИ МО-
РАЋУ ДА СТИС-
ТИМ НЕШТО
ДА СЕ ПРЕДО-
МИСТИ?

ПА ШТА ОНДА?
СУДИЈА КАО И
СВАКИ ДРУ-
ГИ?

ОН ЈЕ ПОСЕБАН
СЛУЧАЈ? ИМА
НЕШТО ПРОТИВ
МЕНЕ? ЗАДЊИ
ПУТ ЈЕ ПРЕТИО
ДА ЋЕ МЕ ИЗ-
БАЦИТИ?

ГЛУПОСТИ? АКО БУ-
ДЕШ ИГРАО ЧИСТО,
НЕМАШ ЗБОГ ЧЕГА
ДА БРИНЕШ?

НЕМАМ НАМЕРУ ДА БУ-
ДЕМ СУСПЕНДОВАН ЗБОГ
ЊЕГА? НЕЋУ ИГРАТИ НАТОЈ
УТАКМИНИ?

СПЕДЕЋЕ СУБОТЕ ЏОШ КЕРБИ И
ТЕД СТОП ОТИШЛИ СУ У ВАЈТ-
ФОРД...

КОЈИ МИНУТ КАС-
НИЈЕ...

БРАВО, ХАЛ? ОВО ЈЕ ТВОЈ
ЧЕТВРТИ ХЕТ-ТРИК ОВЕ
СЕЗОНЕ?

НАДАЈМО СЕ ДА ИДУ-
ЋЕ НЕДЕЉЕ НЕЋЕ БИТИ
У ОВАКО ДОБРОЈ
ФОРМИ?

ДО ВРАГА, ОВАЈ ХАЛ
СТУАРТ ИМА ЗАИСТА СТРА-
ХОВИТ У ДАРАЊ? НИЈЕ ЧУ-
ДО ДА ЈЕ МЕЂУ НАЈБО-
ЉИМ СТРЕЉИМА ОВЕ
СЕЗОНЕ?

А И ОСТАЛИ У НА-
ВАТИ СУ ЖИВЕ ВАТ-
РЕ? НАШ РЕЗЕРВНИ
ГОЛМАН НЕМА МНО-
ГО ШАНСЕ?

ЧЕКАЈ... ИМАМ ИДЕЈУ,
ТЕДЕ? МОЖДА ПОСТОЈИ
НАЧИН ДА МАТЕРАМО
ТАК МИЧЕЛА ДА ИПАК
ИГРА?

ПОСЛЕ УТАКМИ-
НЕ ЏОШ ЈЕ ПОЖУ-
РИО У НОВИНАР-
СКУ ПОЖУ...

У ПОНЕДЕЉАК НА ТРЕ-
НИНГУ...

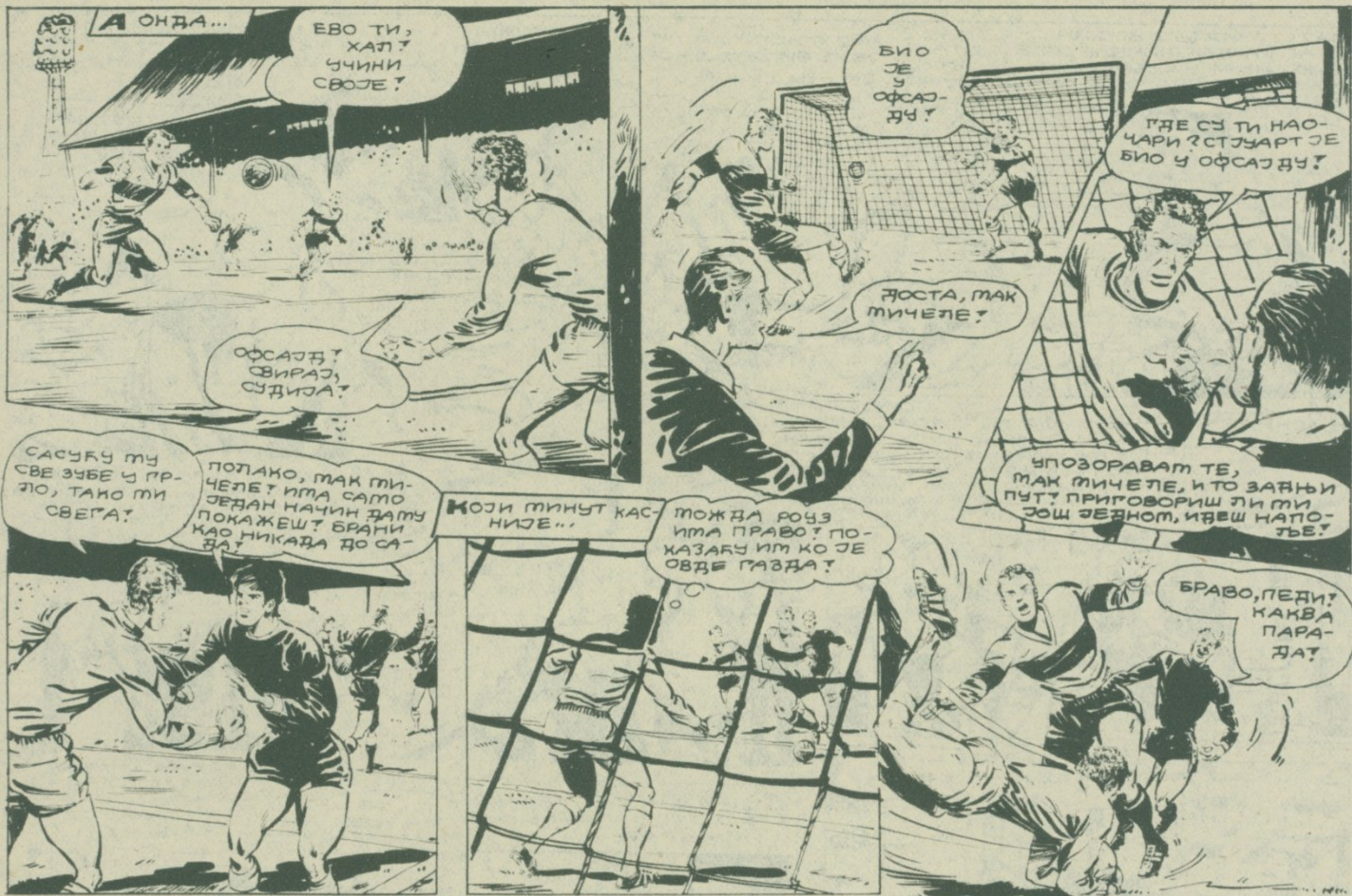
КАД ОДЕШ У СВЛАЧИОНИКУ,
СИДЕ, МАЛО ГА НАВЕДИ?
КАО, НЕЋЕ УСПЕТИ ДА ДА НИ-
ЈЕДАН ГОЛ ТАК МИЧЕЛУ?

ПРЕПУСТИ ТО
МЕНИ, ЏОШ? БИ-
ЋЕ ТО ЛЕПА ПРИ-
ЧА У НОВИНАМА?

ЈЕСИ ЛИ ЧИТАО
НОВИНЕ, ПЕДИ?
СТУАРТ ИЗЈАВ-
ЉУЈЕ ДА ЋЕ ПОС-
ТИГНИ ЈОШ ЈЕДАН
ХЕТ-ТРИК ПРОТИВ
НАС У СУБОТУ?

НЕ ИНТЕРЕ-
СУЈЕ МЕ? КАО
ШТО РЕКОХ, НЕ
ИГРАМ У КУЛУ?

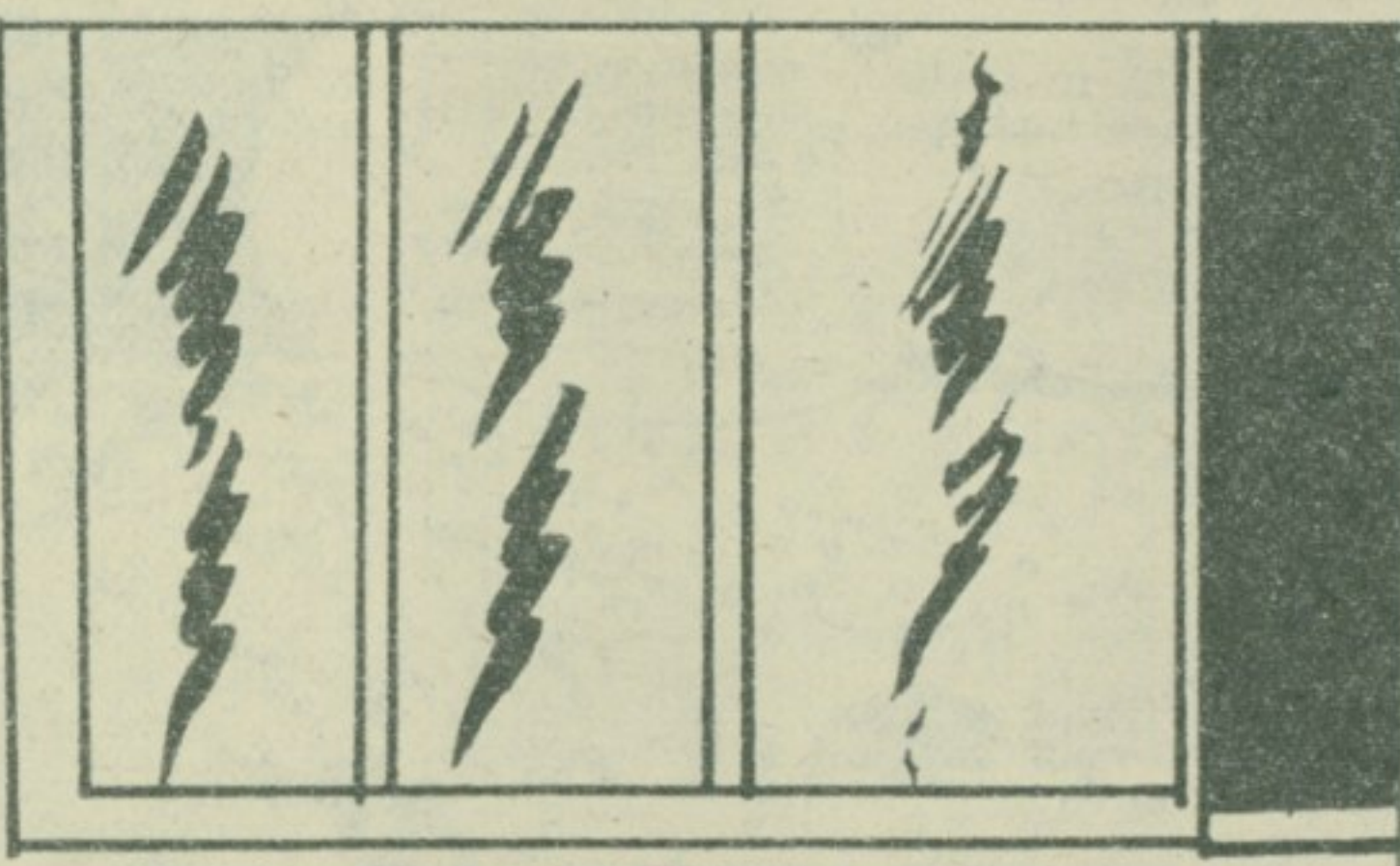

РУКА ЈЕ ЗДРАВА? СТОЈ, МОЖЕ ПОЧЕТИ СА ТРЕНИНЗИМА КАД ПОВ ЗАЖЕЛИТЕ?

ЛЕПЕ ВЕСТИ, ДОКТОРЕ! ТАК МИЧЕЛ ЈЕ ИГРАО ДОБРО, АЛИ МИ ЖЕЛИМО ДА ВИДИМО ТЕДА ШТО ПРЕ МЕЊУ СТАТИВАМА?

ЗНАЧИ, СТОЈ СЕ ВРАТИО И ТРЕНИРА? НАЈАМ СЕ ДА НЕ НАМЕРАВАШ ДА ПОВУЧЕШ ТАК МИЧЕЛА?

ВИ ЗНАТЕ ДА ЧИНИМ САМО ОНО ШТО ЈЕ НАЈБОЉЕ ЗА КЛУБ?

УВЕЩРЕШ ТЕ ДА У ТИМ У СУБОТУ, ЗАР НЕ?

НЕ ЗНАМ, ДИК... МОРАЋУ ДА ОДЛУЧИМ? ЧОСТАТОМ, СПИСАК ИГРАЧА БИ БЕ НА ТАБЛИ ЗА ПОЛА САТА?

ЧУДНО? ШТА НИ ЈЕ ШЕФУ? УВЕК ЈЕ БИО ЗА ТЕДОВ ПОВРАТАК У ТИМ...

САТ КАСНИЈЕ...

ОСТАВИО ЈЕ ТАК МИЧЕЛА НА ПОЛУТ НЕВЕРОВАТНО?

У ПРАВУ СИ? ТЕД СТОЈ ЈЕ РЕЗЕРВА?

А ШТА СИ ОЧЕКИВАО? КЕРБИ ЗНА ШТА ЈЕ ДОБАР РОТИМАН!

ШТА ХОРЕШ, ТИ ЧОБРАЖЕНКО? ПОКАЗАЋУ ТИ ЈА ТВОЈУ КЛАСУ ОВОМ ПЕСНИЦОМ?

ЈЕЛ? ТИ И ЈОШ ЧИЈА ВОЈСКА?

ПРЕКИНИТЕ, ВАС ДВОЈИНА?

ЈЕСТЕ ВИ ИЗГЛУБИЛИ РАЗУМ? НИ ГОВОРА О ЗАМЕНИ ТАК МИЧЕЛА? КО ЈЕ ЧУО ДА ИГРАЧ ИДЕ У ТИМ ПОСЛЕ ТАКО ДУГАЧКЕ ПАУЗЕ?

У ПРАВУ ЈЕ ДИК? НАЈАМ СЕ, ДА ШЕФ ЗНА ШТА РАДИ?

НЕ РАЗУМЕШ ТО, ЧАРЛИ? МОГАО БИХ ДА СЕ ЗАКУНЕМ ДА ЋЕ СТАВИТИ ТЕДА У ТИМ, ЧИМ МУ СЕ УКАЖЕ ПРИЛИКА?

ТЕ СУБОТЕ РЕДЕРИЏ СИТИ ИГРАО ЈЕ ПРОТИВ ДОНКАСТЕР ЈУНАКТЕДА...

ТАК МИЧЕЛ ЈЕ У ВРХУНСКОЈ ФОРМИ, ШЕФЕ? ДОБРО ЈЕ ШТО ЈЕ ОСТАО У ТИМУ?

ДА? ТО НИЈЕ БИЛА ЛАКА ОДЛУКА?

ЈОШ ЈЕДНА
ДОБРА ОДБРА-
НА? ОВО МУ
ЈЕ ЖИВОТ-
НА ИГРА?

МАК МИЧЕЛ
СИГУРНО ЗНА
КАД ТРЕБА ДА
СЕ ПОКАЖЕ?
ДАНАС ГА ГЛЕ-
ДА ИРСКИ СЕ-
ЛЕКТОР?

ТАДА...

УУХ?

ОХ, СКЛИЗНУО
МИ ЈЕ ЛА-
КАТ?

САМО ПОГЛЕДАЈ МАК
МИЧЕЛА КАКО СЕ ПРАВИ
НЕДУЖАН?

ХЕЈ, ШЕФЕ?
КУДА?

У ХАРБЕРИ?
АКО ПОЖУРИМ,
СТИГЊУ ДА ВИ-
ДИМ ДРУГО ПО-
ТВРЂЕЊЕ КОЈЕ
ИГРА ДРУГИ ТИМ?

СПЕРОМ, ДРУГИ
ТИМ НЕ ИГРА ДАЛЕ-
КО ОДАВДЕ... ТО ЈЕ
ПРИЛИКА ДА ВИДИМ
КАКО ИГРА ТЕД СТОП...

КАКО СЕ
МЕЧ ОДВИЈА,
МАТЕ?
КОЈИ ЈЕ РЕ-
ЗУЛТАТ?

КАКО ИГРА
НАШ ГОЛМАН?
ЈЕ ЛИ ДОБАР?

НИЈЕ БАШ
ИМАО МНОГО
ПОСЛА?

РЕДБРИЦ
ВОДИ? СА ДВА
РАЗЛИКЕ?

ЧИНИ МИ СЕ
ДА ЈЕ ДОСТА
СИГУРАН?

ДА, КОЛИ-
КО СЕ МОЖЕ
ЗА САДА
РЕБИ?

ПА, ОВО МИ НЕ
КАЗУЈЕ БАШ МНОГО,
А ТРЕБА ДА СЕ ОДРЕ-
ДИ ТИМ ЗА КУП УТАК-
МИЧУ У СУБО-
ТУ...

У ПОНЕДЕЉАК НА
ТРЕНИНГ ЈЕ ДОШАО
ПЕНАРД...

МАК МИЧЕЛ ЈЕ ИГРАО
ДОБРО У СУБОТУ?
ПОБЕДИЛИ СМО? ГДЕ
ЈЕ ОН САД?

ЈОШ СЕ НИЈЕ ПОЈАВИО?
АЛИ ТО НИЈЕ НИШТА НЕОБИЧНО,
ОН ДОЛАЗИ ДА ТРЕНИРА КАД
МУ СЕ СВИБА?

САТ КАСНИЈЕ...
НАЈЗАД СИ СТИГАО?
КОЈУ ИГРУ САД ИГРАШ,
ТАК МИЧЕТЕ?

МИСЛИМ ДА
ИГРАЧ МОЈЕ
КЛАСЕ НЕ ТРЕ-
БА ДА ТРЕНИ-
РА КОЛИКО
ОВИ ТВОЈИ
ТОТЦИ?

ПОГЛЕДАЈ? ОД
ИРСКОГ СЕЛЕКТОРА?
ТРАЖЕ ДА ИГРАМ
ИДЈУКЕ НЕДЕЉЕ?

ОНДА ИМАЈУ МАЊЕ ПА-
МЕТИ НЕГО ШТО САМ ПРЕТ-
ПОСТАВЉАО? ПРЕСВУЧИ СЕ И
ПОЧНИ СА ТРЕНИНГОМ?

ДАНАС НИСАМ
РАСПОПО-
ЖЕН?

БОЉЕ БИ БИ-
ЛО ДА РА ИЗОСТА-
ВИМ ИЗ ТИ-
МА...

НАРЕДНИХ
ДАНА...

РАЗДРМАО
СЕ, ТАК
МИЧЕ-
ТЕ?

ТАКО МЛАК ШУТ НИ-
ЈЕ ВРЕДАН НАПО-
РАТ

ТЕД СМОЛ РАДИ
ЗАИСТА ПАР-
ТЊИВО...

КАСНИЈЕ

ДОБРА ОДБРА-
НА, ТЕД? ВРАГАШ
СЕ У ФОР-
МУ?

ДА ВАМ УШТЕДИМ ЧИТАЊЕ
ОВОГА, КАЖЕМ ВАМ ДА НЕМА
ПРОМЕНА У ПРВОМ ТИМУ ЗА
СУБОТУ?

ШТА
ТО ЗНА-
ЧИ,
ШЕФЕ?

НЕ МОГУ ДА
ВЕРУЈЕМ?

ПОСТОЈИ ЈЕДНА СТАРА
ИЗРЕКА - НЕ МЕЊАЈ ТИМ
КОЈИ ПОБЕЂУЈЕ?

ГЛАВУ ГОРЕ, ТЕДЕ?
ДОВИКЕШ ШАНСУ ИДЈУКЕ
НЕДЕЉЕ КАД ТАК МИЧЕШ
БУЉЕ ИГРАО НА МЕЂУНАРЕД-
НОЈ СЦЕНИ?

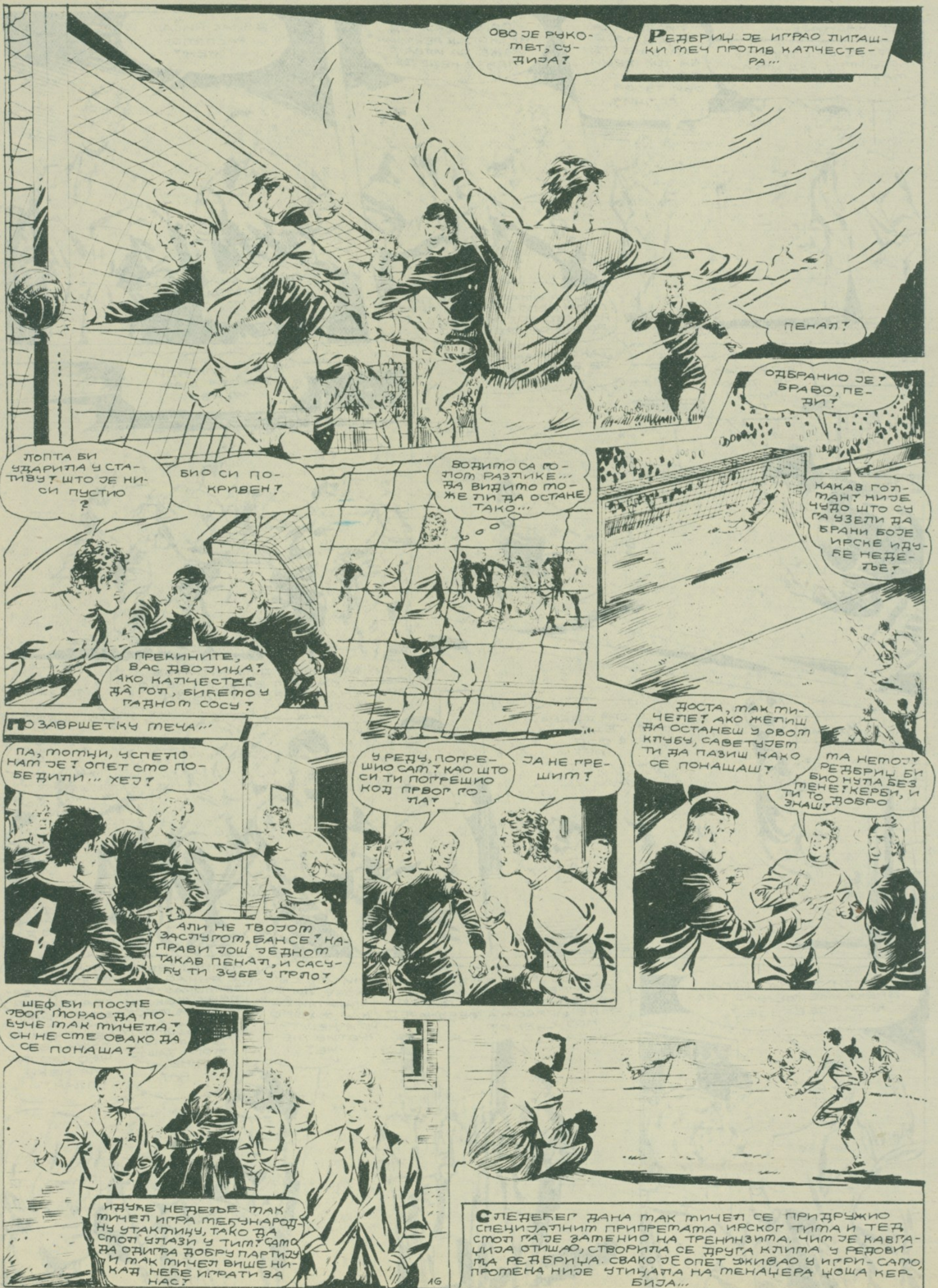
ПИТАМ СЕ
ХОЋЕ ЛИ?
ЧИНИ МИ СЕ
КАО ДА ШЕФ
ИМА НЕШТО
ПРОТИВ МЕ-
НЕ?

ЧУДНО? СВЕ ДОК ДОКТОРНИ-
ЈЕ РЕКАО ДА САМ ЗДРАВ, НИ-
ЈЕ МОРАО ДА ДОЧЕКА ДА ЗА-
МЕНИ МЕК МИЧЕЛА? САД ОД-
БИЈА ДА МЕСТАВИ У ТИМ?

ШЕФ ИДЈЕ-
ДА ИМА РАЗ-
ЛОГА ЗАШТО
ТЕД НЕ ИГ-
РА?

НЕШТО МИ ЈЕ
СУПЊИВО?
ШЕФ КАО ДА
ИМА НЕКИ
ПЛАН?

ОВО ЈЕ РЧКО-
МЕТ, СУ-
ДИЈА?

РЕДБРИЏ ЈЕ ИГРАО ЛИГАШ-
КИ МЕЧ ПРОТИВ КАТЧЕСТЕ-
РА...

ПЕНАЛ!

ОДБРАНИО ЈЕ?
БРАВО, ПЕ-
ДИ?

ЛОПТА БИ
УДАРИЛА У СТА-
ТИВУ? ШТО ЈЕ НИ-
СИ ПУСТИО
?

БИО СИ ПО-
КРИВЕН?

ВОДИМО СА ГО-
ЛОМ РАЗЛИКЕ...
ДА ВИДИМО МО-
ЖЕ ЛИ ДА ОСТАНЕ
ТАКО...

КАКАВ ГОЛ-
МАН? НИЈЕ
ЧУДО ШТО СУ
ГА УЗЕЛИ ДА
БРАНИ БОЈЕ
ИРСКЕ ИДУ-
ЋЕ НЕДЕ-
ЉЕ?

ПРЕКИНИТЕ,
ВАС ДВОЈИЦА?
АКО КАТЧЕСТЕР
ДА ГОЛ, БИЋЕМО У
РАДНОМ СОСУ?

ПО ЗАВРШЕТКУ МЕЧА...

ПА, МОЋНИ, УСПЕЛИ
НАМ ЈЕ? ОПЕТ СТО ПО-
БЕДИЛИ... ХЕЈ?

АЛИ НЕ ТВОЈОМ
ЗАСТУПОМ, БАНСЕ? НА-
ПРАВИ ЈОШ ЈЕДНОМ
ТАКАВ ПЕНАЛ, И САСУ-
БУ ТИ ЗУБЕ У ГРЛО?

У РЕДУ, ПОПРЕ-
ШИО САМ? КАО ШТО
СИ ТИ ПОПРЕШИО
КОД ПРВОГ ГО-
ЛА?

ЈА НЕ ПРЕ-
ШИМ?

ДОСТА, ТАК МИ-
ЧЕЛЕТ АКО ЖЕЛИШ
ДА ОСТАНЕШ У ОВОМ
КЛУБУ, САВЕТУЈЕМ
ТИ ДА ПАЗИШ КАКО
СЕ ПОНАШАШ?

МА НЕМОЈ
РЕДБРИЏ БИ
БИО КУЛА БЕЗ
МЕНЕГЕРБИ, И
ЗНАШ?

ШЕФ БИ ПОСЛЕ
ОВОГ МОРАО ДА ПО-
БУЧЕ ТАК МИЧЕЛА?
ОИ НЕ СМЕ ОВАКО ДА
СЕ ПОНАША?

ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ ТАК
МИЧЕЛ ИГРА МЕЂУНАРОД-
НУ УТАКМИЦУ, ТАКО ДА
СТОП УЛАЗИ У ТИМ? САМО
ДА ОДИГРА ДОБРУ ПАРТИЗУ
И ТАК МИЧЕЛ ВИШЕ НИ-
КАД НЕЋЕ ИГРАТИ ЗА
НАС?

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА ТАК МИЧЕЛ СЕ ПРИДРУЖИО
СПЕЦИЈАЛНИМ ПРИПРЕМАМА ИРСКОГ ТИМА И ТЕД
СТОП ГА ЈЕ ЗАМЕНИО НА ТРЕНИНЗИМА. ЧИМ ЈЕ КАВРА-
ЦИЈА ОТИШАО, СТВОРИЛА СЕ ДРУГА КЛИМА У РЕДОВИ-
МА РЕДБРИЏА. СВАКО ЈЕ ОПЕТ ЖИВАО У ИГРИ- САМО
ПРОМЕНА НИЈЕ УТИЦАЛА НА МЕНАЏЕРА ЏОША КЕР-
БИЈА...

РЕДБРИЦ ЈЕ ОТПУТОВАО ВОЗОМ НА СЕВЕР НА СЛЕДЕЊИ ЛИГАШКИ МЕЧ СА НОРТПУЛОМ...

ПАЗИ, ПА ДА ОЧЕГ? ПОТЦИ, ЕВО ПРАВОГ ХЛАДНОГ СЕВЕРА?

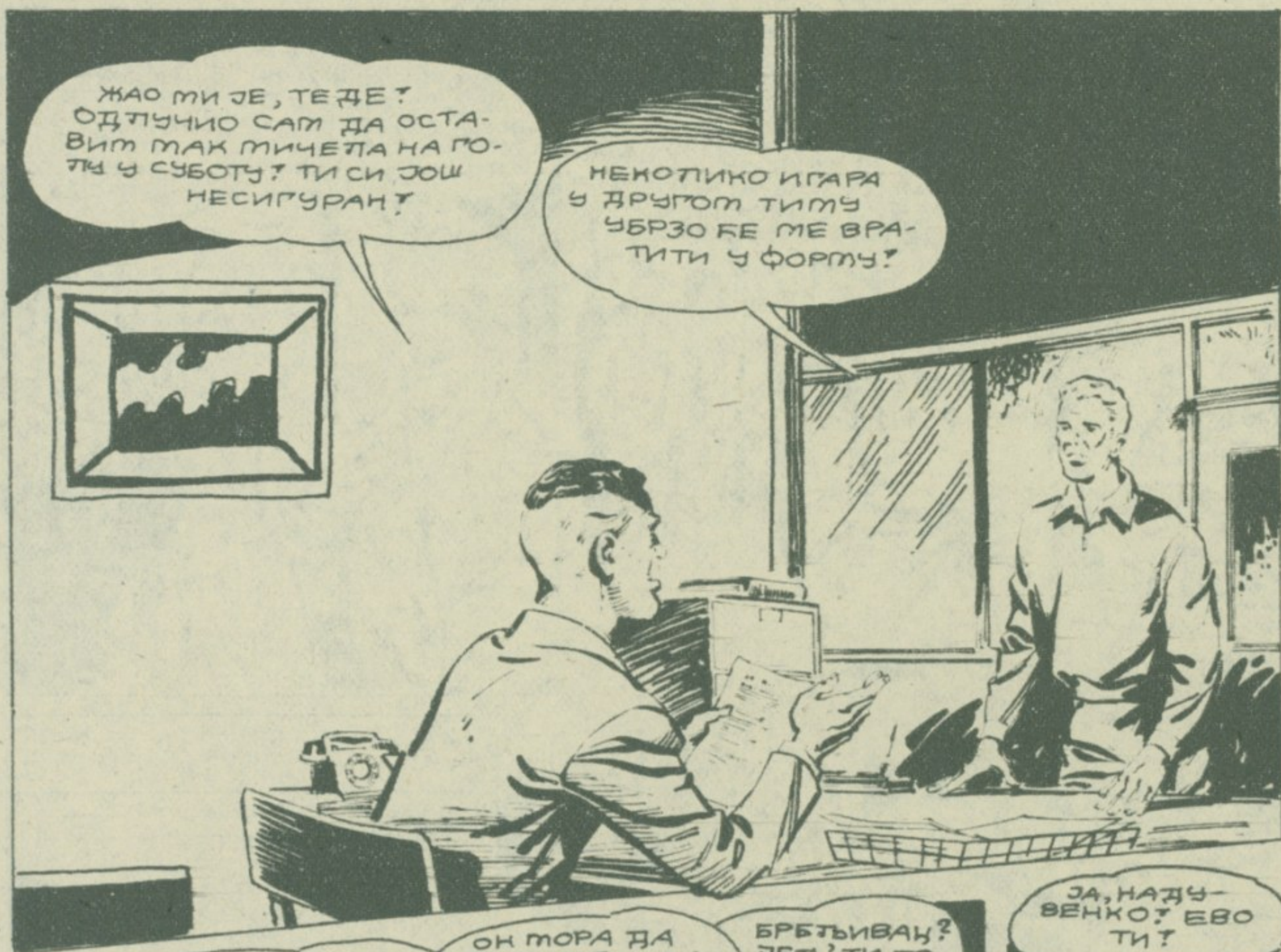

АТИ, МЕНАЏЕР НОРТПУЛА БИО ЈЕ ОПТИМИСТА...

ВАШИ ТУДИ СУ СВАКАКО ОБАВИЛИ ВЕЛИКИ ПОСАО ЧИСТЕЊИ ТЕРЕНТ КАДА БЕ СУДИЈА ИЗВРШИТИ ИНСПЕКЦИЈУ?

ЖАО МИ ЈЕ, ТЕДЕ? ОДЛУЧИО САМ ДА ОСТАВИМ ТАК МИЧЕЛА НА ПОЛУ У СУБОТУ? ТИ СИ ЈОШ НЕСИГУРАН?

НЕКОЛИКО ИГАРА У ДРУГОМ ТИМУ ЧЕРЗО ЋЕ МЕ ВРАТИТИ У ФОРМУ?

ТЕД ЈЕ ОВО ПОДНЕО ПРИЛИЧНО ДОБРО? ПИТАМ СЕ КАКО ЋЕ РЕАГОВАТИ ОСТАЛИ?

ХОРЕШ РЕКИ ДА ТИ ЈЕ ШЕФ РЕКАО ДА ИГРАШ У ДРУГОМ ТИМУ?

ОК МОРА ДА ЈЕ ПУД? САДА КАДА СИ СЕ ОПОРАВИО, ТРЕБАЛО БИ ДА ИЗБАВИ ОНОГ БРЕЉИВЦА?

БРЕЉИВАЦ? ЈЕП, ТИ ТО ГОВОРИШ О МЕНИ, ТИ НАДЧУВЕНКО?

ЈА, НАДЧУВЕНКО? ЕВО ТИ?

СПРВИКУ ТЕ, ДА ЗНАШ?

ПРЕКИНИТЕ, ВАС ДВОЈИНА?

ШЕФ ЈЕ ИЗБРАО ТАК МИЧЕЛА ЈЕР ЈЕ ТО НАЈБОЉЕ РЕШЕЊЕ? КАДА СЕ ТЕД ВРАТИ У ФОРМУ, ИГРАЋЕ ПОСНОВО?

МОЖДА СИ Ч ПРАВИТАЛИ ЧАК И АКО МОРАМО ДА ИГРАМО СА ТАК МИЧЕЛОМ, НЕ МОРАМО ДА ГОВОРИМО СА ЊИМ?

ТАКО ЈЕ, БРУСЕ? СТАЖЕМО СЕ СА ТОБОМ?

ОВО НИЈЕ УТИКАЛО НА ТАК МИЧЕЛА. НАСТАВИО ЈЕ СА БРИЉАНТНИМ ИГРАМА И РЕДЕРИЦ ЈЕ ЗАДРЖАО СВОЈУ ПОЗИЦИЈУ У ЛИГИ И ПРОБИО СЕ У ПОЛУФИНАТЕ КУПА.

ПРИПРЕМАЈУЋИ СЕ ЗА КУП, ИГРАЧИ СУ ПРОВЕЛИ НЕДЕЉУ ДАНА НА МОРУ У СИБОРНУ...

СИБОРН НЕ ИЗГЛЕДА ПОШЕШТЕТА ШТО НИЈЕ ЛЕТО?

МЕСТО МИ ИЗГЛЕДА ПРИЛИЧНО МИРНО...

ИДУКЕР ДАНА...

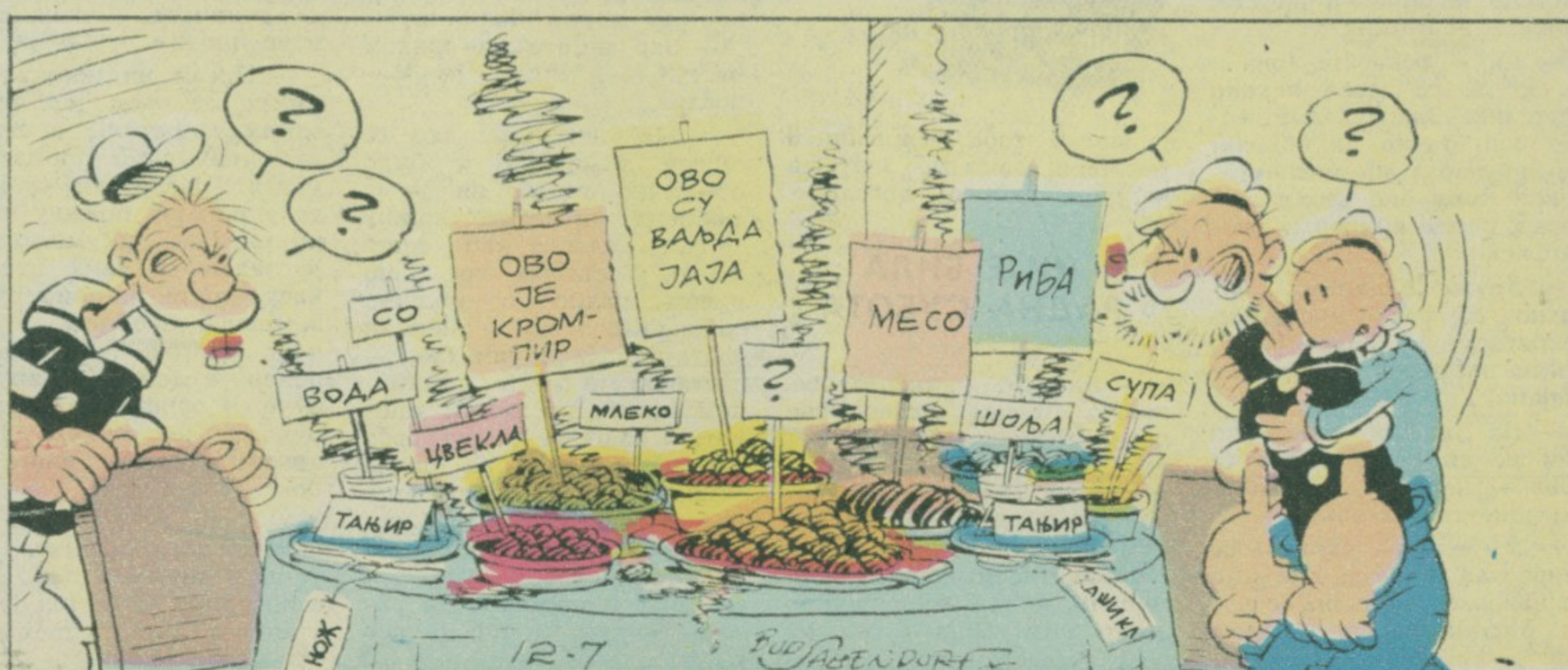
ДОСТА ЈЕ ЗА ДА НАС, ПОМЦИ?

ПОРЛЕДАЈ ОВАЈ ОРПАС, АПФЕ? НОГНИ ИЗПЕТ?

НИ ГОВОРА, АКСТОНЕ? ВЕЧЕРАС ИДЕТЕ РАНО У КРЕВЕТ?

ИСТИНИТА ДЕТЕКТИВСКА ПРИЧА

ГОРДИЊЕВ

ЧВОР

НА РУКАМА

Понедељак. Седам часова ујутру. Криминалистички инспектор Мирослав Антић тек што је сео и запалио цигарету кад се огласио телефон.

— Хало... — зачуло се с друге стране жице. — Овде секретар „Агроплода“ Станислав Жижић. Хтео бих да пријавим крађу која се за време викенда догодила у нашој радној организацији.

— Инспектор Антић крај телефона — рекао је Мирослав и затражио адресу. Пола часа касније већ се налазио у „Агроплоду“ заједно са техничарем Борисом Анђелићем.

ПЉУШТЕ ПИТАЊА

Станислав Жижић, млад човек енергичних покрета, одмах их је одвео у канцеларију благајника. У њој је владало прилично узбуђење: десетак службеника просто је бомбардовало благајника Јову Илића питањима кад и како се крађа догодила, шта је он радио, где се тачно налазио, ко су лопови.

— Ама, људи, шта ја знам ко су! То ће ваљда милиција да утврди...

Угледавши непознате људе са секретаром, благајнику као да је лакнуло: претпостављао је да су то људи из СУП-а који ће га спасти радозналих колега. Да ће и њима морати да одговара на питања то је знао, али бар су била само двојица, тешио се. Уосталом, и то испитивање не може да траје бозна колико. Зато им је и сам пошао у сусрет и представио се.

— Ја сам инспектор Антић — рекао је старији од двојице људи — а ви сте, кажете, благајник?

— Да — рекао је Јова и почео да се осећа некако неугодно. Зашто, није могао баш тачно да објасни јер је израз на инспекторовом лицу био веома љубазан а глас смирен и пријатељски.

— Друзе Жижићу, — обратио се сада инспектор секретару. — Где бисмо могли на миру да поразговарамо?

— Па ја бих овде, ако вам не смета — уплео се Јова — наравно, замолићемо присутне да изиђу.

— У реду — сложио се Мирослав и сео за сто који се налазио тачно преко пута благајниковог. Сачекао

КАД ЈЕ У ПОНЕДЕЉАН УЈУТРУ ДОШЛА НА ПОСАО, СПРЕМАЧИЦА МИЛКА ЈЕ НА СВОЈЕ НАЈВЕЋЕ ИЗНЕНАЂЕЊЕ УГЛЕДАЛА БЛАГАЈНИКА ПРЕДУЗЕЋА ПРИВЕЗАНОГ ЗА — РАДИЈАТОР.

је да се соба испразни и тек онда замолио Јову да исприча шта се догодило.

НИЈЕ БИЛА РАДНА СУБОТА

— Видите, инспекторе, пошто нисам успео све послове да завршим у петак, дошао сам да радим и у суботу. Осим мене никог није било у предузећу јер нам ово није била радна субота. Нисам дошао рано: мислим да је већ прошло десет сати. Пошто сам од

куће понео сендвиче, нисам излазио напоље да не бих губио време. Понео сам и неколико конзерви пива — додао је кад је видео да се инспекторов поглед зауставио на корпи за отпатке.

— Зар пијете на радном месту? — упитао је Мирослав.

— Ма, не! Али, ако се сећате, у суботу је било прилично топло, па је, с времена на време, покоји гудљај деловао као освежење. Уосталом, тог дана нисам радио с новцем: сравњивао сам дневник благајне. Како сам био — наставио је — у приличном послу, нисам ни приметио како је време брзо пролазило. Да је почео сумрак схватио сам тек кад више нисам могао сасвим јасно да видим бројке које сам писао. Упалио сам светлост и наставио да радим. Богами, и ноћ је већ

Милка када је, као и обично, дошла на посао око 6 сати.

НИКО НИЈЕ ЧУО ДОЗИВАЊЕ

— Зар нисте покушали да неког дозовете у помоћ? — упитао је Мирослав.

— Како да не! Међутим, била је већ касна ноћ и нико ме, и поред тога што прозори ове канцеларије гледају на улицу, није чуо. Сутрадан, у недељу, поново сам покушавао али, очигледно, без успеха. Тако сам и дочекао понедељак ујутру.

Казивање благајника у потпуности је касније потврдила и чистачица. Посебно је истакла да је чвор на конопцу био тако везан да је морала да га исече ножем. И неки други детаљи потврђивали су Јовину причу. Очи су му биле упале, црвене од неспаваних ноћи. Лице зарасло у браву. Рукав кошуље био је испепан — вероватно док је настојао да се ослободи конопца.

— Да ли сте приметили нешто што би могло да нам послужи као траг? — упитао је Мирослав. — Каква су одела крадљивци носили, које су висине били?

— Имали су некакве плаве радничке мантиле на себи. А што се висине тиче, па сви су били некако истог раста. Можда нешто виши од мене.

— Хвала на помоћи — рекао је инспектор и онда замолио Бориса да узме евентуалне отиске и пажљиво прегледа панталоне и кошуљу које је благајник имао на себи.

Искусном техничару није требало много времена. Све што је могао да каже инспектору било је да није наишао ни на какав траг који би указивао на извршиоце. Мирослав се на то замислио а онда позвао у страну Бориса: поставио му је питање, добио одговор и након тога саопштио Јови Илићу да га хапси због крађе.

Да ли знате шта је то рекао криминалистички техничар на основу чега је инспектор, сасвим исправно, закључио да је благајник целу причу измислио? Уколико не знате, потражите решење у Малој пошти.

...КАД СЕ ДОБРО СВРШИ

БРОДОЛОМ

НА

ХИМАЛАЈИМА

НЕУСТРАШИВИ МЛАДИЋИ УСПЕЛИ СУ ДА ПРОКРСТАРЕ ДОСАД НЕИСТРАЖЕНИМ ПРЕДЕЛИМА ЈЕДИНСТВЕНЕ ЛЕПОТЕ И ДОКАЖУ ДА СУ МИНИ ХОВЕРКРАФТИ ИЗУЗЕТНО ПОГОДНИ ЗА ИСТРАЖИВАЧКЕ ПОДУХВАТЕ.

Ховеркрафт може да се креће по сваком иоле равном терену, а најлакше му је кад наиђе на равницу као што је ово пиринчано поље.

Једино возило с точковима на Хималајима је ова „света кочија“ коју учесници у религиозним обредима вуку снагом својих руку кроз планинска села. Сушта супротност њима су три једиоседа ховеркрафта које видите „паркиране“ на обали реке у месташцу Чатра у подножју Хималаја.

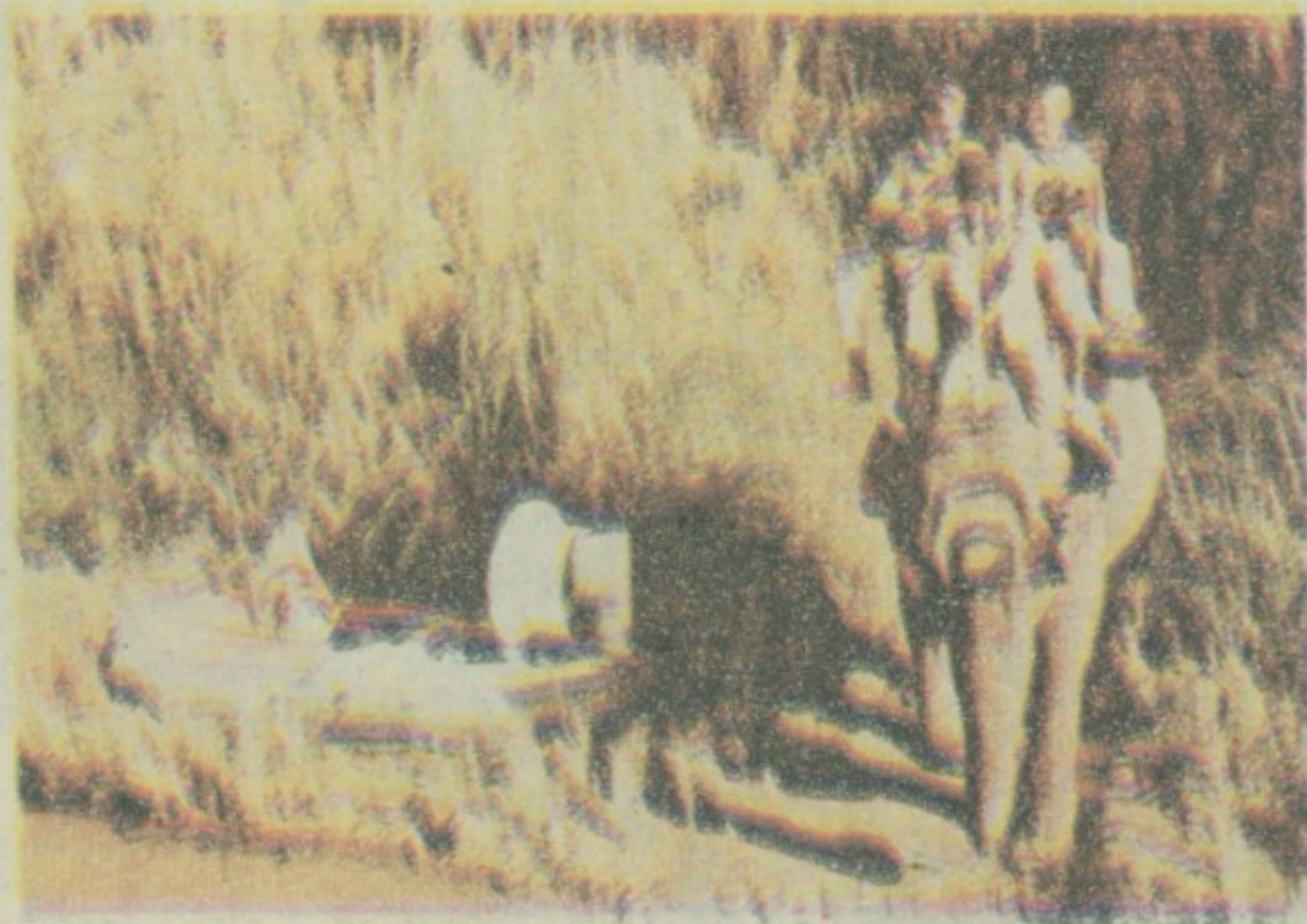

Три члана необичне експедиције у својим возилима налик на гумене чамце са дуплим мотором и пропелерима, жељни авантуре отиснули су се неистраженом долином реке Арун у Непалу, краљевини на падинама Хималаја, између Индије и Тибета.

Док су у својим „лебдилицама“ безбрижно путовали и с уживањем посматрали живописне планинске гребене између којих се мирно провлачи река, зачули су брујање: јак шум воде опомињао их је да се приближавају ушћу Аруна у реку Кози која се улива у море. На овом месту брзаци и сударање вода двеју река изазивају таласе високе и до два метра.

Занети лепотом пејзажа младићи су касно схватили да сусрет са таласима неће бити нарочито пријатан. брзак је неочекивано захватио лебдећа возила двојице „алпиниста“ и преврнуо их тако да су завршили у узбурканој води. Један од њих дуго се борио с реком док се најзад није зауставио на некој стени. Другог је бујица однела још даље, али је и он ипак успео да се докопа обале и још изнесе своје возило којег није хтео да се одрекне ни по коју цену! Њиховом пријатељу у трећем ховеркрафту пошло је за руком да успешно прелети немирне воде ушћа.

Ово непријатно искуство прилично је помутило задовољство које су тројица младића осећала на почетку свог узбудљивог и необичног путовања преко Хималаја. Јер, да је њихов план успешно приведен крају, био би то заиста ја-

Истраживање дунгле на слоновима — честа забава чланова експедиције.

зузетан истраживачко-алпинистички успех.

Три мала једиоседа ховеркрафта којима су Француз Мишел Пејсел, Аустралијанац Боб Кордакс и Енглец Мајкл Еликсандер обишли ове пределе, у ствари су једна врста гумених чамаца оспособљених за кретање по ваздушном јастуку — као и друга много већа возила ове врсте. Опремљени су пропелером који их потискује напред и дуплим мотором: један је погонски а други служи за одизање од тла.

Најузбудљивији тренутак, тврде они, био је кад су уз помоћ хеликоптера најпре доспели на висину од две и по хиљаде метара и за-

почели путовање уз Кали Гандаки реку која спаја Индију и Тибет.

Нашавши се на великој висини, услед разређености ваздуха, ховеркрафти су „летели“ ниже него обично, па су младићи често морали да путују речним коритом. Посебно су се радовали кад су прешли преко ланца Тукача и постигли висину од готово три хиљаде метара.

У својим мајушним возилима, наоружани вољом и одлучношћу, чланови ове експедиције ипак су успели да прокрстаре најпознатијим планинским ланцем на свету и доказали да је ховеркрафт погодан за савремене истраживачке подухвате.

Д. В.

За превоз оштећених ховеркрафта добро су им дошли услуге чампија.

Некада се
веровало да
коза сваког
дана одлази
на чешљање
браде — код
ђавола
лично.

ДАНАС
ЉУДЕ
ЧЕСТО
ЗАСМЕЈАВАЈУ
ПРИЧЕ
О ВРЕМЕНИМА
НАД СУ
ВЕШТИЦЕ
ЦАРОВАЛЕ

С КОЗАМА

ЉУДСКО ПРАЗНО-
ВЕРЈЕ ПРИПИСИВА-
ЛО ЈЕ МНОГИМ
ЖИВОТИЊАМА
НАТПРИРОДНА
СВОЈСТВА. НЕКЕ
СУ, КАО МАЧКЕ,
ЗБОГ ТОГА ДО-
ЖИВЉАВАЛЕ ДА
ИХ СПАЛЕ, А ДРУ-
ГЕ СУ, ОПЕТ, УВА-
ЖАВАНЕ ДО ТЕ МЕ-
РЕ ДА ЧАН НИ ИМЕ
НИЈЕ СМЕЛО ДА
ИМ СЕ ИЗГОВОРИ.
БИЛО ЈЕ И ТАК-
ВИХ ЗА КОЈЕ СЕ
ТВРДИЛО ДА, ЗА
РАЗЛИКУ ОД ОС-
ТАЛОГ СВЕТА, ДИ-
ШУ НА — УШИ.

омађијала. Пошто је на-
водна неверница погубље-
на, шушкало се да смакну-
та краљица редовно посе-
ћује парохијску цркву — у
облику зеца.

Веровало се, такође, да
су бели зечеви у ствари
утваре девојака које су
умрле од несрећне љубави
и да зечеви, сасвим у
складу са својом вешти-
чјом природом, сваке годи-
не мењају пол. У та мрач-
на времена несрећник коме
би зец — бели или неки
други — претрчао пут,
дрхтао је при помисли на
несрећу коју је нежељени
оусрет наводно предскази-
вао.

Док су се други свим си-
лама трудили да их се
клоне, реуматичари и јад-
ници са стомачним тегоба-
ма лечили су се, по савети-
ма надрилекара, амајли-
јама од осушених зечијих
ножица.

РОГОВИ, РЕП И ВРЛО СУМЊИВА БРАДА

У поређењу са зечевима,
козе су прошле далеко го-
ре: њих су оптуживали за
директне везе са самим ђа-
волом. Могуће је да су о-
ваквом схватању кумовали
сатири, шумски демони из
грчке митологије, и фауни,
обесни напасници из рим-
ске — ови полуљуди — по-
луживотиње обавезно су
представљани са малим ро-
говима, репом и козјим но-
гама.

Што се козје брадице
тицало, њу је свака дваде-
сет и четири часа, верова-

ло се, чешљао — лично
ђаво. И прослављени
римски писац Плиније
(23—79. године) био је убе-
ђен да са козама нису чи-
ста посла: оне, писао је,
непрекидно имају врућу
и за разлику од осталог
света, уместо на ноздрве,
дишу на уши.

СТРАШНИ ФЕНРИР

За нимало лепу репута-
цију која их од давнина
прати, вукови могу да за-
хвале и несрећи што их је
природа подарила застра-
шујућим изгледом и наго-
ном да насрћу на људе и
стоку.

У нордијској митологији,
рецимо, вуку по имену
Фенрир, једном од прати-
лаца бога мртвих Одина,
додељена је неславна уло-
га страшног бића које ће
једнога дана из подземног
света Валхале побећи на
површину и разорити чи-
тав свет.

Некада су у Енглеској
вукове вешали поред кри-
миналаца, па се претпо-
ставља да отуда потиче и
саксонска реч за вешала
варагрео која, буквално
преведена, значи вучје др-
во.

Ништа боље мишљење о
овим животињама нису и-
мали ни Немци: веровало
се не само да вештице на
своје поноћне саборе путу-
ју јашући на вуковима.

НИСУ ЧИСТА ПОСЛА

већ и да каткад саме узи-
мају њихово обличје. Као
што је међу вештицама и
ред, оне су, наводно, своје
жртве често претварале у
вукове, с тим што су од
свих несрећника који би
доживели ту страшну суд-
бину, бар свештеници има-
ли какву такву утеху —
други су могли да погоде
да су и они некада били
људи јер се вукови таквог
пореkla, говорило се, по-
знају по белом свештенич-
ком оковратнику.

ЂАВОЛСКИ НЕУСПЕЛА ПРЕВАРА

Вуковима се приписива-
ла и моћ одузимања спо-
собности говора. Врло ве-
роватно, рекли бисмо и ми,
јер је сасвим разумљиво
што су усамљени путници
којима би се догодило да
усред неке шуме налете на
каког гладног вука, у зло
доба откривали да их је —
кад би отворили уста да
запомажу — од страха и-
зневерио глас.

И мачке је од давнина

пратио лош глас. По једној
средовековној легенди,
створио их је пуким случа-
јем ђаво при покушају да
насамари Бога. Ђаво је, на-
име, пожелео да створи
човека, али му то на њего-
ву велику жалост није
пошло за руком — створио
је одвратну животињу без
коже. Неки светац се са-
жалио на то јадно створе-
ње, поклонιο му крзно и
— настала је мачка.

Много пре него што је
ова легенда испредена,
стари Египћани уврстили
су мачку у ред светих жи-
вотиња па су јој, сходно
томе, одавали и дужну
пажњу.

Што се старемајке Семју-
ел тиче, њу је мачка ста-
јала главе. Године 1593.
старица је по тој причи
оптужена да је омађијала
прабабу енглеског војско-
вође Оливера Кромвела.
Несрећна жена обешена је
као вештица, а као један
од главних доказа њене
кривице наводила се чи-
њеница да је Семјуелова
имала мачку „сумњивог
понашања“.

Веровало се и да вешти-
це имају моћ над ветрови-

Према Јулију Цезару
— а он је, бар, имао
прилике то да сазна
док је у два наврата бе-
зуспешно покушавао да их
покори — древни станов-
ници Британије, Брити,
сматрали су зеца светом
животињом. Овакав статус
међу паганима скупо је
стајао дутоуху животињи-
цу — хришћани су је оп-
тужили да „шурује“ са де-
монским силама. Вероватно
су оваквим схватањима
допринели и зечев усправ-
ан седећи положај и про-
дорно скичање.

Било како било, људи су
некада о зецу имали врло
лоше мишљење. Осим што
је Ану Болен, другу од
својих шест жена, оптужио
за безочно неверство, ен-
глески краљ Хенри VIII
тврдио је да та је она и

Кад би их спопала костобоља, румунски сељаци некада су у помоћ позивали мечкаре и њихове питоме мечке.

Кад се жаба нађе усред неке гомиле људи, писао је у I. веку римски писац Плиније, сви до једног истог часа занеме.

ма и таласима, а пошто су мачке, опет, сматране њиховим обавезним пратиљама, отуда и празноверица да мачке утичу на време. Године 1590. извесна Егнис Семпсон и још неколицина Шкотланђана оптужени су за заверу против краља Џејмса VI. Шта их је теретило? Чињеница да су у време када се његово висиочанство бродом враћало из Данске, ухватили мачку, везали јој ноге и бацили је у море... „пошто је ово учињено, подигло се невреме какво никада није виђено...”

ЗА ПСЕ, ЉУБАВНИКЕ И ЛОПОВЕ

У доба инквизиције, широм Европе хиљаде мачака спаљено је на ломачама због њихових наводних веза са силама мрака. Зашто су, код толиких других кандидата, баш мачке доведене у везу са вештицама и црном магијом? Могуће је да је на то утицала и њихова запањујућа самосталност и далеко мања приврженост људима од паса. Ни њихови продорни ноћни крици сигурно им нису донели људску наклоност. Скупно их је, чини се, стајала и особина да су нарочито активне ноћу, дакле у доба које су сујеверни одувек везивали за „зле духове”.

Кад је о жабама крстама реч, нимало не изненађује лош глас који их је

од памтивека пратио: несрећнице су, истини за вољу стварно ружне, а сем тога обдарене и незгодном „навиком” да из жлезда испод коже на притисак лаче отров. Ову њихову особину споменуо је у једној од својих 17 књига „О природи животиња” и римски писац Елијан Клаудије, али је учењак ипак мало претерао: будућим покољењима за равнање, забележио је своје чврсто уверење да мешавина крастачине крви и вина изазива тренутну смрт. Поменути коктел сигурно није био ни много укусан, ни много здрав, али усмрћивао ипак није...

У својој „Историји природе” крстаче по злу спомиње и Плиније: „Оне су пуне отрова... уколико се нађу у некој гомили људи, тај скуп ће истог часа занемети... уколико се кошчица извађена с десне стране њиховог тела баца у кипућу воду, суд ће се одмах охладити, а вода одбити да кључа све док се та кост не извади...” Исти Плиније тврдио је и ово: једна друга жабаља кост — она која потиче с леве стране тела, ваљда? — има моћ над побеснелим псима.

а корисна је и по питањима срца јер, када се убаца и пиће, мири завађене љубавнике и пријатеље.

У Великој Британији се, и то не тако давно, такође веровало у натприродну моћ крастачине кошчице с тим што је магична кост власнику наводно давала моћ над коњима.

Без крастаче се није могла замислити ниједна поштена вештица: како би без ње уопште скувала своју фамозну чорбу?

Од свих наведених начина употребе и злоупотребе крастача, само се за један може рећи да је имао некакву практичну вредност. Средњовековни друмски разбојници обичавали су, наиме, да својим жртвама на брзину „тутну” жабу у уста. Метод је сигурно бис арло делотворан, јер је за претпоставити да је јаднике обузимао ужас који је лопову умногоме олакшавао посао.

ОНАЈ КОЈИ ЈЕДЕ МЕД

У културама многих народа медвед је некада сматран светом животи-

њом. Разлоге за такво уважавање треба тражити у његовој величини и снази, чињеници да је за разлику од већине осталих животиња у стању да слично човеку хода на задњим ногама и „обичају” да — на тадашњим људима неразумљив и тајанствен начин — преспава читаву зиму.

Натприродна својства приписивали су му и Аину, прастановници Јапанских и Куралских острва, и Лапонци, па су, кад год би убили медаеда, то чинили уз специјалне церемоније: убице су од свете животиње тражили да им опрости с њеним костима поступали су са пуно поштовања, а припремање и послуживање јела обављало се по строго утврђеним ритуалима.

У неким народима традиција је чак забрањивала да се медведи зову њиховим именом, односно медведима. Уместо табу речи, у Шведској се говорило „старац” или „деда”, у Русији „Онај који једе мед”, у Лапонији „старе шумске јагоде”. Све само не медвед.

Румунски сељаци који су боловали од реуматизма или прознице лечили су се

некада уз помоћ мечкара, односно њихових питомих мечки. Пацијент би легао на земљу и допустио да мечка пређе преко њега трудећи се при том да јој из крзна ишчупа бар једну длаку коју је затим носио на грудима у нади да ће га излечити од несносне костобоље. Сасвим је могуће да су болови некад и ишчезавали, али то са медведима, питомих или оних другим, сигурно није имало никакве везе.

У Енглеској се веровало да ће дете које једном зајаше медведа касније бити поштеђено великог кашља, а жене су крзно ове животиње кувале у чистој води, а затим као облоге стављале на стопала као лек против грчева и хистеричних напада.

У лековита својства разних делова медвећег тела веровали су и Лапонци: Жуч је наводно лечила обољења срца, медвеће сало костобољу, а крв — све остало.

Ево и рецепта који је у књизи објављеној 1562. године Енглец по имену Бадин понудио својим проћелавим и сасвим ћелавим сународницима: помешајте медвеће сало са алкохолним раствором опијума, коса ће вам поново набујати!

Шта ли се догодило са онима што су га можда послушали?

М. И.

ТЕРЕНСКИ АУТОМОБИЛИ

1

АТЛЈЕТЕ

НА

4

ТОЧ

ARO 243

Овај аутомобил румунске производње је модерно обликован теренац који се производи у више варијанти; са троја и петора врата, са лименим чврстим кровом, или отвореним са цирадом којом се у случају лошег времена покрива (на цртежу је са чврстим лименим кровом и троја врата). Места има за 6 путника. Мотор: 4 цилиндра, запремина 2500 кубика, снага 61 kW (83 KS) при 4200 о/мин. Мењач са 4 брзине, редуктор (међумењач) 2 брзине. Могућност вожње на четири или два погонска точка. Димензије: међуосовинско растојање 235 cm, висина од терена 22 cm, дужина 403 cm, ширина 177 cm, висина 188 cm. Највећа брзина 115 km/h.

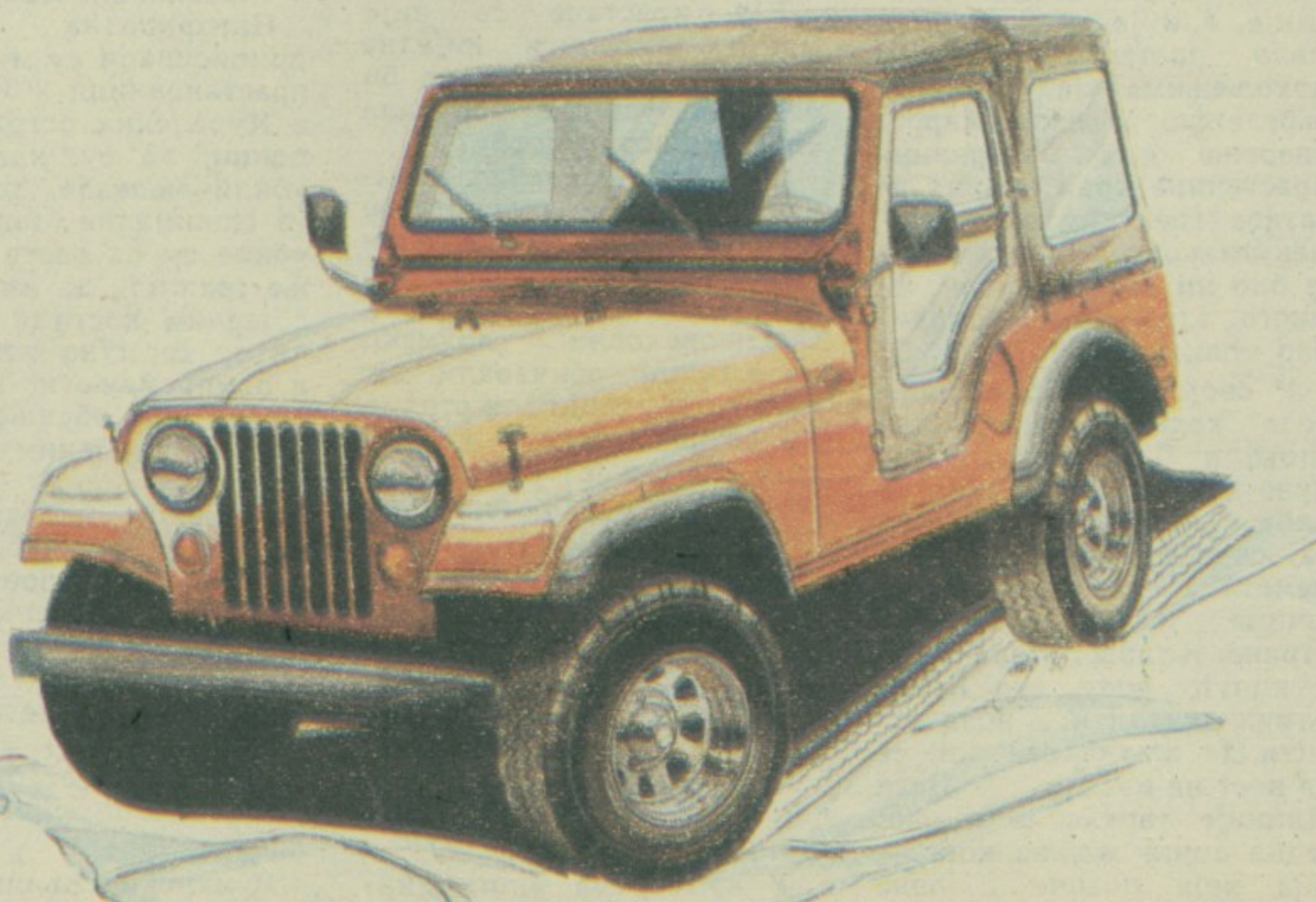
FORD BRONCO

Типичан је представник америчких теренских аутомобила. Производи се као караван (на слици) и као камионет. Мотор: V-6 цилиндара, запремина 4900 кубика, снага 86 kW (117 KS) при 4000 о/мин. Мењач са 4 брзине; редуктор (међумењач) са 2 брзине за вожњу по тешким теренима. Могућност вожње са четири или два погонска точка. Димензије: међуосовинско растојање 266 cm, висина од терена 20 cm, дужина 451 cm, ширина 198 cm, висина 178 cm. Највећа брзина 130 km/h.

JEEP CJ-5

Данашњи изглед легендарног Вилис ципа нема много заједничког — изуземо ли предњу маску хладњака са лампама — са оним од пре четрдесетак година мада је и данас један од најпопуларнијих теренских аутомобила не само у САД него у целом свету. Производи се са четири различита мотора. CJ-5 има следеће карактеристике: Мотор: V-6 цилиндра, запремина 4200 кубика, снага 84 kW (114 KS) при 3400 о/мин. Мењач са 4 брзине; редуктор (међумењач) има две брзине за теренску вожњу са погоном на четири или два точка. Постоји варијанта са аутоматским мењачем, што је ретко код теренских аутомобила. Димензије: међуосовинско растојање 212 cm, висина од терена 20 cm, дужина 367 cm, ширина 152 cm, висина 172 cm. Највећа брзина 120 km/h.

**Легендарни
Вилисов цип
био је узор
за сва касније
настапа
возила ове
врсте.**

Историја теренских аутомобила почиње пре другог светског рата. Предлог за израду и производњу аутомобила — који би могли да савлађују и најтеже терене — потекао је, наравно, од војске јер се пред други светски рат осећала потреба за таквим возилима.

Почетком 1940. године амерички Генералштаб расписао је конкурс за израду теренског аутомобила. Услови су били прилично сложени: будуће возило морало је да има једноставан мотор ради лакше поправке, морало је да савлађује успоне и до 60 степени, да је способно да прелази воду до дубине од 60 cm и да је окретно и брзо.

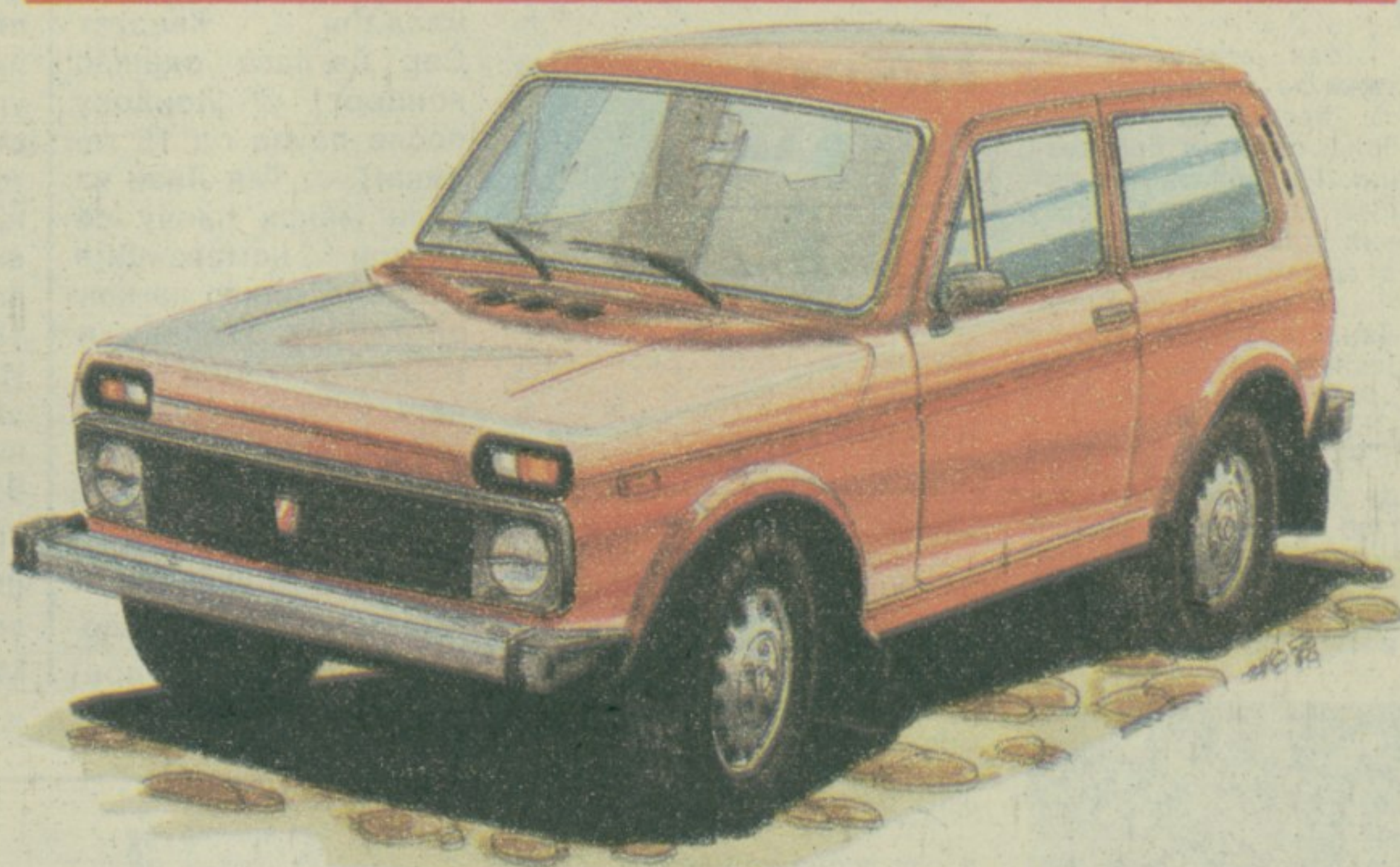
Од 15 израђених и понуђених узора, после интензивног тестирања изабран је Вилисов цип, возило које је постало легенда другог светског рата, узор за сва каснија возила ове врсте.

Послератни модели, све до данашњих, задржали су неке основне принципе градње

RANGER ROVER

Енглеска фабрика аутомобила ROVER је поред познатог „ландровера“ (производи се од 1948) 1970. године почела са производњом популарног „ренџера“. Модерно обликована каросерија је постављена на снажној шасији и за сада се производи само са двоја врата (у задњем делу још једна врата). Мотор: V-8 цилиндара, запремина 3500 кубика, снага 97 kW (132 KS) при 5.000 о/мин. Мењач са 4 брзине; редуктор (међумењач) са две брзине и могућношћу искључења предњег погона. Димензије: међуосовинско растојање 254 cm, слободна висина од терена 19 cm, дужина 447 cm, ширина 178 cm, висина 178 cm. Са брзином од 155 km/h. спада у један од најбржих теренаца.

LADA NIVA

Производња овог модерног совјетског теренског возила почела је у зиму 1976. године и оно је веома брзо постало популарно и на западном тржишту. Совјетски назив овог веома способног теренца је ШИГУЛИ ВАЗ 2121. Постоји, међутим, само једна варијанта са затвореном каросеријом, троја врата (трећа врата налазе се у задњем делу) и мотором, која има следеће карактеристике: 4 цилиндра, запремину 1600 кубика, снагу 57,5 kW (78 KS) при 5200 о/мин. Мењач са 4 брзине; редуктор (међумењач) са две брзине а оба погона су стално укључена. Димензије: међуосовинско растојање 220 cm, слободна висина од терена 22 cm, дужина 372 cm, ширина 168 cm, висина 164 cm. Највећа брзина 132 km/h.

SUZUKI LJ 80

Позната јапанска фабрика мотоцикла СУЗУКИ пре три године почела је са производњом малих теренских возила, од којих се већина извози у САД а у новије време постали су веома популарни и у Европи. Мотор: 3 цилиндра, запремине 800 кубика, снага 30 kW (41 KS) при 5500 о/мин. Мењач: са 4 брзине; редуктор (међумењач) са две брзине, а оба погона су стално укључена. Димензије: међуосовинско растојање 193 cm, слободна висина од терена 24 cm, дужина 317 cm, ширина 139 cm, висина 169 cm. Највећа брзина 110 km/h.

који потичу од незаборавног ципа.

Готово сви теренци имају шасију од профилисаног железа што им при вожњи по тешким, готово непроходним теренима, даје стабилност. Преко специјалних еластичних веза мотор је спојен са шасијом. Смештен је напред ради боље поделе тежине по осовинама, а да би лакше савлађивао успоне већа тежина треба да буде на предњој осовини. Подела тежине је најбоља у односу 60 одсто на предњу и 40 одсто на задњу осовину.

Снага мотора се као и код осталих возила преко квачила преноси на мењач. Мењачи најчешће имају четири синхронизоване брзине. Преко мењача снага се преноси у редуктор-међумењач који има две брзине, у преносном односу 1:1 и 2:1. Ове брзине се користе при вожњи по тешким теренима. У редуктору постоји још један специјалан механизам помоћу кога је могуће укључити или искључити предњи погон. Приликом вожње по добрим путевима није потребно да је погон укључен на сва четири точка. Истина, има теренских возила код којих то није могуће урадити па су сва четири погона увек укључена. То се нарочито среће у новије време код мањих и лакших теренских возила.

Теренски аутомобили су све популарнији. Поред снажних и великих, а уз то и скупих теренаца, све више се појављују мали и јефтини, чија је потрошња горива мала, а имају готово иста техничка решења као велики.

Текст и цртеж:
Георг Гедл

РИБЉА ЧОРБА

После великог успеха који је постигла РИБЉА ЧОРБА, односно Бора Ђорђевић са албумом „Покварена машта и прљаве страсти“ остало је само да се тај успех озваничи бројкама, било да је реч о продатим плочама или о броју посетилаца на многим концертима. РИБЉА ЧОРБА је искористила тренутну популарност и непрестано крстари по целој земљи. Свуда наилази на успех, а песме и „врапци“ знају напамет.

Ипак, велико је питање да ли су текстови са последњег албума бољи од оних претходних?! Вероватно да нису и да је Бора Ђорђевић као песник прихватљивији са текстовима из ранијег периода. Данас вас подсећамо на једну песму која је већ добро знана „ХЕЈ, ЋАЛЕ“.

Ево како је Бору и „Рибљу чорбу“ кроз свој објектив видео Мирослав Алексић, наш читалац из Бошњана крај Параћина.

Песма недеље

ХЕЈ, ЋАЛЕ

Музика и текст: Бора Ђорђевић
Изводи: РИБЉА ЧОРБА

Сваког јутра мој
отац се брије
улази у тегет одело
прву југарњу кафу
пије
и нешто себи понесе
за јело.

Сваки дан вредно
ради целог дана
увек иста затворена
шема
после подне кад дође
до стана
чита штампу, а
затим дрема.
Хеј, хале, угаси
телевизор!
Хеј, хале, ~~закасни~~
на рад!
Хеј, хале, иди негде
с друштвом!
Буди бар мало, буди
опет
опет млад...

Пита ме како ми иде
школа
после се жали —
боли га глава...
Увече он са чела
стола
гледа програм, па
оде да спава.

Хеј, хале, угаси
телевизор.
Хеј, хале, ~~закасни~~
на рад.
Хеј, хале, иди негде
с друштвом,
буди бар мало, опет
опет млад.

СА СВИХ СТРАНА

Изишао је један сингл Литла Ричарда који је снимљен још 1960. године! ... У Паризу се одржава први међународни фестивал гитаре ... У Француској почео да излази часопис „Запино оно“ ... Да ли се заиста растурила група „Jes“? ... На једној аунцији раритета први албум Битлса „Please, please me“ са потписима све четворице извођача достигао цену од милион старих динара ... На истој аунцији продата је и једна цедуља — хотелски рачун на име Битлса од пре петнаест година ... Чланови групе UB 40 унјучили се у протестни збор у Хајд парку који су организовали незапослени младићи ... Квартет Сер Дагласа одржао концерт у Лондону после паузе од 15 година! ... Тин Лизи из дали манси плочу са четири композиције снимане уживо на концертима у Дублину и Канади ... Нако причају у групи Хонвинд бубњар Џинџер Бејнер (сада у групи ПИЛ) није отишао својом вољом већ је избачен ... Ансамбл Спешелс одржао добротворни концерт у Лондону у корист незапослених радника ... На новом албуму Рина Вејнмена „Верзија 1984“ свира и Лондонски симфонијски оркестар ... Комсомолска правда оцењује групу Пани Флојд као једну од поштених група која се труди да умањи разлику између западњачке елите и народних маса ... У Лондону се планира формирање младог ансамбла „Нови Битлси“ па се у том циљу позивају сви млади музичари који личе на Џона, Пола, Џорџа или Ринга да се јаве на аудицију ... Анер Билн сада свира са Грегом Лејном ... Група Нен (Класк) има проблема: један члан их је тунисао за плагијат и тврди да је име „Нен“ измислио и уредно пријавио ауторској агенцији још 1966. године ... У последњој телевизијској емисији која је ишла уживо Ринго Стар је имао 14 телохранитеља ... Изашао нови албум „Грем Парсонс и Пали анђели“ ... Рони Вуд је тренутно у једној студији у Лос Анђелесу где снима соло албум а помаже му Мик Џегер ...

СТИДЉИВА ЉУБИЧИЦА

Када се недавно на суботичком фестивалу појавио вокално-инструментални ансамбл са именом СТИДЉИВА ЉУБИЧИЦА, сви су били изненађени угледавши за бубњевима петнаестогодишњу девојчицу. Затрпана иза гарнитуре бубњева, једва је провиривала њена главица па су се гледаоци питали како ће та „стидљива љубичица“ да удара по бубњевима? Међутим, њени покрети су били тако чврсти, а ударци прецизни да је у заснак бацила многе своје колеге...

Група СТИДЉИВА ЉУБИЧИЦА почела је са радом пре годину и по дана у Врбовцу крај Загреба. Ренато Хал (17) вокални солиста, Златко Бурашина (19) гитара и Твртко Здунић (22) бас, вредно су вежбали а Ренатова млађа сестра Елвира само је посматрала док једног дана сама није села за бубње. Касније на концертима она је увек била предмет пажње. Често је питају какве мишиће има, колико једе, али она одговора да је чврстину ударца постигла техником а не снагом. Ипак, на недавном концерту у Бјеловару догодио јој се малер — разбила је бубњево свом колеги из групе АЕРОДРОМ, па је концерт морао привремено да се прекине! Остали чланови радо истичу своју младост и ентузијазам за музику коју свирају: „Млади треба да воде главну реч у рок музици!“ Златко има обичај да каже „Наши текстови (као

на пример „Модерна пепељуга“) могу изгледати глупо, али они су аутентични, ми певамо о ономе што нам се сваки дан догађа... старији свирају због новца, нас то не занима...”

Па ипак, веома их је занимало када су сазнали коначан исход гласања на фестивалу „Омладина 81“ у Суботици. И стручни жири, а и присутна публика сматрали су да СТИДЉИВА ЉУБИЧИЦА заслужује друго место. Улазак овог младог ансамбла на југословенску музичку сцену обележен је изласком прве плоче. На њој се налазе ком позиције „Волим те“ и „Мој пријатељ иде у војску“ са којом су се прославили у Суботици. Ускоро ни љубичица неће више бити стидљива.

МИРИС КОЈИ СЕ ЧУЈЕ

Овај феномен могућ је само у рок музици! Почетком прошле године млади Земунци Мипа Николић, вокални солиста и Милан Игњатовић, бас-гитариста одлучили су да формирају групу МИРИС. Ускоро су нашли и остале сараднике: Слободан Денчић, гитара и вокал, Драган Чоћ, бубњеви и Стева Мирковић соло-гитара. Определени су се за хеви метал рок и после вишемесечних проба обрели су се у студију где су снимљене композиције „Не разумем клинке ове“ и „Деси-ло се“. ПГП РТВ је прихватила материјал и тако је изашла прва сингл-плоча.

Контакт-адреса:
Група „Мирис“
Македонска 6, Земун

НОВЕ ПЛОЧЕ БОЖИЦА (Југотон SY-23795)

Божица Јурић је рођена 1961. године у Великом Тројству крај Бјеловара. Пе-за од детињства и више пута је побеђивала на фестивалима певача — аматера. Упорност је награђена — ево и

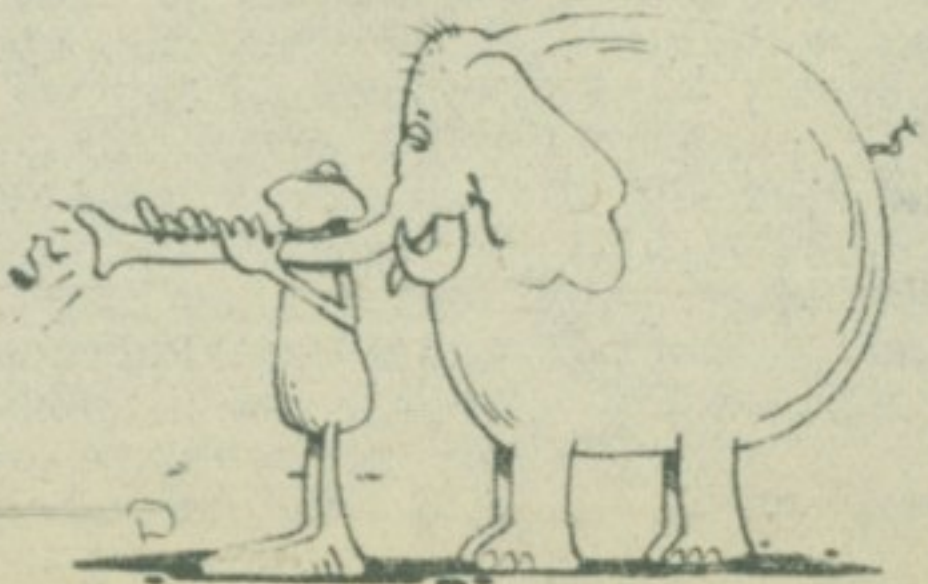
првог сингла са песмама „Данас се сјети мене“ (композитор Ђорђе Новковић) и „Још и данас мислим на те“ (музика и текст: Бранко Подбрежники). Кажу да Божица за јесен спрема и први ЛП.

САНДРА »ЕТО ТАКО...« (Suzy LP 348)

САНДРА „ЕТО ТАКО...“ (Suzy LP 348) После четири сингла на ред је дошао и први албум Сандре Кулиер из Загреба. Они који су гледали и слушали рок-оперу „Гричка вјештица“ сигурно су запамтили Сандру по њеном певању. Чују у десет нових песама. У ствари, овога пута им се пружа прилика да је чују у десет свих песама. У ствари све и нису нове јер је „Само једном

се љуби“ обрађена у диско-верзији. То је дало идеју издавачу да припреми је дан сингл на коме ће Сандра певати ову песму у диско-верзији, а са друге стране Иво Робић у „оригиналу“. Да би ширу публику упознала са својим репертоаром, Сандра је одлучила да следећег месеца пође на турнеју уз пратњу ансамбла АВС.

Чишњаци јављају...

ВЕСТИ ИЗ СПЛИТА

У Сплиту већ годину дана дјелује група БИКИНИ. До сада су наступали само пред ширим кругом својих пријатеља које су одушевљавали на кућним забавама. Не желе наступати јавно док не ујежбеају свој програм до перфекције. Имају неколико врло занимљивих властитих композиција „Срце ми је кактус“, „Шах“ итд. Текстови су реалистички, прожети иронијом, а музика би се могла сврстати у „power pop“.

Састав БИКИНИ чине: ЖЕЉАНА ПИВАЦ, вокал и бас, ДРАЖЕН БОГИЋЕВИЋ, гитара и МИШО ПОКРАЈАЦ, бубњеви. Група је трекутно хендикепирана одласком четвртог члана саксофонисте ИВЕ ПОКЛЕПОВИЋА на одслужење војног рока, међутим судећи по идејама, ентузијазму, квалитетној опреми и добрим ујетима за рад — групи БИКИНИ тек предстоје успјеси.

Милан Ђонлић,
Блатине 25
58000 Сплит
(хonorар 150 динара)

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем-ове плоче:
„Због тебе“ (ЗДРАВ
КО ЧОЛИЋ), „Наши
вршњаци“ (ПРВА
ЉУБАВ), „Сребрна
крила“, (SK) „Bad
Girls“ (DONNA SUM
MER),
Бобан Милошевић
Ул. Панче Поповски
бр. 20
91230 Гостивар

Продајем очуване
ЛП плоче „Grease“
(NEWTON JOHN —
TRAVOLTA), „Grea-
test Hits“ (SMOKIE),
„Greatest Hits“ (AB-
BA), „Top country“
(РАЗНИ ИЗВОЂА-
ЧИ). Уколико има
заинтересованих за
сингл плоче стра-
них и домаћих из-
вођача, нека ми по-
шаљу марку за од-
говор а ја ћу њима
списак плоча.

Гордана Матијевић
Угриновачка 132/4
11080 Земун

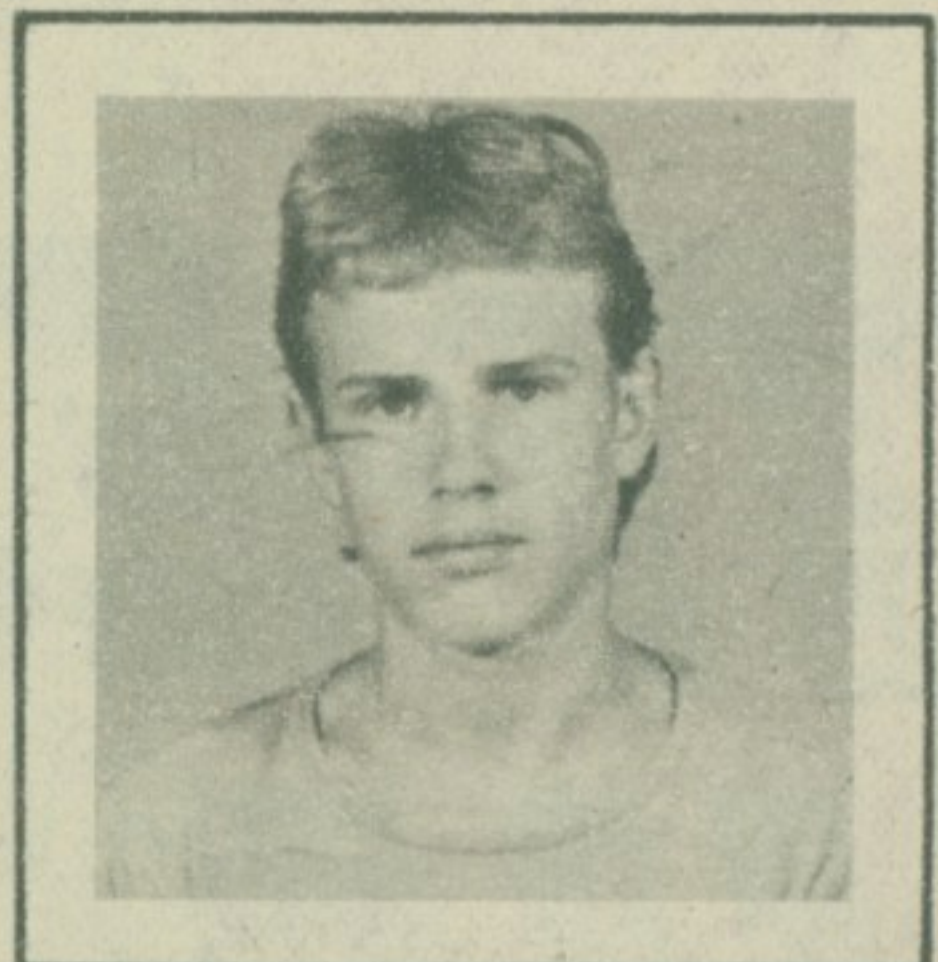
Купујем или мењам
сингл плоче група
STATUS QUO и
KISS. У замјену да-
јем сингл плоче Би
Пиза, Абе, Бијелог
Дугмета, Сребрних
крила, Здравка Чо-
лића, Tugers of ran-
tang итд.

Давор Коић
Алеја Виктора
Бубња 107/69
41020 Загреб

МОЈ ИЗБОР

Зовем се Санди Грах и за-вршио сам осми разред основ-не школе у Горњој Радгони. Рођен сам 13. 4. 1966. и имам 15 година. Волим слушати рок

и хеви метал музику, а од до-маћих група Бијело дугме. Мој избор се састоји од следећих десет плоча које радо слушам.

ДОМАЋЕ

1. ЛУТКА СА НАСЛОВ-НЕ СТРАНЕ — Рибља чорба

2. ОДЛАЗИМ — Бијело дугме
3. ТАКО ТИ ЈЕ МАЛА МОЈА КАД ЉУБИ БОСАНАЦ — Бијело дугме
4. КОЛИКА ЈЕ ЈАХОРИ-НА ПЛАНИНА — Те-шка индустрија
5. МАЉЧИКИ — Идоли

СТРАНЕ

1. HARD DAY'S NIGHT — Beatles
2. HOTEL CALIFORNIA — Eagles
3. SAMBA PATI — Santana
4. STOP ME — Queen
5. I WAS MADE FOR LO-VIN' YOU — Kiss

НЕВЕРОВАТНА

СУДБИНА

ДВАПУТ

ИЗГУБЉЕНОГ

БЛАГА

Једна флота шпанске армаде, предвођена адмиралским бродом „Нуестра сењора де Маравиља“ („Наша Госпа од чудеса“), испловила је у подне 1. јануара 1656. године из Хаване, под командом адмирала Матијаса де Орељане. Брод је носио злата, драгуља, сребра, бисера и других драгоцености у вредности од пет милиона пезоса! Можда највреднији предмет била је статуа Мадоне са дететом, од чистог злата. Сво то благо потицало је са тла Јужне Америке — из шпанских колонија, одакле су конквисти-

наједном се нашла у плитким водама, па како је била предводнички брод, испалила је неколико топовских плотуна да упозори остале бродове на опасност. Један од капетана није схватио поруку. Наставио је истим курсом и — треснуо у адмиралски брод свом жестином! Вода је незадрживо почела да надире унутра. И док су људи прозничаво радили са четири пумпе, брод је налетео на корални гребен који га је до краја уништио. За само неколико минута море се затворило над „Госпом од чудеса“: лежа-

Међутим, благо није заборављено, а нарочито никада није прежаљена златна Мадона непроцењиве вредности... Године 1960. за овај давни удес чуо је Роберт Маркс — човек који је почео да рони са 11 година и успео да са разних дубина у много подухвата извуче вредности које се цене на неких 15 милиона долара. Поред тога, Роберт Маркс се и научно посветио подводној археологији. Објавио је око 200 чланака и научних извештаја, предавао на У-

да са благом. Поред три на-утичке карте из тих времена које су показивале место удеса, био је то највреднији документ који је Маркс имао у рукама у тренутку када је пошао на прво роњење у лето 1972. године.

ЗЛАТНА ЖЕТВА

Наћи у океану потонули брод — па још после три века — посао је тежи и од „тражења игле у пласту сена“. Али, када је упорни

ТРЕЗОР НА ДНУ ОКЕАНА

Роберт Маркс
— велики
ронилац
и велики
научник

ЗА САМО НЕКОЛИКО МИНУТА МОРЕ СЕ ЗАТВОРИЛО НАД „ГОСПОМ ОД ЧУДЕСА“. АДМИРАЛСКИМ БРОДОМ ШПАНСКЕ АРМАДЕ СА КОЈИМ ЈЕ ПОТОНУЛО НАЈВЕЋЕ БЛАГО ИКАД УКРЦАНО! БИЛО ЈЕ ТО ПРЕ ВИШЕ ОД ТРИ ВЕКА. ОНДА СЕ ЗАИНТЕРЕСОВАО РОБЕРТ МАРКС...

стадори непрестано пљачкали и у своју земљу довлачили драгоцености и племените метале.

БРОД ЈЕ ИЗГУБЉЕН...

Судбина као да се заварила против блага које је укрцано на „Госпу од чудеса“. Десетак месеци раније то благо је потонуло код Еквадора заједно са једним другим бродом. Али, дубина није била велика и готово две трећине су Шпанци успели да извуку, па и златну скулптуру. Међутим, четвртог дана пловидбе „Госпа од чудеса“

ла је на више од 150 метара дубине.

Од 650 људи колико се налазило на „Маравиљи“ само 45 је дочекало следеће јутро. Спасао их је галион који је ту пролазио. Са бродом је на дну мора у близини Бахама остале највеће икад потонуло благо. У три наредна лета шпански рониоци успели су да изваде око четвртину баснословног терета — а после тога, ни у двадесет година упорног настојања, више нико није био у стању да пронађе место на којем је лежала „Маравиља“. Тако је у наредна три века сматрано да је овај брод заувек изгубљен.

ниверзитету у Сан Дијегу у Калифорнији, руководио огромним научним пројектом реконструкције Колумбовог брода „Ниње"... Одмах је почео да прикупља документацију о удесу „Маравиље“.

Роберт Маркс је проучио неких 12 хиљада страница написаних о овом удесу. Успео је да пронађе и књижицу од 144 стране, објављену у Мадриду 1657. године, из пера преживелог лекара са „Маравиље“, доктора Дон Дијега Портињела де Рибаденеире — узбудљиво и живо написано сведочанство о последњој ноћи адмиралског бро-

Роберт Маркс, са малом екипом и бродом „Грифон“, после дванаест година изучавања папира отпловио на подручје чувеног Бермудског троугла да пронађе остатке „Маравиље“, био је тако уверен да ће успети, да ни после неколико месеци узалудног трагања није желео раодустане. Онда је освануо 20. август, дан када је требало отпловити до луке како би се „Грифон“ снабдео новим залихама хране и горива.

— Дејвид Ецел, један од ронилаца, и ја — прича Роберт Маркс — дизали смо сидро, међутим, за ње-

га се био закачио неки камен. Био је то један од баластних каменова какве су носили шпански једрењаци и какве смо проналазили целог лета. Али, овога пута сам имао необјашњив осећај да је то камен са „Маравиље“. Зато сам то место обележио бовом и тек онда смо отпловили. После три дана вратили смо се до бове и заронили. Када смо се спустили на дно, на броду је укључен бластер — метални уређај прикључен за бродски пропелер који кад

олупина. А да се онај камен није сасвим случајно закачио, можда ни Маркс не би успео, мада је, очигледно, свој брод довео тачно изнад места чувеног удеса! Чим је пронађен онај новчић почело је помно претраживање и... благо се полако указивало. Незвиђена златна жетва!

ЛОПОВ ЈЕ НЕСТАО БЕЗ ТРАГА

Већ до сумрака првога дана на „Грифону“ је била

то да није био смрскан? Чак је био затворен и запечаћен!

— Радио сам прецизно као хирург — објашњава даље Роберт Маркс — да бих ослободио тај ђуп из муља и корала. Такве ђупове Шпанци су користили током целог периода освајања Новог света да би у њима превозили сву могућу робу, од вина и уља до барута, па чак и кованог новца. Када сам изнео овај ђуп горе отворили смо га и видели да је пун вина! Пробали смо и — разоча-

чери бродски кувар је нестало без трага и гласа, а са њим и неколико врећица сребрњака... А капетан „Грифона“ напрасно је закључио да није задовољан својом платом, па је почео отворено да нуди заинтересованима тачно место на којем лежи олупина, наравно за скупе паре. Јер, не само да цело благо још није било пронађено, него ни највреднији предмет са „Маравиље“ — златна скулптура.

И Маркс и Еџел били су већ на ивици снага. И за

и рониоци су готово већ били решени да напусте посао, зловолњи што је Маркс инсистирао да се помери неко камење дубоко укопано у муљ и тешко по 10—15 тона. Али, баш ту, под тим стенама, лежало је више од пола тоне сребра у полугама и на хиљаде сребрњака од којих су неки остали набијени као да су још у оригиналним врећицама од платна! Пронађен је и један златан диск тежак два и по килограма, мноштво смарагда и аметиста, слонове кости и других драгоцености. Све у свему, 6. октобра трезор на „Грифону“ већ је процењиван на два милиона долара. Али, у њему још није било златне Мадоне.

Тада је уследила једна драматична подударност. Маркс је са малим детектором за метале ронио на месту удаљеном око четири километра од „Грифона“. Детектор је почео јако да лупка и када је разгрнуо песак, Маркс је пронашао прегршт сребрњака са „Маравиље“. Али, дубље под песком налазило се још доста метала. Имао је, каже, неки необјашњив осећај да је баш ту златна скулптура. Међутим, морао је да се врати. Поставио је бову на то место и изронио. На палуби су га нестрпљиво очекивали.

— Морамо хитно на Флориду јер ће нас ухапсити! — саопштио му је капетан Шермен који је на радију чуо поруку бахамске полиције. Били су оптужени за крађу!

Тако је „Грифон“ на брзину дигао сидра и испловио из бахамских вода. Требало је управо сада, на прагу највећег открића, решавати мистерију: ко их је оптужио и зашто када су радили са прописним дозволама од бахамских власти, а дес извађеног блага, према уговору, испоручили у Насау?

На крају су ствари изишле на видело. Чим се прочуло да је Маркс открио олупину „Маравиље“ и да на „Грифон“ пристиже баснословно благо, разне пиратске посаде почеле су да се мувају по бахамским водама. Тако је неко пустио глас да Марксова посада ни изблиза није пријавила бахамским властима сав плен. Полиција је морала да испита ствар. Међутим, док се све доказало и средило — прошла је цела година. Тек у мају 1974. године „Грифон“ је могао да се врати на место где су корални спрудови пре 325 година заробили брод крцат благом.

Тако је коначно довршен један од највећих подухвата вађења потонулог блага: Маркс се ни онда, кад је са детектором у рукама наслутио да баш ту лежи златна Мадона, није преварио. Поново је пронашао то место и дубоко под песком одиста пронашао оно што је тражио четрнаест година...

М. К. 51

се окреће производи јаку струју, она односи песак нагомилан на неком месту. Наједном се, огољен, пред нама указао бродски труп уплетен у корале, пун баластног камења сличног оном који смо раније са сидром извукли, али и разних керамичких и металних предмета. Скоро истовремено Дејвид је пронашао глинenu лулу, а ја сребрњак од осам пезоса из 1655. године. Срце ми је заиграло од радости јер — то је била „Маравиља“!

Требало је помоћу бластера одувати слој песка дебео готово осам метара, да би се указала бродска

уметнички израђена златна чинија у облику шкољке, две сребрне кашике и једна виљушка, сребрна мастионица, сребрна бурмуџица, неколико навигационих справа једва ишчупаних из коралног загрљаја. Сутрадан су пронађена четири „Маравиљина“ сидра и два бронзана топа изванредно украшена и са утиснутим грбом шпанског краља Филипа IV.

Можда највеће чудо vezano за „Маравиљу“ догодило се када је извучен други топ. Под њим је лежао велики керамички ђуп, висок готово метар и по, али — нетакнут! Како

рали се: било је то сада горко, горко сирће...

Роњење је настављено. Маркс и Еџел проводили су по 12 сати дневно под водом, али после само пет дана на „Грифону“ се налазило већ више од две хиљаде сребрњака па и нешто златника, дивног златног и сребрног посуђа, сребрних полуга тешких по тридесет пет килограма, затим разних предмета са „Маравиље“, мачева, свећњака и других ствари.

Онда су наступили неочекивани проблеми.

Мала екипа Роберта Маркса вратила се у луку на краatak предах. Исте ве-

тако искусне и увежбане рониоце дани и дани проведени на дубини од сто педесет метара почели су да изазивају бол у ушима, крварење из носа, раздражљивост... Зато су ангажовали још три рониоца, пре него што су се, на брзину због капетанове неложности, вратили на место где је лежало благо.

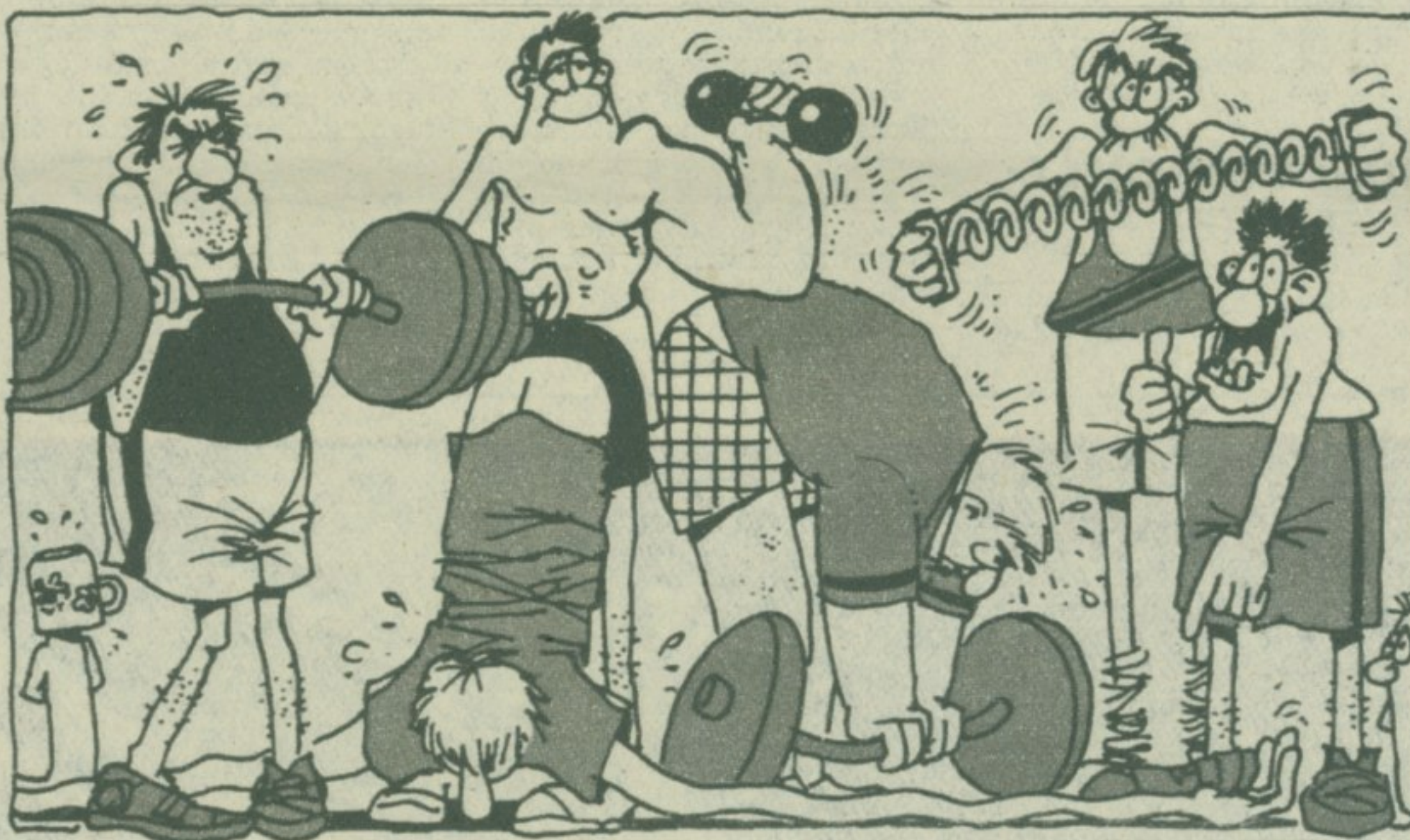
УХАПСИТЕ НАС!

Ређали су се дани са променљивом срећом. После три потпуно неуспешна дана изгледало је да се више ништа не може наћи

Сви спортисти, чак и билдери са огромним бицепсима, трицепсима и другим набреклим мишићима у ствари су обични „мекушци“! Наравно, то је шала, али, научно гледано, има разлога да потпуно изменимо мишљење о мишићима. Ево неколико истина о њима.

Иако су састављени од влакана ткива, кад се гледају под микроскопом, мишићи су житки попут желеа, што није ни чудно кад се зна да им је основни састојак вода! Па ипак, без мишића, практично, не бисмо били у стању ни прет да помакнемо а камоли да нешто подигнемо. Да би постали чврсти и јаки, а тиме и корисни, мишићима је потребан одговарајући подстицај из мозга. Кад мозак пошаље електрични импулс — поруку — мишићима, они онако разводњени наједном постају затегнути и еластични. После извршеног задатка поново се враћају у првобитно стање. Тајна овог процеса лежи у једној врсти шећера који се зове „гликоген“, а обезбеђује га јетра која је уједно и његово скла-

ШЕЌЕР, СО И МИШИЋИ

диште. Гликоген потпомаже мишиће у раду тако што им обезбеђује додатну енергију.

У људском организму има укупно шест стотина тридесет девет мишића, а величина им се креће од

једног до преко педесет сантиметара. Неки раде сами од себе. На пример, они који скупљају и шире наше зенице, потпомажу варење или одржавају циркулацију крви у организму. Други раде

само кад им се нареди. Али, већина њих ради у пару, наизменично изводећи супротне радње — један се затеже, други опушта или — један вуче а други гура. Бицепси нам, на пример, помажу

да повијемо рамена тако што истовремено померају кости за које су причвршћени. Међутим, кад трицепси на спољњем делу надлактице не би учествовали у овој акцији и ускладили је, рука би одскочила попут опруге на мишоловци.

● Можда нисте знали да мишићи који мајци помажу да на свет донесе дете служе само неколико пута у животу.

● Сви људи имају исти број мишића, чак и они који никада нису вежба-ли. Али, они ће се развити само уколико се редовно употребљавају. Вежбе проширују стотине хиљада њихових сићушних крвних судова и управо то доприноси бољој циркулацији крви, чврстоћи, стабилности и лепшем изгледу читавог тела, као и одржавању опште виталности.

● Тежак и прекомеран рад умара мишиће. После сваког већег напора потребан им је одмор. Знају они и да се пубуне: кад нас ухвати грч, они нам говоре да им нешто недостаје. Најчешће — со.

Д. В.

МИНИ ФОРМУЛЕ-МАКСИ УСПЕХ!

Драги читаоци

На нашој слици видите популарне књижице МИНИ ФОРМУЛЕ у природној величини.

- МИНИ ФОРМУЛЕ садрже све формуле из математике, физике и хемије.
- МИНИ ФОРМУЛЕ су универзални приручници за основце, средњошколце и студенте.

КОМПЛЕТ 60 ДИН.

НАРУЧБЕНИЦА

„ПОЛИТИКА“

Агенција ППП, 11000 Београд
Македонска бр. 35/1

Неопозиво наручујем комплет „МИНИ ФОРМУЛЕ“ у издању ПРЕС-КЛИПИНГА

Пошиљку упутите на адресу:

.....
Име и презиме наручиоца

Адреса:
(пошт. број, место, улица и број)

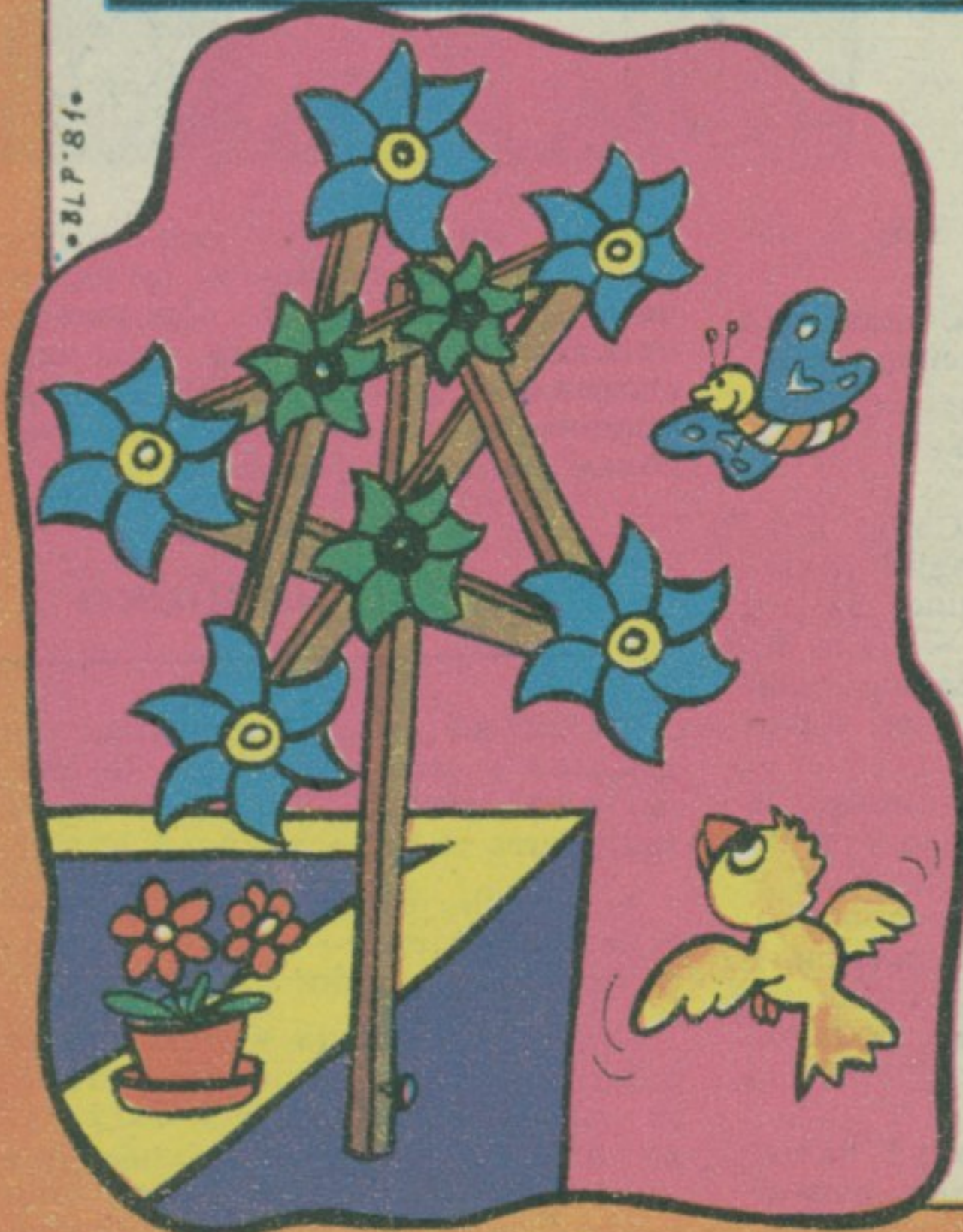
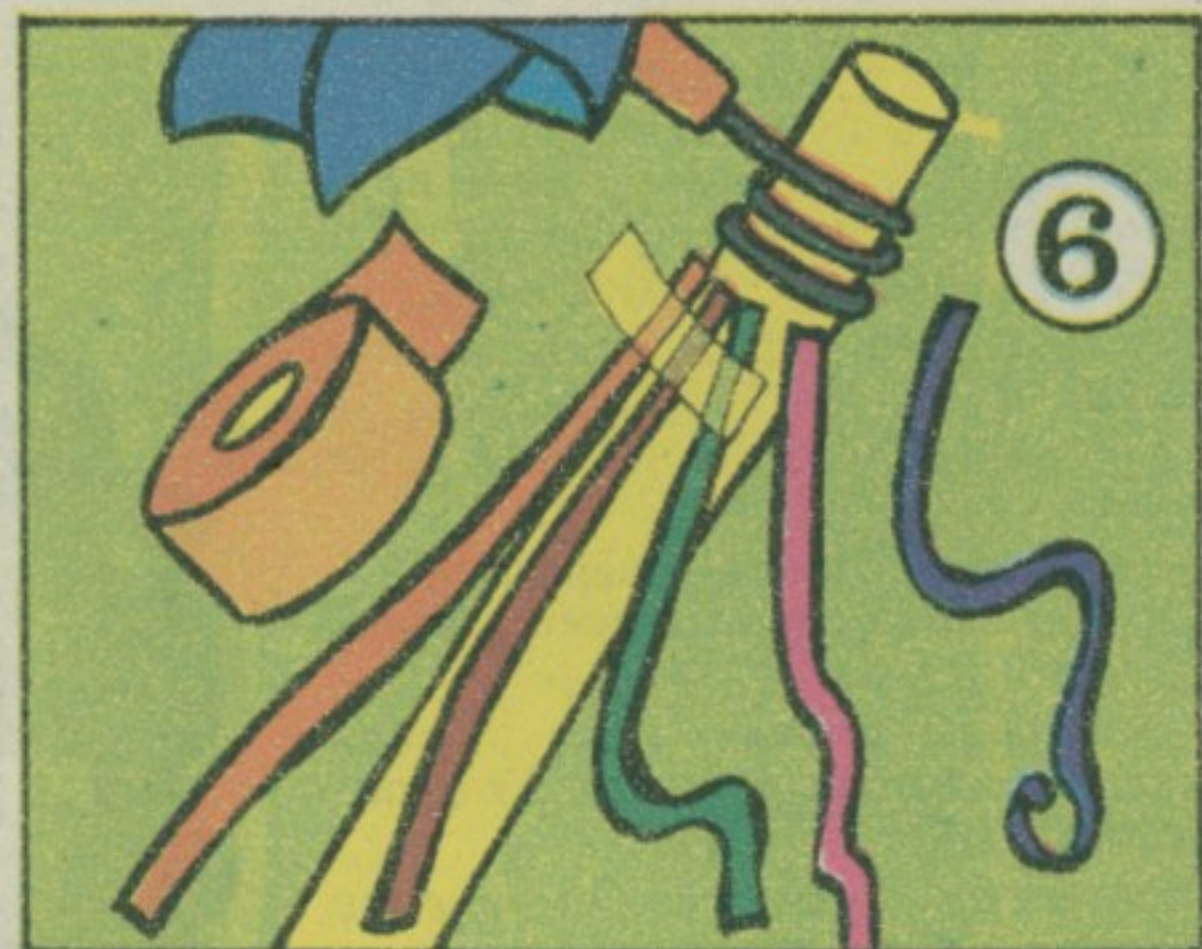
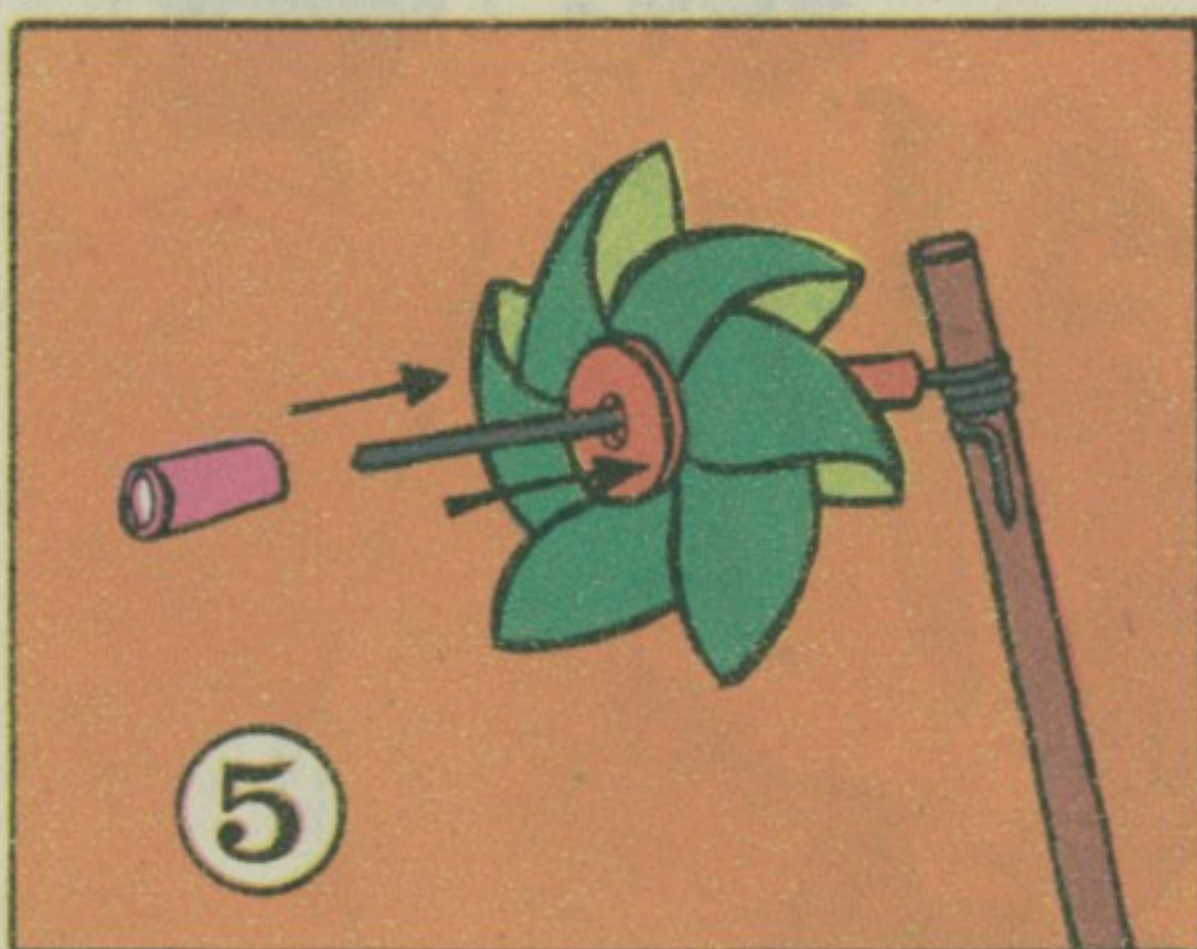
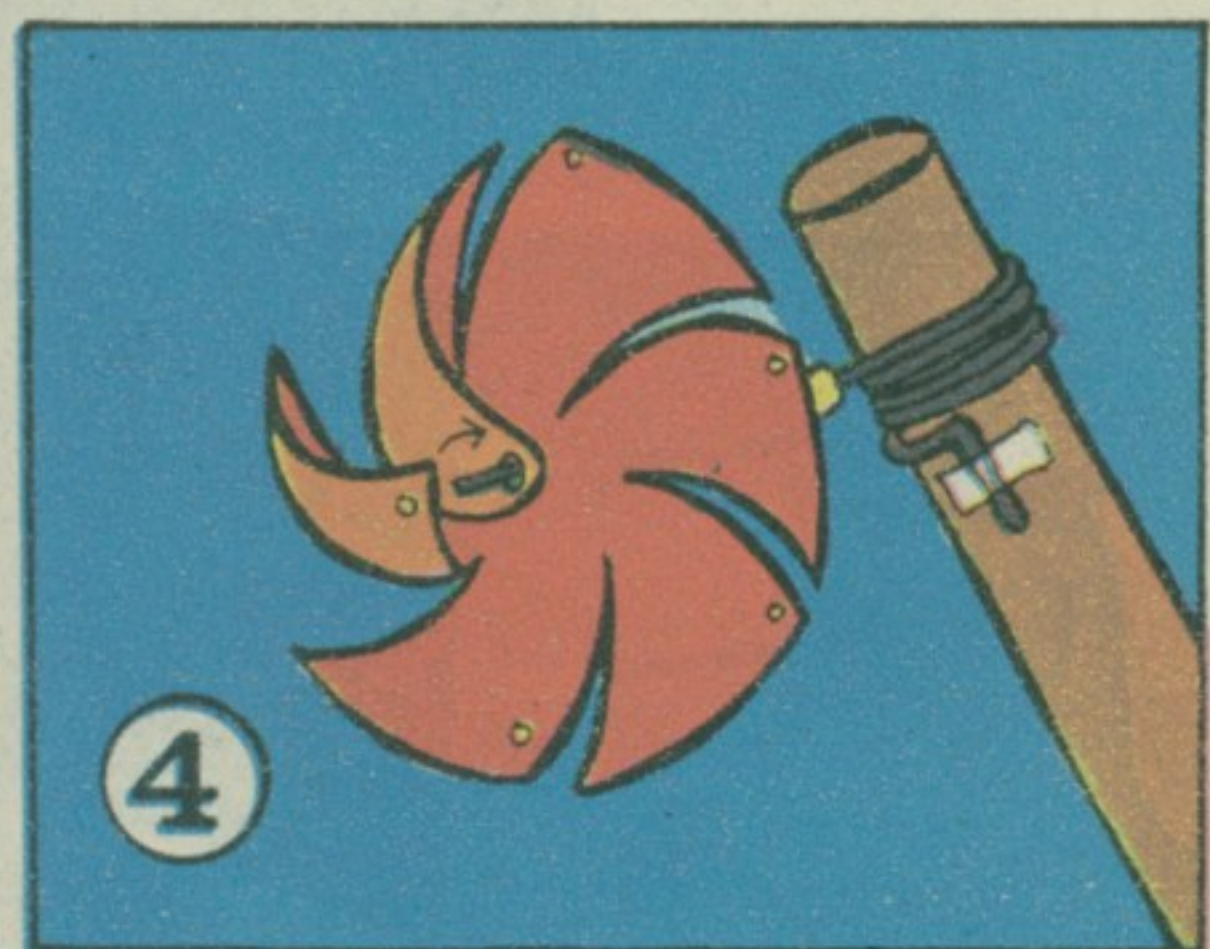
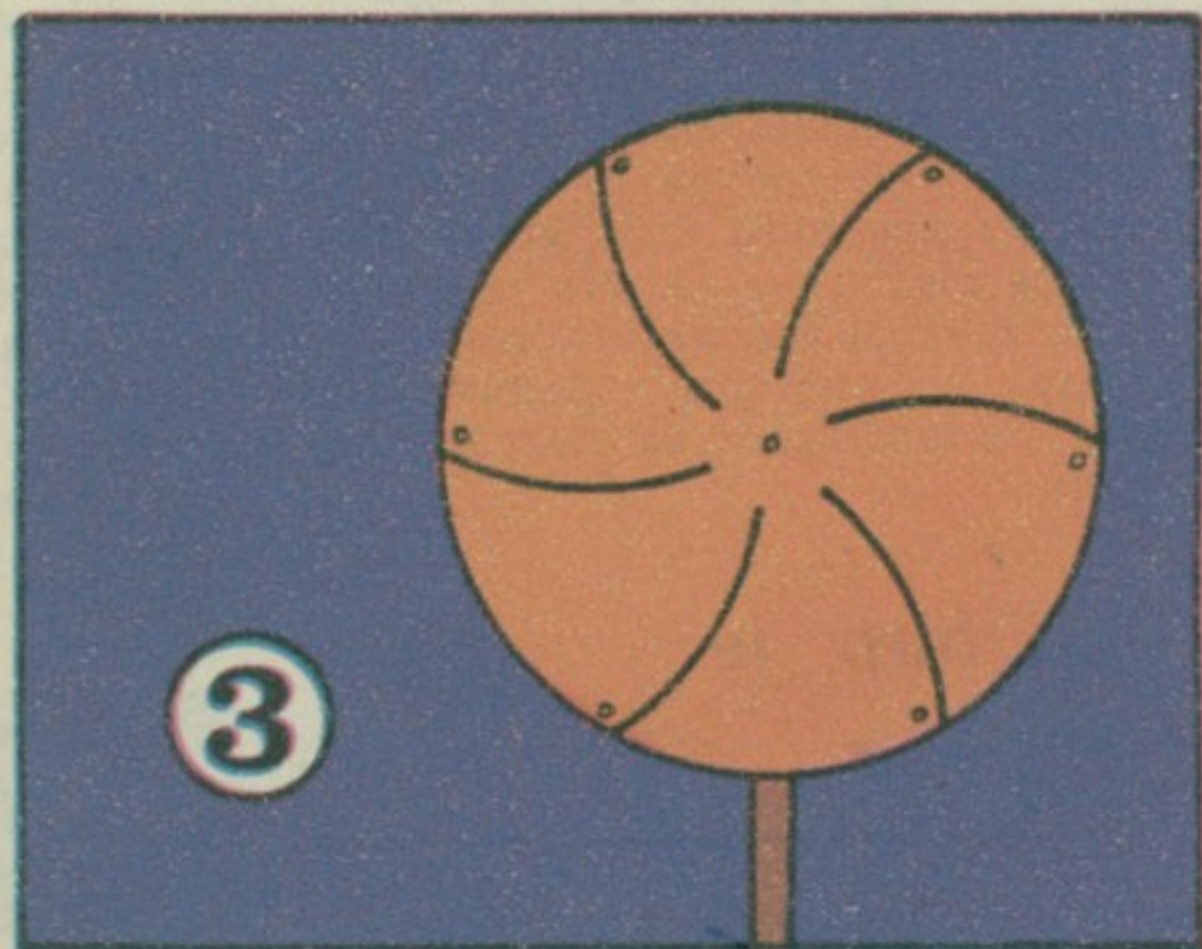
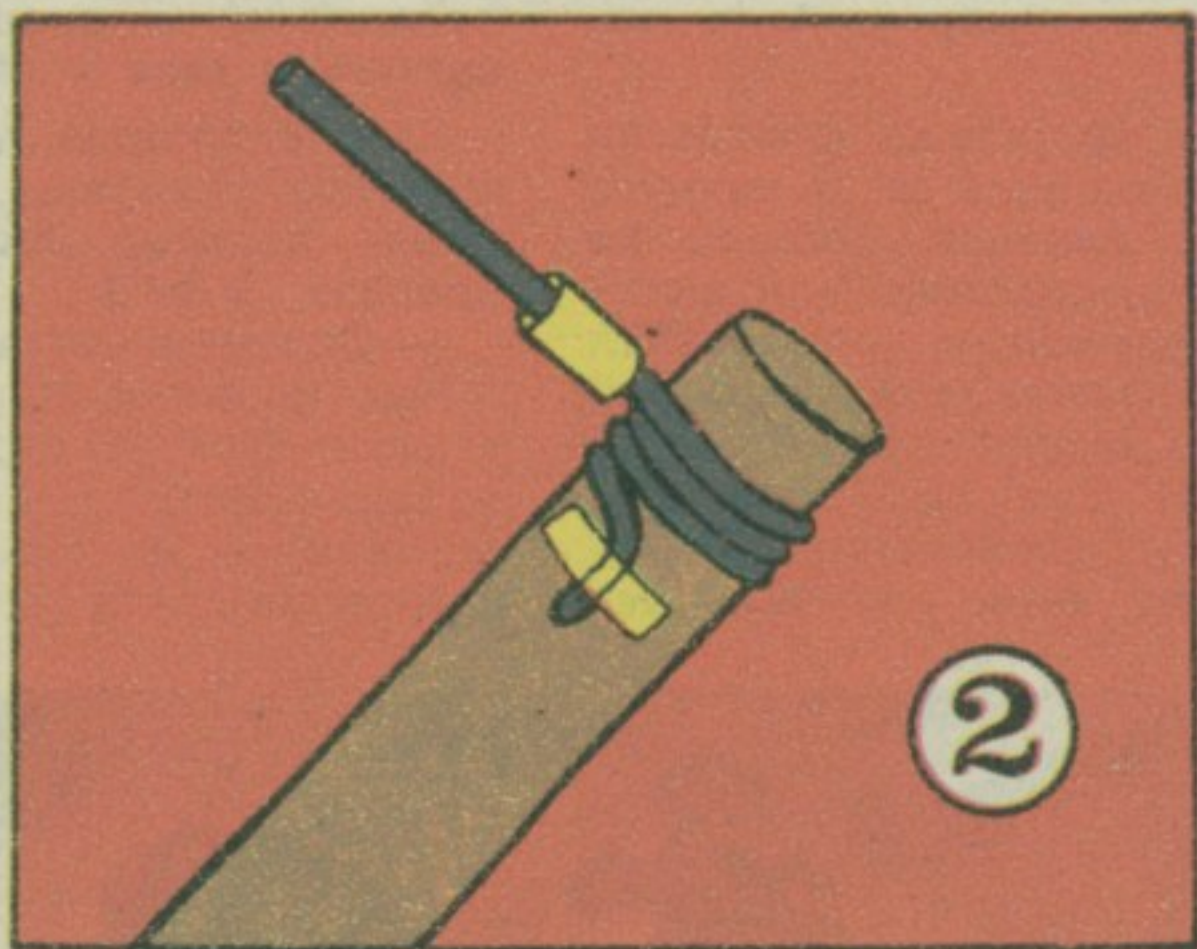
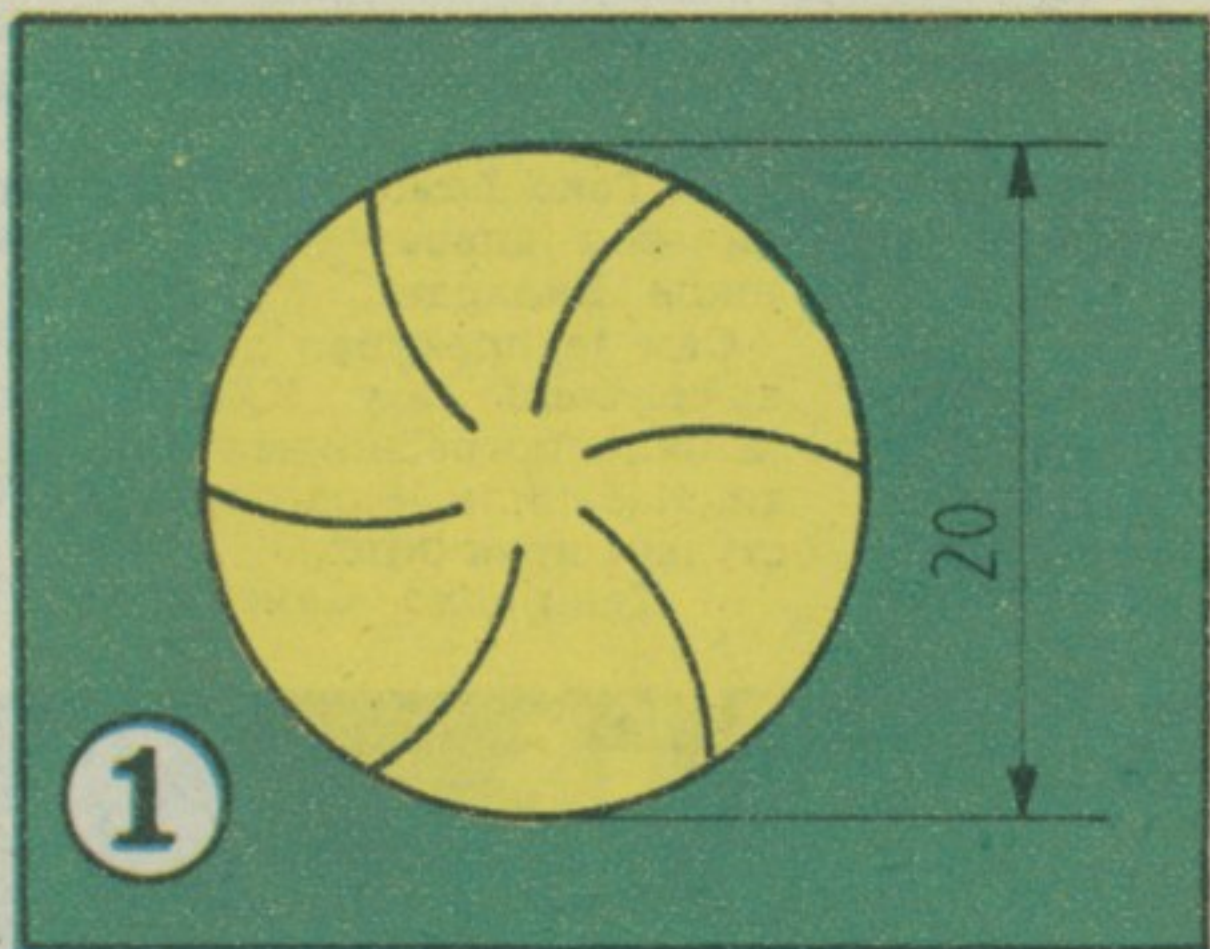
Уплатити:

а) на жиро рачун бр. 60801-603-15330 — ПРЕС-КЛИПИНГ по пријему пошиљке

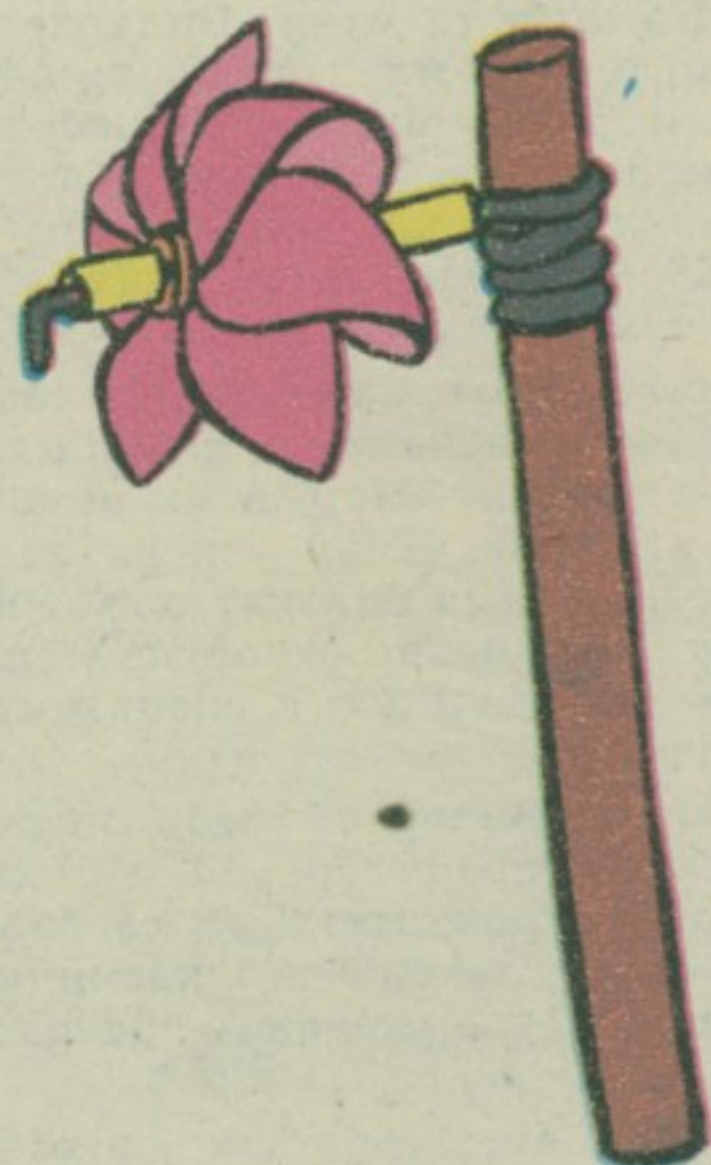
б) поужећем

У случају спора надлежан је Окружни суд у Београду.

Место и датум М П Потпис овлашћеног лица (за РО)

Исеците круг од хамера пречника 20 см и зарежите на 8 једнаких делова као на црт. 1. Дрвену дршку обмотајте неколико пута жицом коју сте претходно учврстили селотејпом, ако је мекана. На жицу затим натакните парченце сламчице (црт. 2). На кругу избушите рупе као на црт. 3 и кроз центар провучите жицу са дршком. Исечени листови се савијају и натачу на жицу (црт. 4), затим се ставља мали кружић од картона или хамера и опет парче сламчице (црт. 5). На крају се жица савије да вртешка не би спала. Око дршке се као украс селотејпом залепи низ шарених трака. Оваква вртешка врло лепо ће изгледати на свакој тераси, а ако имате стрпљења можете извести и неку компликованију фигуру као што је звезда на нашем цртежу.

Идеја за изум синула је професору Виларду Вотсону у току развода. Знао је да ће у џунгли правних смицалица извући дебљи крај, само га је тиштало што неће схватити на који је начин насамарен. Сав материјал припремио је Џенетин адвокат — професор се с тим сложио јер је ионако намеравао да да развод. Сада је почео помало да се каје.

Професор Вотсон био је доктор семантике и аутор две учене књиге о значењу и грађи речи, па ипак, није разумевао шта се догађа. Да ли ће задржати или изгубити аутомобил? Шта ће бити са кућом, штедним рачуном, псом и мачком, малом продавницом старог намештаја, сребрником, скијашком опремом, кућном библиотеком, телевизорима и свим осталим овоземаљским поседима накупљеним за двадесет пет година брака? Када би о свему томе упитао Џенетиног адвоката, добио би само још већу количину неразумљивих писама и других застрашујућих докумената.

На крају је професор Вотсон и сам узео адвоката, али резултат је било само још веће брдо папира. Видевши то Вотсон је убрзо отказао адвоката.

Три пуне бесане ноћи провео је размишљајући о својој очајној ситуацији пре него што му је синула идеја за изум. Одмах је заказао састанак са својим старим пријатељем и колегом професором Самом Скланскијем са катедре за физику.

Субар је мојућа

Био је хладан, ветровит и кишан октобарски дан. Вилард је трчећим кораком прешао растојање између паркиралишта и зграде факултета. И поред тога пењући се уз степенице осетио је да су му ноге потпуно мокре. Чинило му се да се и природа заверила против њега.

Скланскијева врата била су отворена и Вотсон је ушао. Био је сав мокар и вода му је капала на под са обола шешира.

— Здраво, Саме — рекао је. — Хвала ти што си ме примио одмах ујутро.

Стајао је ту као нека тужна усамљена биљка изникла из барице на поду.

Склански, интелигентан и врло непосредан човек, погледао га је испитивачки.

— Па, шта те мучи, Виларде — упитао је. — Узгред, знаш ли да је људски род измислио кишобране, кишне мантиле и чизме? Или си можда приступио онима што се враћају природи па се овако сједињују с елементима?

— Слушај ме, Саме, очајан сам и имам још о нечему да размишљам осим о времену. Мораш ми помоћи, и то што пре. Имам утисак да ће ме Џенет и њен адвокат опељешити ако ми неко не објасни шта значи то што пише у споразуму о разводу.

— Онда, Виларде, треба да разговараш с професором Шајстером с Правног факултета. Ја се бавим физичким законима, космичком истином, а не правним заврзламама.

— Не, Саме, није ми потребан још један правник него ти — хоћу да ми кажеш да ли је остварљива једна моја идеја.

Будући добар Вотсонов пријатељ Сам га је саслушао. У почетку се хистерично смејао, онда је највр-

Може ли се замислити да влада, пословни људи и школство престану да говоре бесмислице?

љао неколико једначина и, као да је у њима видео трачак наде, написао још неколико. Потом је осетио како га хвата узбуђење и најзад, када је Вилард скупио своје белешке, поново почео хистерично да се смеје, али овога пута из другог разлога: ствар је била могућа!

Два стара пријатеља протресла су руке и договорили се да почну с радом истог викенда. Вилард ће дати опис неопходних синтактичких трансформација и саставити речник свих потребних синонима, антонима и неправилних прелазних глагола. Сам ће употребити своје знање из електронике — направити шеме веза, наручити де-

доао: — Случајно сам већ припремио тест-проблем.

Пришао је радном столу, увукао хартију у писаћу машину и брзо откуцао:

„Течној падавини из велике висине уследила је верзија у чврстим куглицама, а процес је довршен кретањем гаса у обрнутом смеру“.

Сам је пришао машини и, с мешавином усхићења и напетости на лицу, подигао лист хартије до прореза „УЛАЗ“.

— Спреман, Виларде?

Кад је његов пријатељ климнуо главом, Сам је гурнуо хартију у прорез. Прошло је само неколико секунди и из прореза „ИЗЛАЗ“ излетео је други лист хартије. Обо-

вати прилично хомогена популација, наилазимо, поред идиосинкразијске мешавине преимућстава и недостатака који карактеришу студенте, и на огромну разноврсност субкултура из којих студенти потичу“.

— Јао, Саме, смемо ли то да убацимо у машину? Могла би да изгори!

— Тако ћемо баш и сазнати да ли наш апарат заиста функционише, Виларде.

Сам је прекуцао деканову изјаву и убацио је у „УЛАЗ“. Машини је било потребно неколико секунди. Избацила је одговор: „Сваки је студент друкчији“.

— Генијално, Саме! Тачно то је

лове и извршити сва лемљења у електронским колима.

Већ две недеље касније стајали су у Самовој лабораторији пред готовим делом. Била је то коцкаста кутија странице дугачке тачно 119 центиметара; површина јој је била глатка и чиста, с изузетком два водоравна прореза. Крај једнога је писало „УЛАЗ“, а крај другог „ИЗЛАЗ“. Апарат је био спреман за пробу.

Јасноћа маиле

— Добро, Саме, ти си га конструисао па имаш част да га први испробаш.

— Не, идеја је била твоја — ти буди први.

— Никако, Саме. Инсистирам...

— Па добро — одговорио је. Сам насмејавши се обешечаки, и

јица су га зграбили у лету и заједно прочитали:

„Прво је падала киша, онда град и на крају је вода испарила“.

— Ура! — узвикнули су углас. Апарат за дешифровање је функционисао.

— Па ово је дивно, Саме! Дивно! — узвикнуо је Вилард трагајући по својој актенташки за документима о разводу. — Сада ћу открити какав су паклени план смислили моја жена и њен адвокат!

— Чекај, Виларде — рекао је Сам стављајући пријатељу руку на раме. — Немојмо журити. Морамо још мало да га испробамо. Ево, рецимо, примерак данашњег издања универзитетског листа који доноси интервју с деканом. Слушај ово — као поручено за тест:

Чак и установама попут нашег колеџа, у којима се може очеки-

сисао. Да пробамо још нешто. ... Тако наилазимо на студенте чији су циљеви у образовању кристално јасни, и на оне чија стремљења имају сву јасноћу аморфне магле коју еманира густ облак егзистенцијалног мијазма“.

Ради и наојако

Ужурбано су ово прекуцали и убацили у машину. Убрзо је стигао њен одговор: „Неки студенти знају шта хоће, а неки не знају“.

— То ми је довољно, Саме! — рекао је Вилард. — Где су ми сад ти проклети правни папири!

Вилард је открио колико ће га развод коштати. Наравно, ипак су га насамарили, али је захваљујући апарату за дешифровање бар знао како. У ствари, то га није

много бринуло јер он и Сам очекивали су да ће добро зарадити продајом своје машине пословним организацијама, високошколским установама и влади. Језик којим се говори у те три области заиста је вапио за мало јасноће. Нека Џенет узме све. Вилард се потајно радовао што ће се отрести мачке и пса.

Препустио је Саму све пословне контакте у вези с апаратом, а кад је његов брак разведен дошао је у посету свом пријатељу пун наде и потпуно празних џепова.

— Дакле, Саме, како иде продаја? — упитао је.

Сам је отворио фиоку стола, извадио парче хартије и пружио га Виларду. Био је то чек на пет хиљада долара.

— Изволи, Виларде — твој део зараде од прва три продата апарата. Биће још.

— Знао сам! Ко је купио прве три машине — пословни људи?

Сам се насмејао.

— Све три купио је професор Шајстер с Правног факултета.

— Наравно; — Вилард се лупио по челу. — Па наш изум је и најпотребнији правницима, зар не? Колико литанија измишљају, купуваће апарат за дешифровање идућих педесет година. Дакле, шта Шајстер намерава да ради са своја три апарата?

— У ствари, Виларде, наопако си разумео. Шајстер пише некакву правну књигу и изгледа да му прва верзија рукописа не звучи довољно учено да заинтересује издаваче. Тако му је наш апарат дошао као поручен.

— Не разумем — рекао је Вилард. — Како ће наш апарат помоћи да му књига постане ученија?

Сам се са осмехом завалио у фотељу.

— Драги мој Виларде, у физици одавно постоји правило да процес који функционише у једном правцу готово увек функционисаће и у супротном.

Вилард је схватио.

— Не мислиш ваљда...

— Да, у праву си. Само сам преместио неколико жица. Сада матори Шајстер убацује просту и јасну прву верзију рукописа у „ИЗЛАЗ“, а из „УЛАЗА“ куља најнеразумљивија збрка коју можеш да замислиш. Биће то правни бестселер.

Вилард је био запрепаћен иронијом овога што је чуо. Видевши како се пријатељ избуљио у њега, Сам се насмејао.

— Посматрај то овако. Виларде: колико ће правника уопште марили за то да ли књигу разумеју или не?

Пре него што је Вилард стигао да одговори, у канцеларију је провирила Сомова секретарица.

— Извините, професоре Склански, али управо је стигло ово велико препоручено писмо из Вашингтона. Изгледа важно па сам мислила да би требало одмах да вам га претам.

— Хвала, Сузан.

Ујобор

Кад је секретарица изишла, Сам је отворио писмо и прелетео га погледом. Једва приметно се намрштио.

— Чуј, ово, Виларде. Писмо је од Врховног правног референта Одељења за одбрамбена истражи-

вања и изградњу у Пентагону. Сећаш ли се да сам им писао у вези с апаратом истичући да би помоћу њега могли да „дешифрују“ хиљаде предлога пројеката које сваке године добијају од индустрије?

Затим је почео да чита:

„У одговору на Ваш допис од 28. октобра закључујемо, после анализе општих импликација у вези с апаратом за дешифровање у његовом садашњем и свим будућим облицима, да он не јемчи својим проналазачима идеалну корист, материјалну или другу, у смислу финансијске и економске добити и научног угледа. Пристајемо проналазача да приме и трајно, односно, доживотно уживају стипендију у износу од 1.000.000 (словима: једног милиона) долара годишње аутоматски подразумева и поковавање, у случају прекршаја, Закону о војним тајнама из 1947. године. Део 12. Параграф 19.321 (види приложен текст). Овај документ, враћен са потписима горе поменутих проналазача, представља пуноважан уговор“.

Сам је спустио писмо на сто и почео да добује прстима по његовој дебелој плочи.

— Па, Виларде, шта мислиш о овоме?

Одсутно је прелистао педесет три танке стране текста без проредка које су представљале Закон о војним тајнама из 1947. године.

— Да кажем истину, Виларде — наставио је — чини ми се да су се та копица уплашила од нашег апарата. Разумеш, ако војска може да га употреби да би прозрела компаније које желе да је искористе својим пројектима, онда и индустрија може да га употреби да прозре све владине лажи. Обе стране морале би престати да говоре бесмислице! Можеш ли то да замислиш?

— Чуј, Саме, најбоље је да пропустимо све ово кроз апарат. Наш прототип је још у твојој лабораторији, зар не?

— Тако је, Виларде. Хајдемо.

Неколико минута касније „УЛАЗ“ је прогутало писмо из Пентагона. Потом је уследио и приложени Закон о војним тајнама из 1947. године. Прочла су читава четрдесет три секунда пре него што је апарат обавио задатак. Дубоко у његовој утроби неколико транзистора опасно се угрејало, један појачавач затреперио је од повраћаја струје, а зупчаници преносног механизма умало нису изгубили неколико зубаца од силног трења. Ипак, операција је добро прошла и апарат је избацио следећи одговор:

„Ако потпишете уговор и заборавите да сте икада чули за апарат за дешифровање, добијаћете доживотно милион долара годишње. Ако не потпишете, страће вас у бајбокс а кључ бацити“.

Сам Склански повукао се из просвете, живи на Хавајима и пише једну стручну књигу. Вилард Вотсон такође више не предаје и у међувремену се поново оженио. Једном годишње два пријатеља састану се у Сан Франциску да поделе милион долара, попију по пиће код „Рибарске луке“ и провозају се жичаром.

Узгред, Сам је био у праву: књига старог Шајстера постала је бестселер.

укрштене речи

ДУНАВ ПРОТИЧЕ КРОЗ...

Друга по величини река у Европи, после Волге, Дунав извире у Шварцвалду и на свом путу дугом 2.860 километара, пролазећи кроз осам држава — њихова имена потребно је уписати у за то већ одређене квадратиће — улива се делтом површине 4.000 km², са три рукава: Килија, Сулина и св. Ђорђе, у Црно море. Срећна пловидба, мали и велики капетани!

АВТОР ВЕ- ТАК	КРИК ОТРА- ХА	ПРАЗ У ЕРИТРЕ- ЈИ	2	ЈЕДНО ОД ИМЕ- НА ФИ- ТОВА СЕНЕ	3,14...	РУСКА ПЛИНИ- ПНА	ДОСЕР, ДОМЕТ, ДИТЗА- ПАЗОН	ЗНАК ЗА УПРЕ- НИК
СТО- ВЕЧНА- КИ ША- ХИСТ	в	а	а	а	а	а	а	а
3	р	у	и	у	и	и	а	а
а	и	а	а	а	а	а	а	а
ИВРОСТ- КА ТОР- БА	с	и	а	а	а	а	а	а
МАШИ- НА	а	а	а	а	а	а	а	а
РЕКА У АРМЕ- НИЈИ	а	а	а	а	а	а	а	а
с	и	а	а	а	а	а	а	а
ЗИМС- КИ СПОРТ	5	а	а	а	а	а	а	а
ТРУ- ПАН, ГРЕ- ДА	а	а	а	а	а	а	а	а
ЗНАК ЗА УРАН	а	а	а	а	а	а	а	а
ДЖА- ВА У ЈУЖНОЈ АМЕРИ- ЦИ	а	а	а	а	а	а	а	а
а	а	а	а	а	а	а	а	а
ПЕТ, ПАХ "РАДИ- ОС"	а	а	а	а	а	а	а	а
7	а	а	а	а	а	а	а	а
ПРЕВОЗ- НО СРЕД- СТВО	а	а	а	а	а	а	а	а
а	а	а	а	а	а	а	а	а
СУВИ- ШАН ТЕ- РЕТ	а	а	а	а	а	а	а	а
ОПАС- ОБЈА- ВА	а	а	а	а	а	а	а	а
8	а	а	а	а	а	а	а	а

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Мрамораст, Родос, лук, Ежен, мада, жв, Гламоч, ња, о, тов, начелно, њш, чарке, рат, да, БЕОЧАЊА, пи, Н, шал, осје, КА, и чауш, р, ил, Ним, бич, и, Ил, кавез, жохар, пет, И, Ита Рина, вето, Афин, А.Л. ДУЖИЦА, цигара, ак.

ЧУВАРИ НАШЕГ НЕБА

За најуспешnije цртеже ученика основних школа проглашени су радови: Светлана Јешкић, уч. IV/2 Основне школе „Владимир Назор“ из Зрењанина, Јелене Стојиљковић, уч. III/2 Основне школе „Јанко Веселиновић“ из Шапца и Љиљане Крстић, ученице VIII/6 разреда из Суботице.

15 награда у књигама добили су: Основна школа „Владимир Назор“, IV/2 одељење Зрењанин, Основна школа „Никола Тесла“, III/1 одељење Прибојска Бања, Прибој н/Л, Основна школа „Соња Маринковић“, одељење II/3, Земун, Жељка Димитријевић, VI/2, 12. септембра 44. Бајина Башта, Крамар Андреја, II/6, Добојска 33, Цеље, Елеснора Берта, I/д, Петра Горчића 48/а, Сента, Јелена Стоисављевић, III/2, Карађорђева 48, Шабац, Светлана Јешкић, IV/2, О. Ш. „Вл. Назор“, Зрењанин, Љиљана Крстић, VIII/6, Беле Бартока 33, Суботица, Софија Кастрати, VII/3, В. Бетковића 8, Косовска Митровица, Мирко Павловић, V/2 Вука Караџића 105/1, Обреновац, Тајана Момић, VIII/3, С. Ковачевића 2/6, Пирот, Весна Мијатовић, VIII/д, Радних котера 66, Биоград н/м, Срђан Трандафиловић, VII/ц, вј. 6. ударног корпуса 1, Осијек и Дајана Пантелић, VIII/1, Буда Давидовића 4, Обреновац.

Остале награде добили су: 12 заставица и значака ВСЈ: Слађана Пејовић, III/1, О.ш. „Никола Тесла“, Прибојска Бања, Горан Прибојевић, II/3, О.ш. „Соња Маринковић“, Земун, Слободан Мишић, VIII/4, В. Караџића 6/а, Пирот, Милош Пантелић, II/3, Студентска 14, Н. Београд, Драгана Данић, IV/2, О.ш. „В. Назор“, Зрењанин, Фахире Мухић, VI/1, ЈНА III, Бијељина, Гордана Стржињкић, VIII/а, Станојевићева 5, Нови Сад, Климент Ковачевић, VI/г, Крсте Мисирков 56, Београд, Јанез Свобљак, VIII/ц, Подреча 89, Мачвице, Љубиша Стојановић, VIII/9, Граховачка 16, Ниш, Наташа Новаковић, V/1, С. Ковачевића 1/13, Бела Паланка и Данијел Терзин, VIII/1, Младе Босне 32, Београд.

Наградна игра „ЧУВАРИ НАШЕГ НЕБА“ завршена је 5. јуна. У редакцију је стигло преко шест стотина цртежа које су послали ученици основних школа из целе земље. Велико интересовање показали су и њихови старији другови — средњошколци који су одговарали на питања из нашег ваздухопловства. Жири организатора радио је у саставу: потпуковник Ђорђе Пејчиновић, представник Команде ратног ваздухопловства и ПВО, Градмир Ранчин, представник ВСЈ, Александар Мартиновић, ликовно-графички уредник „Политикиног забавника“, Ненад Милићевић, илустратор листа „Здраво-интерају“ и Зоран Петковић, илустратор „Политикиног забавника“.

10 комплета значака ЈРВ: Милош Носковић, II/3, О.ш. „С. Маринковић“, Земун, Ђорђе Петровић, I/1, Капетана Коче 35/II, Светозарево, Горан Радмановић, VIII/1, Ивана Кридеља 30, Сарајево, Нела Влаховић, V/6, И. Л. Рибара 24, Сремска Каменица, Драгомир Поповић, VI/3, М. Тита 63, Параћин, Драган Стевановић, VIII/3, Саве Вукелића 1, Ријека, Милош Пузић, III/2, Карађорђева 48, Шабац, Бојан Карадаревић, VIII/2, Косте Радина 6, Младеновац, Дуња Милић, VIII/6, Бачванска 16, Сомбор и Светозар Смиљански, IV/2, О.ш. „В. Назор“, Зрењанин.

10 мајица „Забавничких“ издања: Снежана Грчић, IV/2, О.ш. „В. Назор“, Зрењанин, Милош Старић, VII/ц, Виде Прегар 18, Љубљана, Елизабета Баковска, В. Ј. Христовски Грозд 2/4, Битољ, Дарко Жебић, VI/5, Б. Радичевића 26, Шид, Вилија Станковић, IV/д, В. Бубња 55/13, Нови Загреб, Амра Селесковић, В/д, Н. фронта 36, Тузла, Драги Стајић, VI/2, Адема Буђе 250, Сарајево, Андреј Војичић, I/1, О. Жуланчића 22/4, Н. Београд, Гордана Митровић, VIII/4, Копачићка 22, Крагујевац и Славиша Ранђеловић, VII/1, Црно-клинито.

10 значака „Забавничких“ издања: Предраг Мијаиловић, V/4, Саве Ковачевића 58/97, Титоград, Александар Лукић, VII/2, Дринчићева 19, Београд, Невен Пољак, VIII/ц, Вежњићева 4, Загреб, Милош Јакшић, IV/4, Грамшијева 6, Н. Београд, Ирена Вртачић, VII/ц, Каптељ-Клеменова 19, Мосте Поље, Бобан Петковић, VII/2, Омладинских бригада 4/35.

Н. Београд, Грегор Брањик, VI/6, Градничка 125, Радовљина, Сања Роквић, VI/а, Ц. Бијелића 45, Босанска Градишка, Небојша Булатовић, VI/3, Рибарска 66, Теслић и Мајда Галун, VI/а, Грдина 32, Стоперце.

Ученици средњих школа добили су следеће награде:

Церкље, на Пети слет ваздухопловног подмлатка одлазе: Зоран Миласевић, 4. јула Б-2, 8, Титоград, Бранко Миљковић, Вељка Влаковић 4, Брежница, Зоран Станојчић, Косте Новаковић 22/1-3, Скопље, Мијаиловић Тајана, М. Пијаде 48/38, Мостар, Сања Панчић, М. Тита 11/5, Госпођинац, Анкица Иванишевић, Нова вес 39-а/III, Загреб, Ивица Антић, Рајчићева 32, Ниш и Бериша Бујар, село Горњи Среоц, Дечане.

15 награда у књигама добили су: Гордана Антић, Бул. Лењина 82, Ниш, Драган Ж. Девић, Саве Маноловића 39, Лозовик, Слободан Виденовић, 13, пролетерске 72, Лазаревац, Миладин Радосавовић, Мариборска 155/11, Светозарево, Љиљана Мишић, С. Маџуре 22-а/IV, Задар, Снежана Ђорђевић, Босанска 49/III-13, Титово Ужиче, Небојша Јеремић, Васа Албанца 11/1, Ниш, Драган М. Девић, Београдска 98/5, Лозовик, Ивица Троскот, Иве Маринковића 1/15, Задар, Миљенко Куртовић, Добросићева 26, Загреб, Зоран Радовић, Прилаз ослобођења 6/А, Задар, Слободан Вашић, Скопска 27, Шибеник, Слободан Ђурђевић, Првомајски булевар А-8, Сомбор, Миливоје Глигоријевић, војна гимназија, ВП 6330/40, Даниловград и Ал-

ТАЧНИ ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА

1. Дан ЈРВ и ПВО је 21. мај.
2. Фрањо Клуз, Руди Чајавец и Милутин Јазбец су маја 1942. године прешли на слободну територију.
3. Наша и савезничка авијација су у току НОБ-а користили аеродроме: Међувође, Ливно, Гламоч, Медено поље, Залужани, затим код: Диваца, Бојника, Косанчића, Миросавца, Сокобање, Крагујевца, Пожареваца, Ниша, Зрза, Скопља, Никшића, Доње Брезне, Надлеска, Отока, Краснице, Дарувара, Сиња, Земуника, Пркоса, Удбине, Воћина, Грабовнице, Осмака, Санског Моста, Бугојна, Купреса, Гацког, Тичева, Шековића, Залужана, Рајловца, Мостара, Чемернице, Доњег Селишта, Маје, Топуског, Бераца, Његувође, Сукова, Лознице, Беле Цркве, Крагујевца, Земун, Руме, Великих Радинаца, Шапца, Госпођинаца, Бачког Брестовца, Купусине, Темериша, Надаља, Новог Сада, Лаћарка, Крњешеваца, Панчева, Никшића, Кленка и на Вису.
4. Народни хероји ваздухопловци: Виктор Бубањ, Фрањо Клуз, Руди Чајавец, Вишко Антић.

- Стане Боднар, Драгутин Ђорђевић, Божа Лазаревић, Радоје Љубичић, Петар Радовић, Раде Башић, Живан Марковић, Стојан Манић, Марко Милованић, Радислав Радисављевић, Момчило Стојановић, Петар Шкундрић, Славољуб Вуксановић.
5. Фрањо Клуз је погинуо 14. 9. 1944. код Омиша.
 6. Ваздухопловна ескадрила при Врховном штабу је формирана на острву Вису.
 7. Мајор Милета Протић погинуо је 19. 12. 1944. код Жепча.
 8. Доживотни покровитељ ВСЈ је био друг Тито.
 9. Галеб, Зоља, Стршљен, Пионир, Соко, Јастреб, Орао, G-2А, TJ-1.
 10. Ваздухопловна спортска организација која окупља младе зове се Ваздухопловни савез Југославије.
 11. Справа која прати и открива азионе зове се радар.
 12. Ваздухопловна манифестација зове се аеромитинг.
 13. Летелица која нема свој погон зове се једрилица.
 14. Летелица која се у ваздуху одржава помоћу топлот ваздуха или хелијума зове се балон.
 15. Врста надобрана у облику правоугаоника зове се крило.

Берт Калочај, војна школа ВП 3395-III-3 Рајловац.

12 заставица ВСЈ: Златко Биртић, Д. Обрадовића 2, Осијек, Бездер Зденко, Шимунска 80, Загреб, Мирко Петелиншек, Челебићка 3, Раковица, Београд, Мирјана Перовић, М. Јевросиме 15, Београд, Ђорђе Папачек, С. Марковића 4, Ниш, Александар Никитовић, Ј. Гагарина 100/18, Н. Београд, Драгица Ђурђевић, Мариборска 120/11-Ф-3, Светозарево, Слободан Виденовић, 13, пролетерске 72, Лазаревац, Моница Варковић, Варешка 49, Раковица, Београд, Гроздана Петровић, Рамиза Садикова 86, Нови Београд, Петар Перовић, Милана Ракића 12/II, Београд и Ђорђе Жикић, Учитељска 62/VII, Београд.

10 мајица са именима „Забавничких“ листова: Мирослав Пиљановић, Ђуријска 3, Добој, Емилија Јовановић, Солунских ратника 29, Краљево, Владимир Гремлински, Пере Бетковића 48/1, Београд,

Маја Неловић, Пријездина 16/16, Ниш, Јасенко Адајлић, Народних хероја 20, Никшић, Горан Цвијановић, Ј. Гагарина 102/17, Н. Београд, Зоран Милосављевић, Нушићева 4, Смедерско, Рената Градишчај, Комболова 11, Загреб, Биљана Петковска, Окт. револуције 4, Тузла и Божа Мараш, Балшића 1, Титоград.

10 комплета значака ЈРВ и ПВО: Мирослав Пиљановић, Ђуријска 3, Добој, Нада Манчевић, Ангелна Оценек 17, Љубљана, Сања Радишић, Матије Гупца 13, Рума, Дубравка Невјестић, Грозд 7/ц, Травник, Марија Семец, Будина 63, Птуј, Борис Родић, Вртларска 59, Земун, Сања Павков, Бул. 23. октобра 11, Нови Сад, Славен Марић, Ф. Прешерна 48, Ријека, Светлана Ковачевић, Блатине 37, Слит и Александар Винић, Загребског одреда 7, Крапина.

Честитамо добитницима, а награде ускоро стижу поштом.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

ПАСТИРИ У УЛОЗИ ВОДИЧА

Писала сам ти већ једном али ти још ниси објавио моје писмо. Надам се да ћу овог пута бити боље среће и да ћу најзад сазнати нешто више о Бохињу. Знам да ово моје писмо није баш од неког општег значаја али те ипак молим да ми одговориш.

Читатељка из Симићева

Бохињом се назива планински крај усред Јулијских Алпа. У ужем смислу, Бохињ обухвата пространу котлину уз горњи ток Саве Бохињке. На западној страни Бохињ се завршава полукружном стеном Комарчом од чијег се подножја па до Бохињског језера, у дужини од 4 километра, протеже највиши део Бохињске долине. На

источном крају Бохињског језера долина се дели на два дела: Горњу долину која се налази на надморској висини од 540 до 615 метара и Доњу долину на висини од 510 до 520 метара.

Од Бохињске Бистрице до Сотеске пружа се најнижи део Бохиња: ту је котлина дугачка око 20 а ширина око 5 километара. Геолошка истраживања вршена у Бохињу указују на то да је котлина веома стара (пронађени су олигоценски и морски седименти) и да се до ње у олигоцену вероватно пружао морски залив. Мора у Бохињу наравно више нема они је зато он и данас веома значајно хидрографско сре-

диште у које се сливају воде из великог дела Јулијских Алпа.

Бохињ је један од најкарактеристичнијих словеначких планинских крајева: зиме су веома јаке са оштрим мразевима а магле, поготовоу на прелазу лета и јесени, веома честе. Лето на дну котлине одликује се доста топлим данима и прилично свежим ноћима.

Име Бохињ је веома старо и највероватније је илирског порекла. Њега су прихватила и словеначка племена која су се приликом сеоба Словена на југ настанила у овим крајевима. У историјским записима име Бохињ се први пут спомиње око 1070. у вези с бриксенском бискупијом која је 1011. добила од цара Хенрика II на поклон посед између две Саве. У 13. веку међу словеначки живаљ на Бохињу стигли су немачки колонисти. Све до 1890. када је пожар уништио фабричку зграду у Бистрици, привреда Бохиња углавном је почивала на производњи железач Међутим, тада су се становници котлине „преоријентисали“ и окренули планинском сточарству. С изградњом бохињске железнице 1906. године, у Бохињу се развија нова привредна грана — туризам. Занимљиво је да је он своје зачетке имао још у 18. веку када су пастири водили прве туристе на Покљуку и Триглав.

У току НОБ-а Бохињ је одиграо веома важну улогу: 15. децембра 1941. овде је, у сарадњи са Покључком четом, подигао устанак Томаж Годец. Окупивши се у селу Корпизник устаници су уништили телефонске везе и напали немачку јединицу стационирану у селу Номењ. Због устанка у Горњој долини Саве Немци су морали да повуку све мање јединице из овог краја.

За време офанзиве 31. дивизије у мају 1944. Градничкова бригада уништила је немачко упориште у Средњој васи и тако ослободила целу бохињску долину. Ослобођени Бохињ је све до краја рата бранио јесеничко-бохињски одред.

ИЗНЕВЕРЕНА ОЧЕКИВАЊА

Твој сам редовити читатељ још из основне школе. Цијели „Забавник“, осим фантастичне приче, прочитам од прве до последње странице. Моји укућани исто тако. Сада ти се јављам поводом писма Златка Грдашића из Карловца које сте објавили под насловом „За колекционаре“. Он у том писму каже: „Недавно сам прочитао како неки читалац пита да ли је истина да ће, ако пошаље 1 разгледницу и 6 писама пријатељима, добити разгледнице из свих крајева земље.

Желмо бих да кажем да је то тачно. Наиме, мој млађи брат је исто тако чуо за ту игру и пожелио да и он учествује. Послао је писма својим пријатељима. Увјерен сам да ће се још поприлично начекати. Овим писмом сам желио дати на знање читаоцима „Политикиног забавника“ да не дају узалуд новац за писма и марке. Толико о томе. А сао бих те још молио да ми кажеш да ли је тачно да су Бугари народ угро-финског поријекла и у којој земљи се налази Поволожје одакле су дошли?

Читалац из Загреб

Бугари су најисточнији јужно-словенски народ. Име су добили по татарском народу који је на Балкан стигао с Волге и покорио Словене који су се ту населили основа своју државу. Поволожје је долина реке Волге и налази се у СССР.

ИМЕ НИЈЕ САЧУВАНО

Молим те да ми одговориш ко је измислио звоно?

Беодан Мирић,
Братства-Јединства 22
Илијаш

Звоно, шупље тело купастог облика, већином направљено од метала налази се у употреби и код примитивних и код високоразвијених цивилизација. Некад је служило у магичне и културне сврхе. Касније је добило још једну функцију: сигналну. Једно најстаријих познатих звона потиче из вавилонског града Ниниве, подигнуто пре око 4 хиљаде година. Име његовог проналазача није сачувано.

ПРЕГОВОРИ СУ У ТОКУ

Молим те да ми одговориш зашто се у „Забавнику“ не појављују јунаци Семијеве дружине, Флаш Гордон и Мандрак?

Мирослав,

Уколико разговори са америчком компанијом „Кинг фичерз“, тренутно су у току, буду повољно завршени, стрипови које помињеш појавиће се у „Забавнику“ крајем ове или почетком следеће године.

МАСТИЛО, ТИНТА И ЦРНИЛО

Молио бих те да ми одговориш од чега се прави мастило.

Орце Арсовски,
Скопље

Мастило — тинта или црнило — користи се већ вексима за писање помоћу пера. У почетку је то, знамо већ, било гущје или

слично перо, док се данас мастило за писање углавном користи као „погонско гориво“ налив-пера. Најстарије, доскора и највише употребљавано, мастило је такозвано железногалусно мастило, у ствари кисела водена отопина ганина, галне киселине и железног сулфата. Писање овом врстом мастила заснивало се на чињеници да гална киселина са железним солима у неутралној средини и у присуству кисеоника даје нетопљив талог. Будући да је отопина галне киселине и железне соли готово безбојна, а после писања њоме треба да прође извесно време пре него што се образује црни талог, отопини се додаје и модра боја да би рукопис одмах био видљив. Међутим, за разноразна шифрована писма у прошлости је, вроватно и данас, употребљавано и такозвано невидљиво мастило које је постојало видљиво тек после, рецимо, грејања.

И мастило је данас унапредовало, односно процес добијања. Да би се напојило жедно налив-перо користе се водени раствори погодних синтетичких органских бојених материјала са додатком глицерина, алкохола итд.

ТРИ ЗНАЧЕЊА

Најљепше те молимо да нам одговориш шта значи ријеч хетерономија?

Сабахета и Леила Малукић,
Сарајево

Хетерономија је реч грчког порекла а значи зависност од туђих закона. У филозофији се користи као термин за несамосталност човечјег разума и воље. У зоологији хетерономија означава особину виших бића код којих телесни чланци нису међу собом једнаки већ се стапају и граде телесне области као што су на пример глава, врат, трбух, груди, итд.

ЈАВИ СЕ САВЕЗУ

Имам 15 година и већ одавно желим да се бавим падобранством, па те стога молим да ми кажеш да ли у Сарајеву дјелује неки такав клуб и гдје се налази?

С. К.

Сарајево

Најбоље је да се обратиш Ваздухопловном савезу БиХ, Шаломе Албахарија 1 у Сарајеву. Телефон Савеза је 23-512 и 23-513. Све што те интересује сазнаћеш тамо.

НА МОПЕД СА 14 ГОДИНА

Имам тринаест година и волим да се возим на мопеду, али немам дозволу да излазим у јавни саобраћај. Интересује ме са колико година може да се полаже испит за мотор „томос електроник 3 m²“ и да ли бих, ако се учланам у ауто-мото савез, могао раније да полажем испит.

Ервин Крајтер,
Добој

У Социјалистичкој Републици Босни и Херцеговини право управљања мопедима имају лица са навршених 14 година старости и потврдом о познавању саобраћајних прописа. Исто важи и за чланове АМСЈ и АМС Босне и Херцеговине.

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Криминалистички техничар је рекао инспектору да приликом прегледа благајникове одеће није наишао на трагове вршења физиолошких потреба.

У ДИНАРИМА И МАРКАМА

Хтио бих да знам колика је максимална брзина, снага и цијена фолксвагена голф, широко и пасат? Исто то интересује ме и за форд капри, ситроен GS, заставу 1300 (специјал), заставу 1500 (фиат), заставу 125 PZ, полонез 1500 и BMW 316 и BMW M 1. Витомир Нишавић, Бијело Поље

Марка	Снага	Максимална брзина	Цена
фолксваген голф	44 KW	150 km/h	209 000 дин.
фолксваген широко	44—81 KW	154—185 km/h	14 145 20 240 DM
фолксваген пасат	37—81 KW	142—184 km/h	12 850 — 18 340 DM
форд капри	66—101 KW	173—200 km/h	13 930 — 22 995 DM
ситроен GS	42—48 KW	150—158 km/h	13 930 — 15 730 DM
застава 125 PZ	55 KW	145 km/h	134 980 дин.
полонез 1500	55 KW	155 km/h	195 440 дин.
BMW 316	66 KW	163 km/h	16 850 DM
BMW M 1	204 KW	262 km/h	113 000 DM

Модел застара 1300 и застара 1500 се више не производе. Динарске цене (у тренутку кад овај број буде изишао из штампе оне ће можда већ бити примењене) важе за домаће а цене у маркама за западнонемачко тржиште.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Молим читаоце Забавника да ми помогну: недостаје ми Забавник број 1518 да бих комплетирао све досад изишле бројеве. Сандра Харак, 41000 Загреб, Држићева 816

Сакупљам значке, привеске и разгледнице. Заузврат, нудим салвете и размјену разгледница. Дубравка Паулић, 54400 Баково, И. Мажуранића 25

Продајем цијелу серију стрипова „Алан Форд“ изврсно очувану. Цијена по договору. Марио Богади, 42240 Иванец, Гајева 12

Продајем комплете Забавника од броја 1429 до броја 1528. Цена 600 динара. Александар Вујић, 11000 Београд, Курсулина 12

Имам око сто старијих бројева Забавника добро очуваних. Међутим, немам услова да их чувам и желим да их продам или заменим. Борче Цепенски, 97310 Ресен, Славејко Арсов 23

Желео бих размењивати поштанске марке Југославије и осталих земаља. У обзир долази размена од мајмање пет маркица. Драган Јаглица, 11070 Нови Београд, Јурија Гагарина 158/19

За постер Генерације 5 шаљем пет значака, две стране разгледнице, три салвете и један стрип. Невенка Прелевић, 18000 Ниш, Драгише Мишовића 46

За значке мијењам следеће: радио-касетофон „енглеберт“, нов јапански блиц, 600 разгледница, 500 страних маркица, 30 привјесака, неколико књига, велику заставу Партизана и друге значке. Хасан Фазлибеговић, 78250 Бугојно, Јагличка 66

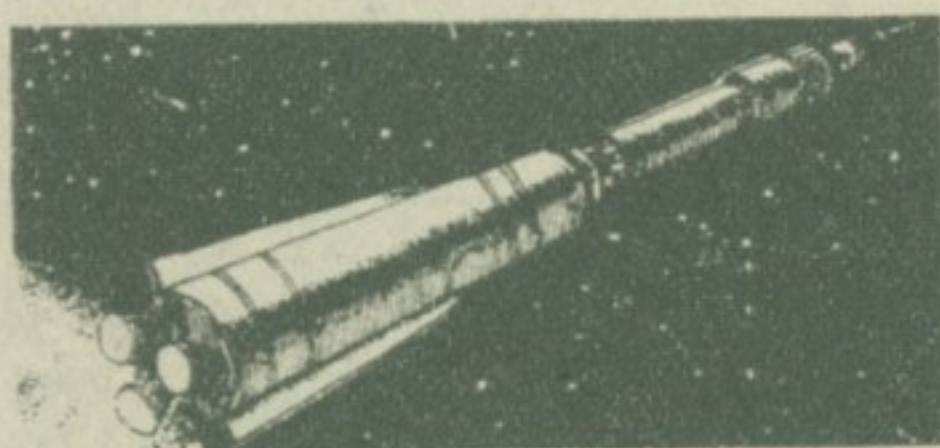
УЗ ПОМОЋ МОТОРА

Како је и да ли је могуће да се космичка летелица окреће и како се то ради? Молио бих те још да ми одговориш која је најудаљенија галаксија за коју знамо?

Александар Костић,

Бор

Довољан је и најмањи повод да космичка летелица почне да се окреће око своје осе. До тога практично увек долази при лансирању летелице, а често се њено обртање и намерно изазива. Насупрот томе, тешко је постићи да се летелица не окреће и задржава сталну оријентацију у простору. То се постиже активирањем погодно смештених малих млазних мотора на телу летелице, при чему се тачно бира када ће који од њих почети да „дејствује“ и колико дуго ће радити.

Обичне галаксије видимо до даљине од неколико милијарди светлосних година а њима сродни објекти, квазари, налазе се и на даљини од око десет милијарди светлосних година. Најудаљенији је квазар означен са „3C 9“ његово растојање од Земље процењује се на 12 милијарди светлосних година а то је 100.000.000.000.000.000.000 km.

САМСТАГ ИЛИ ЗАМСТАГ?

Била сам у Немачкој и тамо сам чула да они за суботу кажу самстаг. Међутим, моја другарица тврди да се не каже тако већ замстаг. Молим те да ми што пре одговориш ко је у праву: другарица или ја?

Надира Икић,
Грује Делића 18

Сомбор

Први глас немачке речи Samstag налази се на средини између наших гласова „ц“ и „з“.

НЕ ПОМАЖЕ ДРЕСУРА

Ускоро ћу добити папагаја кога желим да држим слободно, па ме интересује да ли је могуће ове животиње навићи да врше нужду на једном истом месту. Исто тако интересује ме да ли папагај може толико да се прилагоди да не одлети заувек из кавеза ако су на овом стално отворена вратанца.

Наташа Миладиновић,
Ниш

Дресирани животиње углавном науче значај појединих речи или покрета дресера и поступају на одговарајући, научени начин. Само код малог броја изузетно надарених врста може да се запази извесно резоновање, односно размишљање о својим поступцима. То су, рецимо, полицијски и војни пси, као и неке врсте мајмуна. Папагаји никако не спадају у ове изузетне врсте, па ти зато саветујемо да вратанца на кавезу држиш затворена. Што се вршења нужде тиче, не очекуј да ће твој љубимац то научити.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Вукоје Булатовић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Ђорђе Радишић (председник), Драгослав Антић, Добривоје Арсић, Драгомир Вуксановић, Неда Живковић, Радомир Животић, Олга Јанковић, Живорад Љубичић, Војислав Марјановић, др Иван Николић, Петар Петровић, Снежана Стаменковић (потпредседник), Јелисавета Суруџић, Невзод Худаверди.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skf. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПОЛИТИКА Мозаик

ЈЕ НАШАО РЕШЕЊЕ
ЗА ВАШЕ СЛОБОДНО
ВРЕМЕ

РЕШИТЕ И ВИ

ПОЛИТИКА
Мозаик

